

ПОЛИТИКИН

Немачка 3.00 DEM, САД 1.25 USD, Швајцарска 2.50 CHF,
Шведска 13.00 SEK, Аустрија 20.00 ATS, Грчка 300 GRD,
Енглеска 1.00 GBP, Словенија 90 SLT, Македонија 1500 DEN

ЗАБАВНИК



9. IV 1993 • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА LV • ЦЕНА 15.000 • БРОЈ 2154



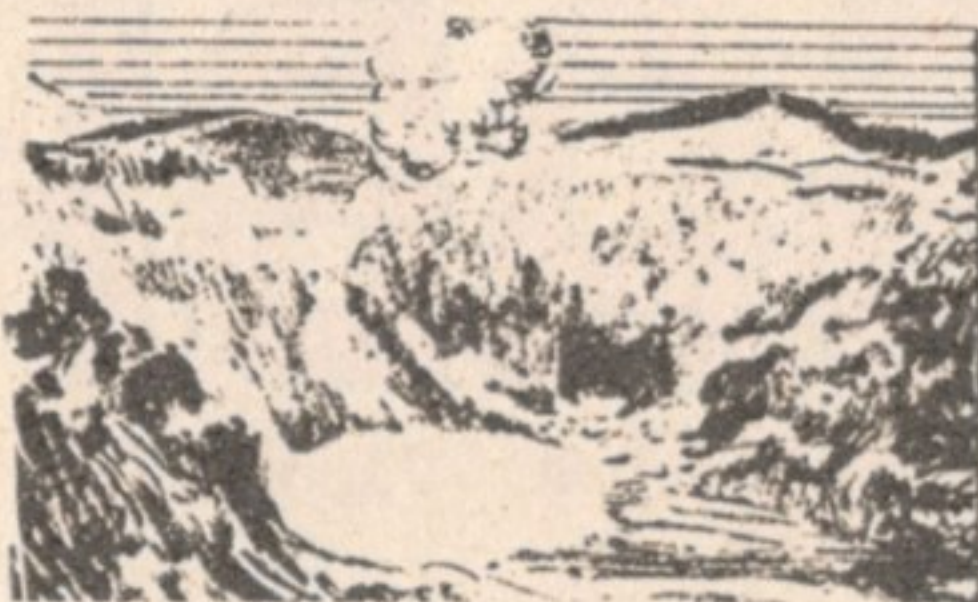
У ОВОМ БРОЈУ

- **ПОКЛОН** ПРЕСЛИКАЧ ЗА МГЈИЦУ
- **ПРИЈАВА ЗА МАРАТОН**
- **ВРЕДНЕ НОГРИДЕ**



АБРАХАМ ЛИНКОЛН

ШЕСНАЕСТИ ПРЕДСЕДНИК САД, ШТАМПАО ЈЕ СВЕ СВОЈЕ ГОВОРЕ КОЈИ САДРЖЕ ТАЧНО 1078365 РЕЧИ. ТОЛИКО РЕЧИ НЕ САДРЖЕ НИ СВА ШЕКСПИРОВА ДЕЛА.

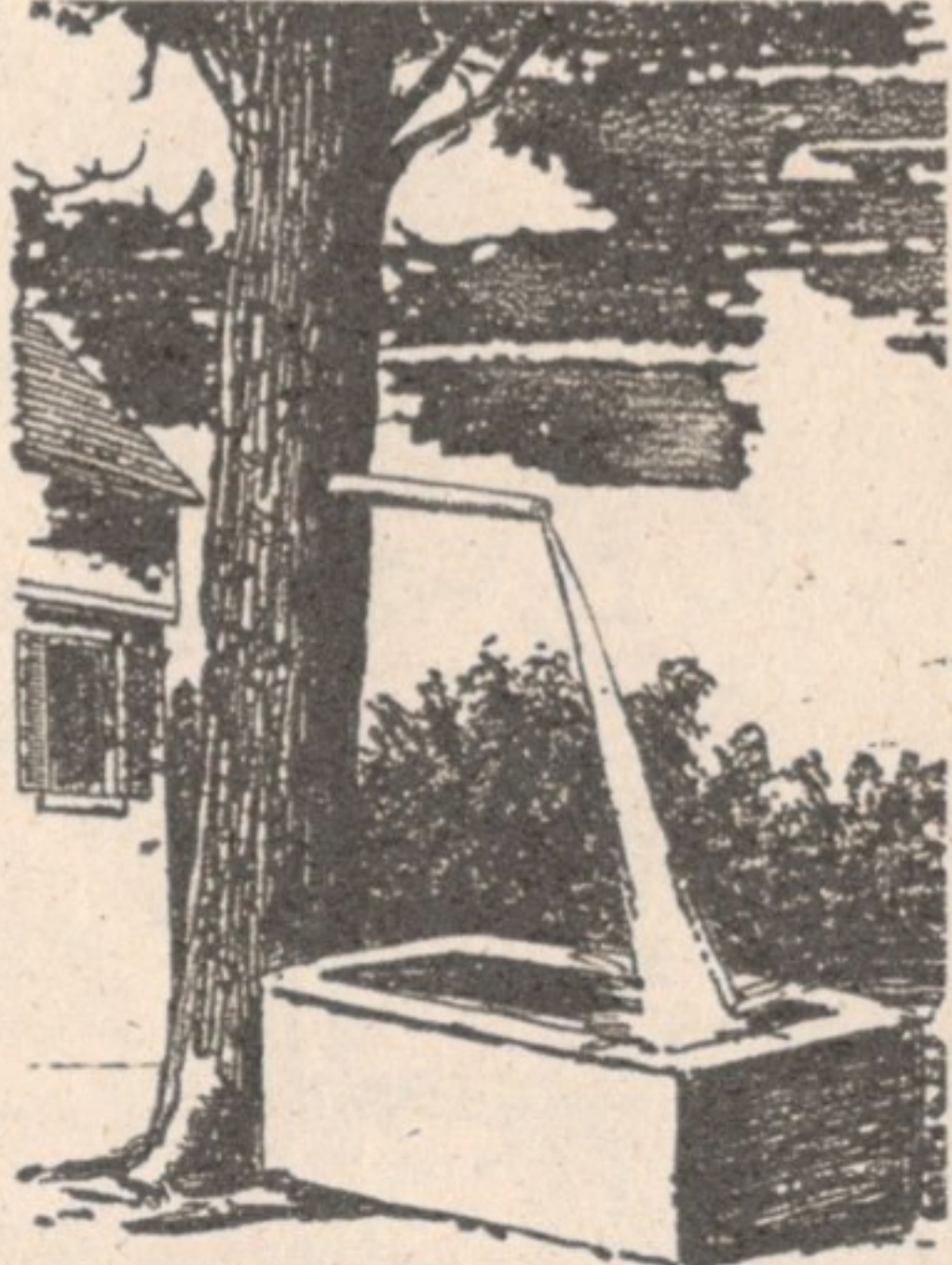


Највећи вулкански крајер на свету

ИМА ВУЛКАН АСО НА ЈАПАНСКОМ ОСТРВУ КЈУСУ. ЊЕГОВ ПРЕЧНИК ОД СЕВЕРНЕ ДО ЈУЖНЕ СТРАНЕ ИЗНОСИ 27КМ, ОД ИСТОЧНЕ ДО ЗАПАДНЕ 16 КМ, А ОБИМ МУ ЈЕ 114 КМ.

ЧЕСМА - ДРВО

НАЛАЗИ СЕ У ШВАЈЦАРСКОМ СЕЉУ ГАНТЕН. КАДА ЈЕ ПРЕ 80 ГОДИНА У СЕЛО УВЕДЕН ВОДОВОД, ЈЕДНА ЧЕСМА ПОСТАВЉЕНА ЈЕ КРАЈ ПАЊА. ИЗ ЊЕГА ЈЕ ИЗНИКЛО ДРВО, ОБАВИЛО ЈЕ ВОДОВОДНУ ЛИНИЈУ ТАКО ДА САДА ИЗГЛЕДА КАО ДА ВОДА ИСТИЧЕ ИЗ СТАБЛА.



КОРЊАЧА

СЕ НИМАЛО НИЈЕ ИЗМЕНИЛА ЗА ПРОТЕКЛИХ 200 000 000 ГОДИНА.



СЕКИРЕ

КОЈЕ СУ ПРАВИЛИ ДОМОРОЦИ СА НОВЕ ГВИНЕЈЕ ИМАЛЕ СУ СЕЧИВА ОД ШКОЉКЕ.



ЗАМАК РАВЕЛ

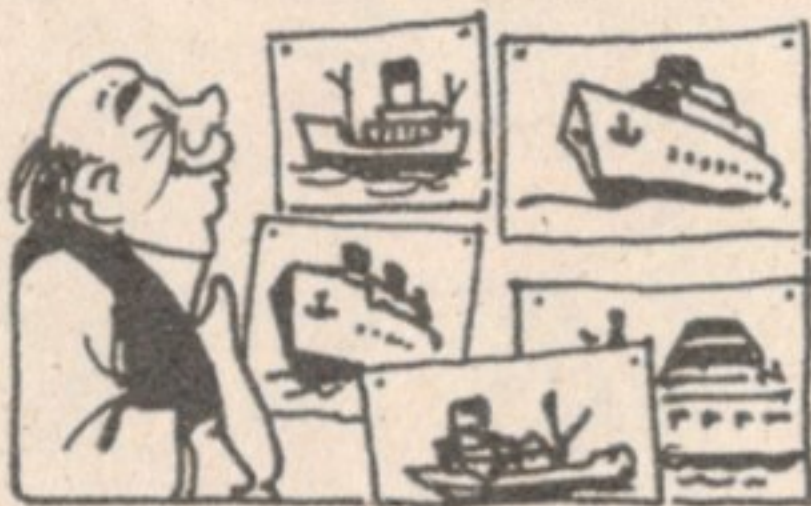
У ФРАНКУСКОЈ ИМА 365 ПРОЗОРА - ЗА СВАКИ ДАН У ГОДИНИ ПО ЈЕДАН.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

●●● нови водени бицикл назван је „летећа риба“, а направио га је Американац Адам Ебот. Комбинација тркачког бицикла, пловача, подводних крила и пропелера омогућила је конструктору-спортисти да постави нови светски рекорд у брзини кретања на води уз помоћ мишића - 28 km/h.



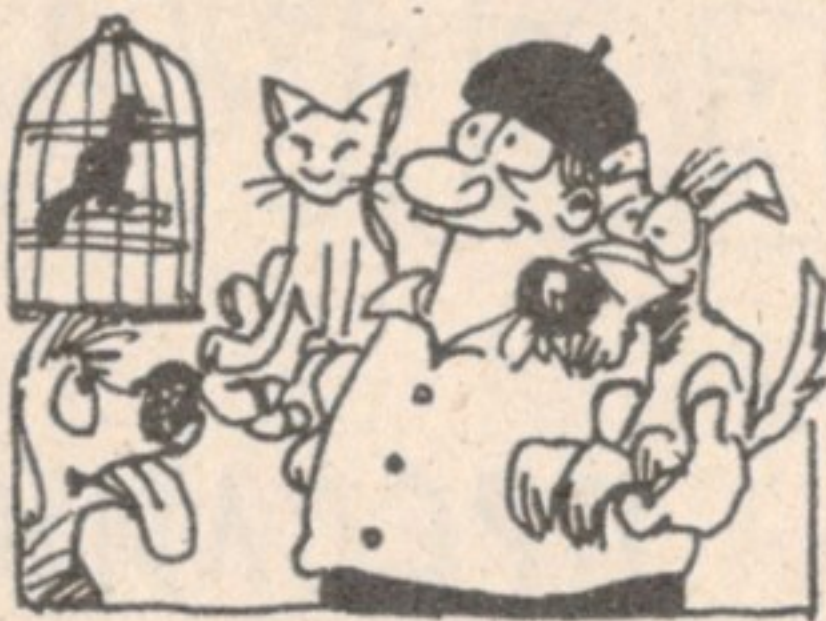
●●● највећу колекцију фотографија бродова поседује Волфганг Фукс из Хамбурга: његова збирка садржи око 150 хиљада негатива, од којих су најстарији снимљени 1870. године. Фукс је



власник мале антикварнице у којој продаје копије са негатива, а његове муштерије по правилу су стари морнари који желе да имају фотографију бродова на којима су некад пловили.

●●● Наса тврди да од суше у Африци највећу корист имају фауна и флора америчког континента и његовог приобаља. Тоне прашине подигнуте са афричког тла падају у Атлантски океан или Амазонију где ове честице богате гвожђем поспешују раст планктона и чине тло плодним.

●●● према последњој статистици, француске породице држе 26 милиона животиња: 7 милиона паса, 5 милиона мачака, готово 4 милиона птица, око 9 милиона рибица, нешто више од милион других животиња, углавном хрчака, корчања и патуљастих зечева. На исхрану свих тих домаћих љубимаца Французи потроше сваке године 22 милиона франака, то јест 2,2 одсто својих прихода. То је два пута више него што дају за новине и часописе.



●●● истраживања психолога показала су да Финац у разговору за један минут начини један гест (очи, мимика, руке...), Италијан 80, Француз 120, а Мексиканац - 170 гестова!



●●● једне финске новине сваког дана објављују следеће саопштење редакције: „Ако у овом броју откријете штампарску грешку, знајте да је намерна. Међу читаоцима увек има људи који свуда траже грешке, а наше новине су познате по томе што задовољавају свачији укус. Код нас ће свако заиста наћи оно што тражи“.

Илустровао: Зоран Петковић Петко

БИОИНЖЕЊЕРИНГ

наука на ивици
фантастике

смрсканих или оболелих костију.

Тренутно се најужбудљивије ствари на овом пољу дешавају у два супарничка научна тabora. На челу првог налази се хирург Питер Константино из медицинског центра „Вилфорд Хол“ из Сан Антонија у САД, који први на свету ко-

Једни га једу, други замењују поједено. Годину дана касније од сурогата више нема ни трага, а на његовом месту настала је нова, права кост.

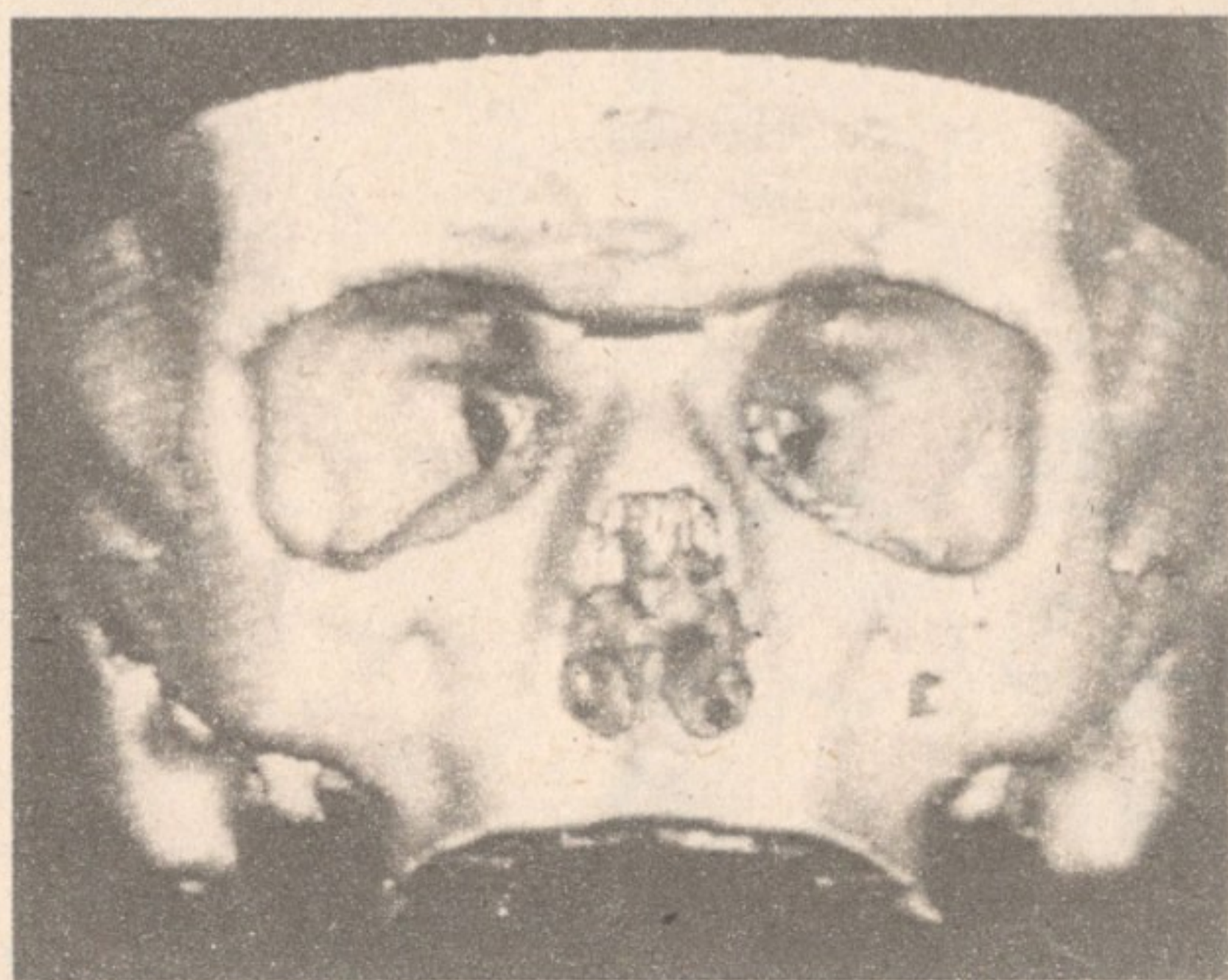
Уколико се до сада постигнуто потврди у даљим испитивањима, Питер Константино верује да ће се његов коштани цемент навелико користи-

Да је то тако, доказао је у експерименту који је недавно извео. Мишићно ткиво пацова, коме је додао „коктейл“ беланчевина које стимулишу раст костију и праха самлевених костију ставио је у пластични калуп у облику кости, с тим што је обезбедио доток крви до ткива. Десет дана

ПРАВЕ КОСТИ

ОД МИШИЋА

Два америчка хирурга на два различита начина постижу исто чудо: да наше тело на месту оболелих или смрсканих ствара нове и здраве кости



Трик др Константино састоји се у томе да коштани ћелије наведе да поверују како је његов биогенетски цемент коштано ткиво. Резултат: на месту сурогата настаје права кост.

Пацијенту који лежи на операционом столу види се само горња половина лица. После десет операција синуса на месту једног дела чеоне кости у висини обрве остало је дубоко удубљење. Хирург Питер Константино скида парче коже, задиже је и гура уназад до линије косе на челу до носа, струже део кости, меша с водом нешто што личи на талк, а затим с неколико грена добијене смеше пажљиво попуњава удубљење. Десетак дана касније пацијенту дозвољавају да се погледа у огледалу. Човек се задовољно смеши. Од удубљења нема ни трага.

НАС, биогенетски преварант

Генетски инжењери обећавају нам да ће у веку на чијем се прагу налазимо регенерација оболелих и дотрајалих органа постати стварност. Што се регенерације костију тиче, први кораци већ су начињени. У истраживањима се стигло дотле да су сви изгледи да ће у блиској будућности пресађивање костију постати безнадежно застарело начин да се реши питање

ристи цемент за кости, тачније хидроксиапатит (НАС). „Трик“ Питера Константино састоји се у томе што је пронашао начин да коштани ћелије превари да на страни ткиво (НАС) реагују као да је у питању коштано. Резултат: после извесног времена сурогат бива поједен, а на његовом месту ствара се нова и здрава кост.

Претварање вештачких у праве кости могуће је захваљујући процесу који се непрекидно одвија у људском организму, а у току кога извештан број коштаних ћелија, такозвани остеокласти, једе површински слој костију, а друга група ћелија, остеобласти, заузима упражњена места.

Кад се НАС унесе у неку шупљину изазвану болешћу или физичком повредом он се стврдњава и на тај начин штити угрожени део. Важан део приче тек следи. На сцену тада ступају остеокласти и остеобласти који се, према НАС-у понашају као да је реч о правом коштано ткиву.

ти у медицини. Зубари ће га употребљавати за регенерацију оштећених делова вилице, пластични хирурзи од њега ће вајати смрскане кости, а чврст, биокерамички облик смеше у ортопедији ће заменити металне шипке и шrafoве који се сада користе за спајање оштећених костију.

Пацови су, ипак, стрпљивији

Биоинжењерингом костију бави се и хирург Роџер Кури са Универзитета Вашингтон у Сент Луису, али он то ради на сасвим други начин. Он мишиће претвара у кости.

У ембрионалној фази мишићи и кости развијају се из исте врсте ћелија. Дакле, закључио је Кури, потребно је само пронаћи начин да се ћелије наведу да уместо једне производе другу врсту ткива. „Свака ћелија нашег организма може, под одређеним условима, да се преобрази у ма коју другу врсту ћелије“, објашњава Кури.

касније у калупу је имао кост.

Новонастала кост у почетку нема потребну чврстину. Стиче је након неколико месеци калцификације, тако да је на крају у стању да поднесе одговарајуће оптерећење. Експерименте сличне овом Кури је извео и на људима код којих оболеле или заражене кости претходно нису зарастале.

С обзиром на то колико се међусобно разликују у приступу истом питању, разумљиво је што између два тabora влада нека врста доброћудног подозрења. Питер Константино тако напомиње како није сасвим сигуран да ће људи бити подједнако спремни да под кожом трпе пластичне калупе и стрпљиво чекају оних неколико месеци док нова кост не очврсне, као што то у експериментима чине пацови.

С друге стране, Роџер Кури мисли да је усађивање страног ткива у организам прилично ризичан захват. Тачно је да се с коштаним цементом постижу задовољавајући резултати у хируршким захватима на лобањи и костима лица. Само, како ће се НАС понашати када буде примењен на екстремитете код којих је доток крви далеко слабији?

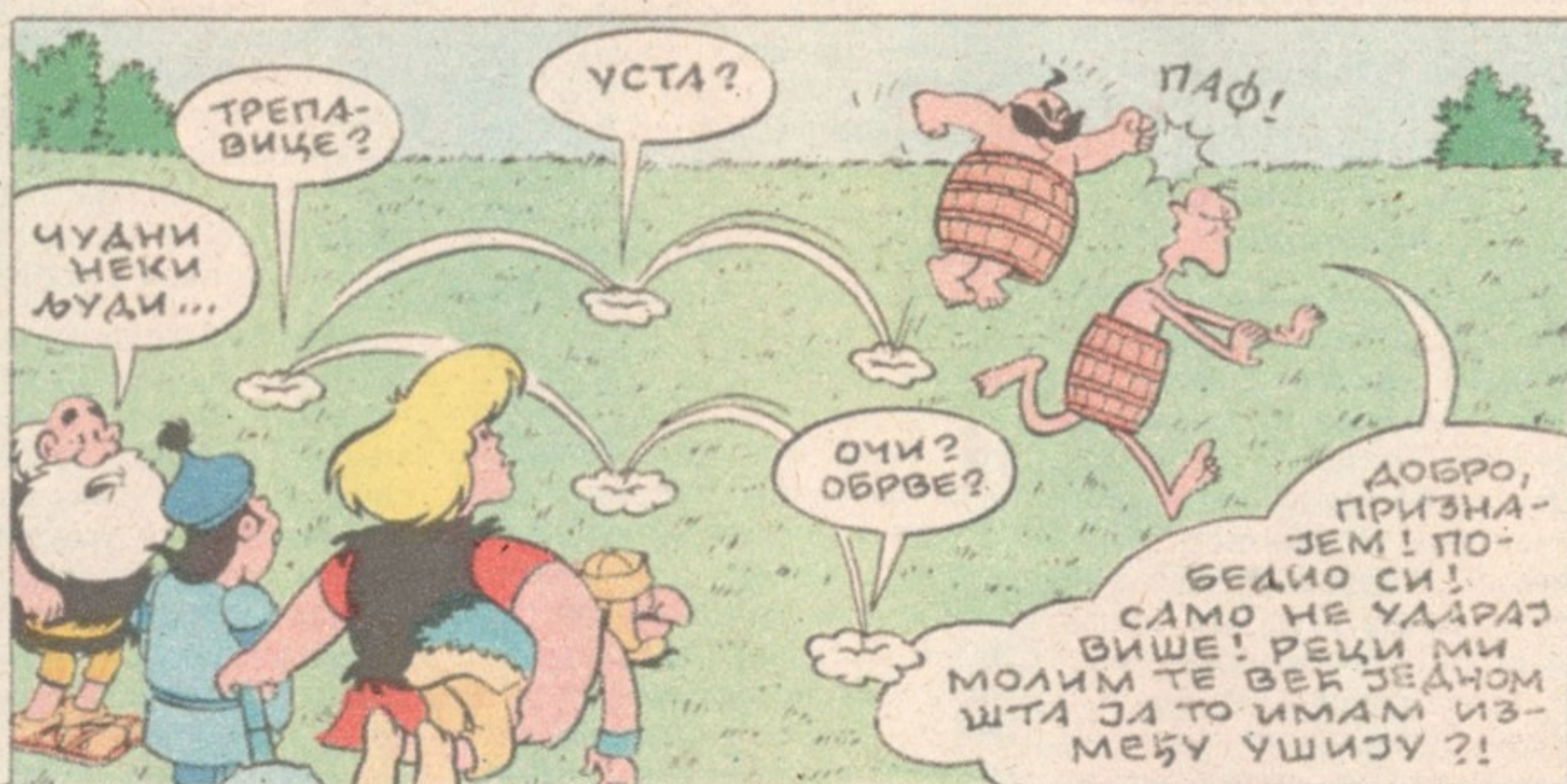
Без обзира који ће се од два метода показати успешнијим, извесно је да ће у релативно скорој будућности научници савладати биоинжењеринг костију. Нешто другачије речено, имамо разлога да верујемо како ће нам, већ на самом почетку следећег века, на располагању стајати резервне бутне, чеоне и друге кости. Сложени, болни и скупи хируршки захвати неће нам више бити потребни.

Или, како каже Роџер Кури: „Навешћемо ћелије да расту, да се множе и понашају у складу с нашим потребама.“

М. И.

ДИКАН И ХАЗАРИ

текст: С. ИВКОВ
црта: Л. СРЕДАНОВИЋ





*БЕЗ МУКЕ СЕ ПЈЕСМА НЕ ИСПОЈА,
БЕЗ МУКЕ СЕ САБЛА НЕ САКОВА!



У СЛЕДЕЋЕМ ВРОЗУ: ТРАГОМ ГЕПИДА

Лице султана Ибрахима почело је да поприма уобичајену зеленкасту боју. Доња вилица је све приметније подрхтавала, очи су неприродно сузиле.

Седећи испод његових огромних свилених јастука, доглавници су се крадомце гледали. Са смешком разумљивим само њима. Султан је на путу да побесни. И да учини оно што су они очекивали. Коначно.

Гласом који је шиштао у залудном покушају да савлада бес, султан Ибрахим је заповедио да се врховни командант турске војске под хитно задави.

Уз дубоки наклон, доглавници су се брзо повукли из царских одаја. Овога пута султан им је поверовао. Вероватно ће се брзо покајати, али сада ће то бити сувише касно. И за самог Ибрахима, али још више за његовог љубимца Јусуфа Машковића.

Тако је и било. Султан се покајао због пренагљености и похитао да измени наредбу. Касно. Дворјани су већ износили мртвог Машковића не потрудивши се чак ни да му скину свилени гајтан везан око помодрелог врата. До бола распемањени султан Ибрахим се, ридајући попут малог детета, бацио на још топло тело свог љубимца. Ко зна колико би га дуго грлио и целивао да га дворјани нису на силу одвојили од леша.

Био је тридесети јануар, година 1646.

А ко је заправо био љубимац султана Ибрахима и тада једна од најмоћнијих личности у огромној турској империји?

Воду носим, бостан садим

Хронике које су сачуване до наших дана, до времена када Равни Котари наново постају Крвави Котари, сведоче да се Јусуф Машковић родио у котарском селу Вране у задарском залеђу. Година рођења се, дабоме, не памти, али се мисли да је то било око 1604. Зна се да је речени Јусуф био ниског рода, да је био слуга код Дурак-бега, потом коњушар Ибрахим-бег Бећирагића у Надину. Претпоставља се да је његов отац примио ислам на простору где је вековима ислам покушавао да надјача хришћанство.

Ако је веровати млетачком летописцу Ђироламу Брусоњу – а многи наши znalци тог периода на тим просторима му верују – млађани Машковић је, служећи код надин-

КАКО
СМО
ОСВАЈАЛИ
(БЕЛИ)
СВЕТ

ских Бећирагића, научио турски језик и писмо. Био је отресит и бистар момак, али толики сиромаш да се једна баба из Надина, видећи га зими боса, ражалостила и даровала му опанке. Вратиће јој касније, стотруко.

Једном приликом Јусуф Машковић је пратио свог господара до Сарајева и у вароши под Требевићем упознао високог турског чиновника с Порте. Не зна се како је капетан-бег Бећирагић пристао да пусти свог коњушара, тек Машковић је, окретан и оштроуман, стигао до Цариграда.

Неизвесно је шта се потом догађало и зашто је високи турски чиновник дигао руке од бистрог сиромашка кога је довукао чак из шехер Сарајева. Зна се – односно, то тврди Брусоњи – да се Јусуф Машковић потуцао градом над Босфором, да је догурао до дрвосече у сарајским кухињама, а онда унапредовао до водоноше сарајских башта.

Вредан и способан, брзо је привукао пажњу дворског бостанџиаше, високог чиновника који је бринуо да на двору увек буде свежег бостана, и постао бостанџија. Био је то пресудан тренутак у животу Јусуфа Машковића из села Вране у Котарима.

Прелепи кавези усамљеног заточеника

У то време Турском је владао султан Мурат IV. И он је, поштујући дворске обичаје, кад је ступио на престо, побио сву своју браћу и стричеве, могуће кандидате за „султана уместо султана“. Поштедео је једино свог, тако се мислило, малоумног брата Ибрахима, по свој прилици зато што га је или сматрао безопасним по власт или што је – не могавши да има деце – хето да за собом остави каквог-таквог наследника.

За сваки случај – јер је опрезност мајка врлина – султан Мурат IV заточио је свог брата у једну од сарајских (дворских) кула, тамо далеко од очију радозналаца. Једино друштво правила му је једна црна робиња. И јата најразноврснијих птица за које је

БОСТАН

Заточеном брату султана Мурата IV једини прозор у свет био је вртлар Јусуф Машковић, наш човек из Равних Котара. А онда су извикали име новог султана. Његов љубимац, попут Мехмед-паше Соколовића, није заборавао зај...

даноноћно правио најлепше кавезе у Царевини.

Ту је и дошло до познанства, и пријатељства, између заточеног султановог брата и слаткоречивог бостанџије. Може се само замислити с каквим је нестрпљењем Ибрахим сачекивао вести из света са којим су му везе биле забрањене, уживао у његовим причама из Ибрахиму далеких крајева, смешио се на прекрасне букете баштенског цвећа које му је Јусуф свакога дана доносио. Притом и милостиван, дошљак из Котара умео је лепо и да пева, често – тврди помињани Брусоњи – птице заточене у прелепим Ибрахимовим кавезима узимајући за хор.

Тешко је поуздано утврдити колико је трајало ничим помућено пријатељевање између слободног вртлара и заточеног претендента на турски престо.



ЦИЈА УБРАО СУЛТАНА

И онда је, у лето 1640, Мурат IV изненада умро. По тадашњем турском обичају, војска и светина извикали су име новог султана. Ибрахима. Нови султан није заборавио старог пријатеља. Јусуф Машковић, бостанџија, доведен је на двор, дариван великим благом и верен двогодишњом султанијом. Отуда, вели

Брусони, и почиње његов вртоглав успон ка самом врху турске империје.

Опанци од 500 цекина

У летописима је остао траг да је већ 1643. султан Ибрахим за свог силиктар-пашу (мачоношу и првог секретара) поставио Јусуфа Машко-

вића. Био је то положај од највећег султановог поверења. Ништа није могло ни да дође ни да оде од султана а да то није знао – умногоме и усмеравао – силиктар-паша.

Већ тада почиње огорчена, понајчешће скривена борба за место уз султанове скуте. Први се осетио погођеним велики везир Мустафа-паша, Арнаут, и његови доглавници. Огромну суму од 300 хиљада

реала поклонио је јаничарима наговоривши их да на сам дан Бајрама дигну буну и од султана траже Машковићеву главу.

Списи кажу да је заверу открио исти онај бостанџибаха који је својевремено запослио Јусуфа Машковића. Султан Ибрахим је под хитно издао наредбу да се велики везир и његових пет арнаутских доглавника посеку. Силиктар-паша је формално постао најзначајнија личност у Цариграду. Одмах до султана.

И попут Мехмед-паше Соколовића, управо у тренуцима кад су му и звезде биле надхват, Јусуф Машковић се сетио родног краја. Желео је да у њему остави траг свог постојања, али и своје моћи. Ћуприја попут оне коју је на Дрини подигао велики везир Мехмед-паша Соколовић није долазила у обзир из простог разлога што у његовом крају нема реке плаховите као Дрина.

Силиктар-паша Јусуф Машковић је одлучио да у Вранама подигне величанствен хан где ће истовремено моћи да законачи 3.000 путника. Историја сведочи да је већ у децембру 1644. пет стотина радника почело да копа темеље на тим просторима дотад невиђене грађевине. Претходно је из Цариграда, од самог Јусуфа Машковића, пристигао Дурак-бег са 16.000 реала за будући хан у Вранама. Истом пошљиком стигло је и 500 цекина, дар баби у Надину која је својевремено босоногом коњушару Ибрахим-бега Беџирагића поклонила опанке.

Заумље свиленог гајтана

Управо у тренуцима када је петсто радника почело да копа темеље хана у Вранама, Млечани су посумњали да то Турци у ствари праве утврду, полазиште за даља освајања. Млетачки дужд шаље једног свог шпијуна да испита право

стање ствари, а овај са лица места – после ноћних посета – овако извештава:

„На реченој грађевини не види се ништа што би иоле подсећало на тврђаву, већ нацрт предвиђа, колико је то могуће разабрати из темеља, одаје за боравак великог броја особа...”

Како ни онда није било могуће од једне суме одмах направити једну грађевину, турски великодостојници су, мало-мало, путовали до Цариграда и назад доносећи нове своте новца. И хан је растао, на задовољство и мештана, али и Јусуфа Машковића који је, вели један документ из тог времена, завештао хану и вакуф из чијих ће се прихода путници и намерници у хану бесплатно хранити.

У међувремену се у Цариграду, и око самог султана Ибрахима, збивају важне ствари. У јулу 1644. султан је Машковића поставио за капуданбашу, врховног заповедника морнарице. Ускоро је постао и врховни заповедник целокупне турске војске која је, маја 1645, испловила из Дарданела у нова освајања.

Јусуф Машковић ређа победу за победом. У Кандијском рату, Турци против Млетака, осваја Канеју и браниоцима дозвољава обећане, часне услове предаје. Е, ту је погрешио. Турци су се ретко држали обећаног. Тада стиже прво опањавање код султана Ибрахима. Каурин опрашта каурима!

Први пут је успео да се оправда код султана. Други пут је оправдање са задршком стигло до султана. Био је 30. јануар 1646. Свилен гајтан био је бржи од ума султана Ибрахима...

Хан у Вранама је остао недовршен. Машковићев пад и рат који је ускоро потом пренесен и у Далмацију спречили су његово потпуно довршење. Млетачки топови су 1647. оштетили и онај завршени део. У облику који је допро до наших дана, хан у Вранама представља само један торзо.

У тренутку кад се овај текст предаје у штампу не зна се да ли је и он остао. Оно што нису довршили млетачки топови и време за нама, изгледа да поприлично успешно надокнађују гусенице тенкова. А ни авијација се, изгледа, не разуме много у историју.

Да ли су Равни Котари – са међустаницом Крвавих – коначно заиста постали посве равни?

Приредио: Петар Милатовић



DIK
BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ





због избијања Првог светског рата) Шатаров потез 6. h4 успешно је применио будући шампион света Аљехин у партији са Фарнијем. Партију је у блиставом стилу добио Аљехин, па је после тога варијанта заслужено понела два имена: широј шаховској јавности непознатог Шатара и великог мајстора шаха Аљехина.

Пољска се не убраја међу најјаче шаховске нације, али је једно отварање у шаху, које се, ипак, веома ретко примењује, понело име „Пољска одбрана“. Реч је о одговору црног на потез белог 1. d4-b5. Овај потез пешаком испред краљичиног коња разрадио је пољски шахиста А. Вагнер. Његове анализе су објављене 1913. године. После тога шаховској

јим се рукописима налази још неколико отварања. На шампионату Београду у шаху 1945. године тада аматер а касније познати шаховски мајстор Михаило Мики Трајковић је у партији са Мирославом Радојчићем после 1. e4 e5 2. Sf3 Sc6 3. Sc3 Sf6 4. d4 ed4 одиграо 5. Sd5. Створена је занимљива позиција једне нове варијанте која опет није понела име онога ко ју је пронашао већ је забележена као „Београдски гамбит“ или „Београдска варијанта игре четири коња“.

Једно отварање има чак два имена! То је Каро-Кан у коме је особен само први потез црног: 1. e4 c6 са многим варијантама које следе. За популаризацију овог отварања заслужни су бечки мајстор Маркус Кан и берлински мајстор Хорацио Каро. Кан је ову одбрану почео да примењује 1880. године, а Каро је 1920. дао њене исцрпне анализе. И тако, један је отварање играо, други га анализирао, па се сложило његово лепо име: Каро-Кан!

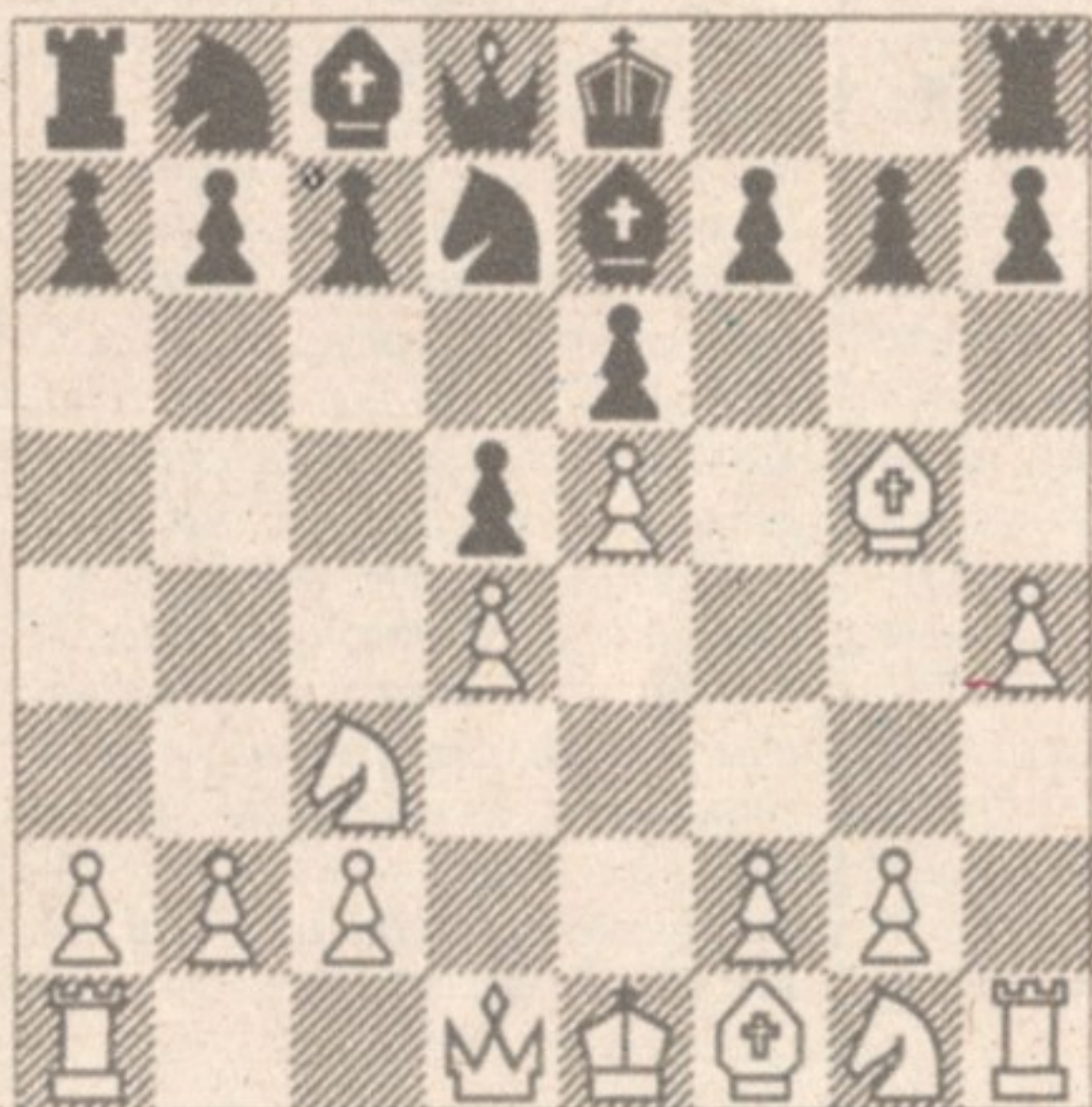
Завршавајући ову малу шетњу по шаховској теорији, испричаћемо невероватну случајност. На Шаховској олимпијади у

БЕОГРАДСКИ ГАМБИТ

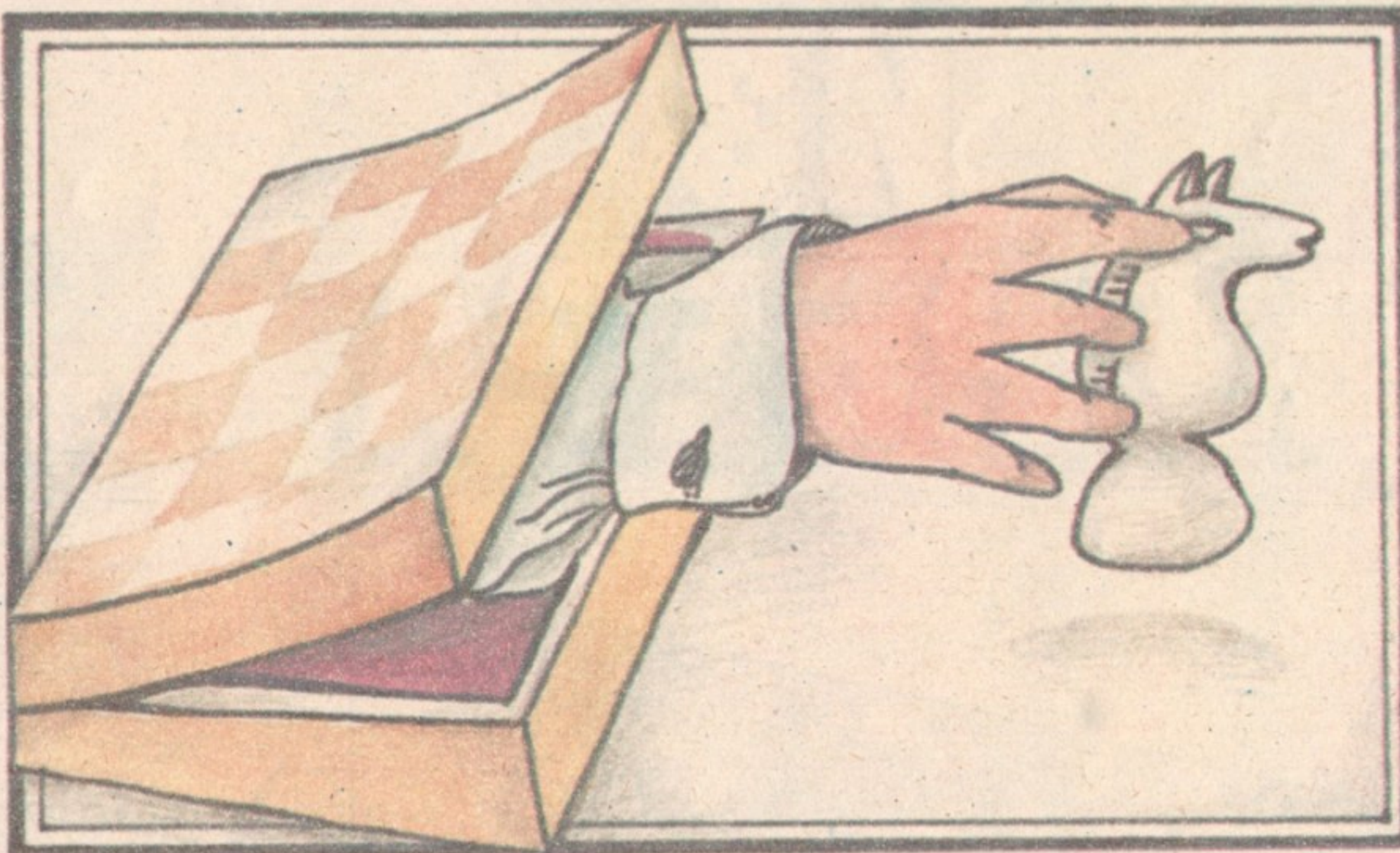
Већ неколико векова развија се шаховска теорија отварања која се одликује различитим именима. Ако прелиставате уџбенике шаховских отварања, поготово оне старијег датума, бићете изненађени када наиђете на „Отварање Ван Круиса“ уз објашњење да то отварање карактерише први потез белог 1. e2-e3(!).

Да одмах кажемо да је тај потез у другој половини прошлог века примењивао холандски шахиста Ван Круис и да је по њему добило име. Први потез белог је пасиван и нема неког значаја у шаховској теорији јер даје иницијативу црном и њему препушта да даље изабере начин отварања. Тако, црни може да одговори: 1. ...e5 2. c4 (Енглеско отварање), 1. ...d5 2. f4 (Бердово отварање), 1. ...d5 2. d4 (Игра даминог пешака).

У шаховској теорији позната је у Француској одбрани варијанта која се зове Шатар-Аљехинов напад. Она гласи: 1. e4 e6 2. d4 d5 3. Sc3, Sf6, 4. Lg5 Le7 5. e5 Sfd7 6. h4. Потез 6. h4.



карактеристичан за ову варијанту пронашао је талентовани француски љубитељ шаха М. Шатар. О томе је 1914. године писао Б. Алег у француском „La Strategie“. На Међународном турниру у Манхајму 1914. године (који се није завршио



Илустровао: Вукан Ђирић

јавности је остало да бира да ли ће отварање назвати по Вагнеру или по његовој домовини. Она се одлучила за Пољску.

И место одигравања шаховског такмичења може да уђе у ризницу шаховске теорије. То се десило много пута, па и на штету стварног аутора неке варијанте. Тако је на турниру у Мерану, живописној бањи на северу Италије, одигран велики шаховски турнир 1924. године. У партији Гринфелд-Рубинштајн виђена је нова варијанта чији је аутор био водич црних фигура (1. d4 d5 2. c4 e6 3. Sc3 e6 4. e3 Sf6 5. Sf3 Sbd7 6. Ld3 dc4 7. Lc4). Партију је добио Рубинштајн, али варијанта није понела његово име. По месту одигравања турнира названа је „Меранска варијанта“ и тако је и остала трајно забележена у шаховским аналима. На турниру је победио Гринфелд са 10,5 поена испред Шпољмана 8,5, Рубинштајна и других шахиста којих је било укупно 14.

Мање је познато да је и Београд ушао у шаховску теорију по једној варијанти у Игри четири коња. То је врло старо отварање које је још у 16. веку помињао италијански шаховски теоретичар Плерио у чи-

Лугану 1968. године нашла су се двојица шахиста са презименима Каро и Кан! Каро је био из Венецуеле, а Кан из Монака.

ФРАНЦУСКА ОДБРАНА АЉЕХИН – ФАРНИ Манхајм, 1914.

1. e4 e6 2. d4 d5 3. Sc3 Sf6 4. Lg5 Le7 5. e5 Sfd7 6. h4 (Тај потез је предложио Шатар, а применио Аљехин) 6. ...Lg5? (Данас се обично игра 6. ...c5, f6 или h6 7. hg5 Dg5 8. Sh3 De7, 9. Sf4 Sf8 (За жртвованог пешака бели има предност у развоју. Поред тога бели је био Аљехин!) 10. Dg4 f5 11. ef6 gf6 12. 0-0-0 c6 13. Te1 Kd8 (Црни краљ се склања са „е“ линије по којој дејствује бели топ. Поред тога, постоји опасност од жртве коња на d5) 14. Th6 e5 15. Dh4 Sbd7 16. Ld3 e4 17. Dg3! Df7 18. Le4! (Аљехин жртвује ловца да би отворио пут другим фигурама) 18. ...de4 19. Se4 Tg8 20. Da3! Dg7 21. Sd6! Sb6 22. Se8! (Ови дивни потези доводе игру до краја) 22. ...Df7 23. Dd6+ Црни предаје. Губило је и 22. ...Dd7 због 23. Sf6 или 22. ...Sc4 23. Dc5 Df7 24. Tf6.

Славко В. Домазет

КАД САМ БИО МАЛИ: ГОРАН ШЕПА

ГАЛЕ ИЗ „КЕРБЕРА“



Прве дечје љубави: Паја Патак и фудбал



забуну: наима, већина верује да он потиче од имена Драган па тако често морам да објашњавам да се ја тако не зovem. Моје име и презиме је Горан Шепа.

Друга велика љубав у мом детињству била је гитара. Добио сам је, заправо брат и ја, кад сам имао седам година. Мој брат је у то време, кад је гитара постала део мог живота, већ увелико ишао на часове, учио да свира, а све што сам ја могао, односно што ми је било допуштено, сводило се на то да је ту и тамо погладим прстима. Повремено ми је, додуше, било дозвољено и да палцем прећем преко жица. Како се прави музика и учи да свира гледао сам од брата и радио исто што и он, само, наравно, кад њега није било код куће. Уживао сам да пребирам по жицама.

А онда је, једног дана, мој брат основао групу. И ја сам хтео да будем члан, али на то, осим мене, нико није ни помишљао јер сам био – клинац. Морам, додуше, да признам да нисам био баш сасвим несхваћен: брат ми је

дозвољавао да будем с њим док би спремао неку музику, правио неке мелодије.

У недостатку инструмента, јер је гитара била у његовим рукама, ја сам га пратио гласом и он је све то снимао и пуштао члановима бенда. Они су обично ту музику прихватили, али не и мој глас, јер, забога, откуд клинац зна да пева? Често су долазили код нас кући на пробе, тада сам певао и ја, чак боље од њих. Мада је све скупа лепо звучало, ја нисам пролазио. Е, онда је дошла Гитаријада. Брат и његови момци почели су да спремају песму за тај наступ, али она никако није звучала добро ако је ја не бих певао. И ту је сад настала невоља: они су већ тинејџери, гледају девојчице и оне њих, и где сад иде да им пева једно дете. Било их срамота да ме воде, па није ни чудо што су освојили треће и четврто место.

Још једна моја мука са њима, а богами и њихова са мном, била је што, кад су излазили, никада нису хтели да ме воде. Опет због оног – шта ће им клинац. Чим би се мој брат и друштво спреми-

Кад сам био мали имао сам јако коврцаву косу и обожавао сам да трчим за лоптом као и сви дечаци. За мене је она била права магија, тим пре што сам, изгледа, имао и талента. Фудбалер број један, бар за мене, био је центарфор „Партизана“ Галић: тај је давао голове кад год би му лопта дошла под ногу. Ја сам му се најискреније дивио и при-

жељкивао да једног дана будем као он. Штавише, ја сам, због косе, и његова је била тршава као моја, и оног талента који сам помињао, некако и веровао да сам ја мали Галић па сам сам себе назвао Гале. И кад год би деца у дворишту играла фудбал, ја сам улетао на терен вичући из свег гласа „Иде Гале!“.

Тај надимак ми је остао до данас, а помињем га због тога што многе људе доводи у



ли да крену у град, ја бих се лепо расплакао, на то би се, наравно, умешала мама и ствар се завршавала тако што су братовљеви другари, из обзира према њој, пристајали да ме поведу. То што ме је брат стално успут терао да се вратим кући, није вредело. „Шлепујући се тако уз њих, први пут сам видео праву електричну гитару на нишкој летњој позорници. За мене је то био фантастичан доживљај, као кад би, рецимо, неко дете данас видело Марсовца. Била је то једна дивна, јаркоцрвена гитара, вероватно стратокастерица. У то време код нас у Нишу електричне гитаре су биле мислена именица јер нико није био толико богат да их купи. За нас су електричне гитаре биле оне које смо правили сами уз помоћ телефона.

Занесеност мог брата музиком није потрајала дуго. Пошто није могао да нађе истомишљенике, музику је напустио са 17 година, али је своју љубав према њој пренео на мене. А ја сам био толико очаран музиком да сам

са живим свирањем почео још у основној школи. Свирао сам свуда по околини, знао напамет имена свих села у округу и за мене су путовања до њих била одлазак на велике турнеје.

Кући сам се увек враћао у последњем тренутку, па ми се често дешавало да заспим на часу. Спавао сам са руком на челу и сан ми је, срећом, био толико чврст да бих се просто укочио па ми глава није падала, како се то иначе дешава. Имао сам једног друга који би ме, кад ме прозову, снажно цимнуо и ја сам на време устајао и одговарао. Срећом, нисам био лош ђак. Међутим, ако би се десило нешто опасније од обичног пропитивања, будио сам се сам. Ваљда у таквим приликама у човеку прораде неки посебни механизми.

Моји родитељи су били пуни разумевања и нису ми бранили да се бавим свирком: нису ни помишљали да ћу ја ту богзна шта да урадим. Њихова размишљања о мојој будућности кретала су се у границама уобичајених, а она су подразумевала да завршим основну и средњу

школу, да упишем факултет, одем у војску. Мој живот се углавном и кретао правцем који су очекивали. Ја сам стварно и стигао до факултета, уписао другу годину економије и апсолвирао грађевину коју сам изабрао не из љубави према грађевинарству него из љубави према музици. Мислио сам да ћу, студирајући овај факултет, имати довољно времена за музику. Док будем цртао, а по мом уверењу студије грађевине су се састојале углавном од цртања, моћи ћу да слушам музику до миле воље. После се, наравно, показало да то није тако и да на грађевини мора много да се ради и учи.

Моја трећа велика клиначка љубав била је крађа дуња. Јесен сам увек везивао за њих.

Кад се сетим детињства, дође ми жао ових данашњих клинаца. Они појма немају шта то значи красти дуње, трешње или зелене кајсије. Били су то дивни доживљаји: увече бисмо се ми, клинци из зграде, скупили око осам, пола девет и чим би комшија у чијем је дворишту било дуња угасио светлост – а он то никад није радио пре десет – ми смо шуњајући се као мачке, прескакали ограду. После бисмо до неког доба грицкали дуње и слушали музику. Ишли смо ми и у крађу другог воћа, тачно се знало кад шта стиже, али мени су дуње лежале на срцу.

И у време мог детињства било је важно припадати некој „банди“ само што ми нисмо радили оно што раде данашње: банде су се оснивале да бисмо били заједно, ишли у крађу воћа, па и да бисмо се потукли. Али, ни те туче нису биле као данашње. Наше туче су биле фер, у њима су се користиле руке. Шипкама, штанглама и моткама само се претило. Сваки окршај се завршавао мирењем, а у све то смо се и упуштали да бисмо показали храброст.

Друштво из мог дворишта било је сјајно. Било нас је десет, петнаест, а омиљена игра била нам је нека врста „камаја“. Наша зграда је била богомдана за то јер је између два улаза имала ходник који је водио у подрум. На средини су била тешка гвоздена врата, а на њима само мали округли отвор. Делили смо се у две групе, а свака је са свог улаза кретала ка оном другом. Игра се састојала у томе да се сретнемо у потпуном мраку – тај мрак нас је наравно и пла-

шио јер је у подруму било паукова, пацова и других грозних ствари, али то нико није признавао – и опицајући се погодимо ко је ко. Победници су били они који су имали више непрепознатих дечака. Једном приликом, само што су обе групе стигле до врата, зачуо се језив урлик. Онако испрепадан и сами смо почели да вриштимо. Ко зна докле би тај ужас потрајао да неко није био толико присебан да у мраку напипа прекидач и упали светлост. Имали смо шта и да видимо: наш хаузмајстор је, онако у мраку, клештима ухватио једног нашег другара за уво. За тили час смо се разбежали јер смо га се прилично бојали.

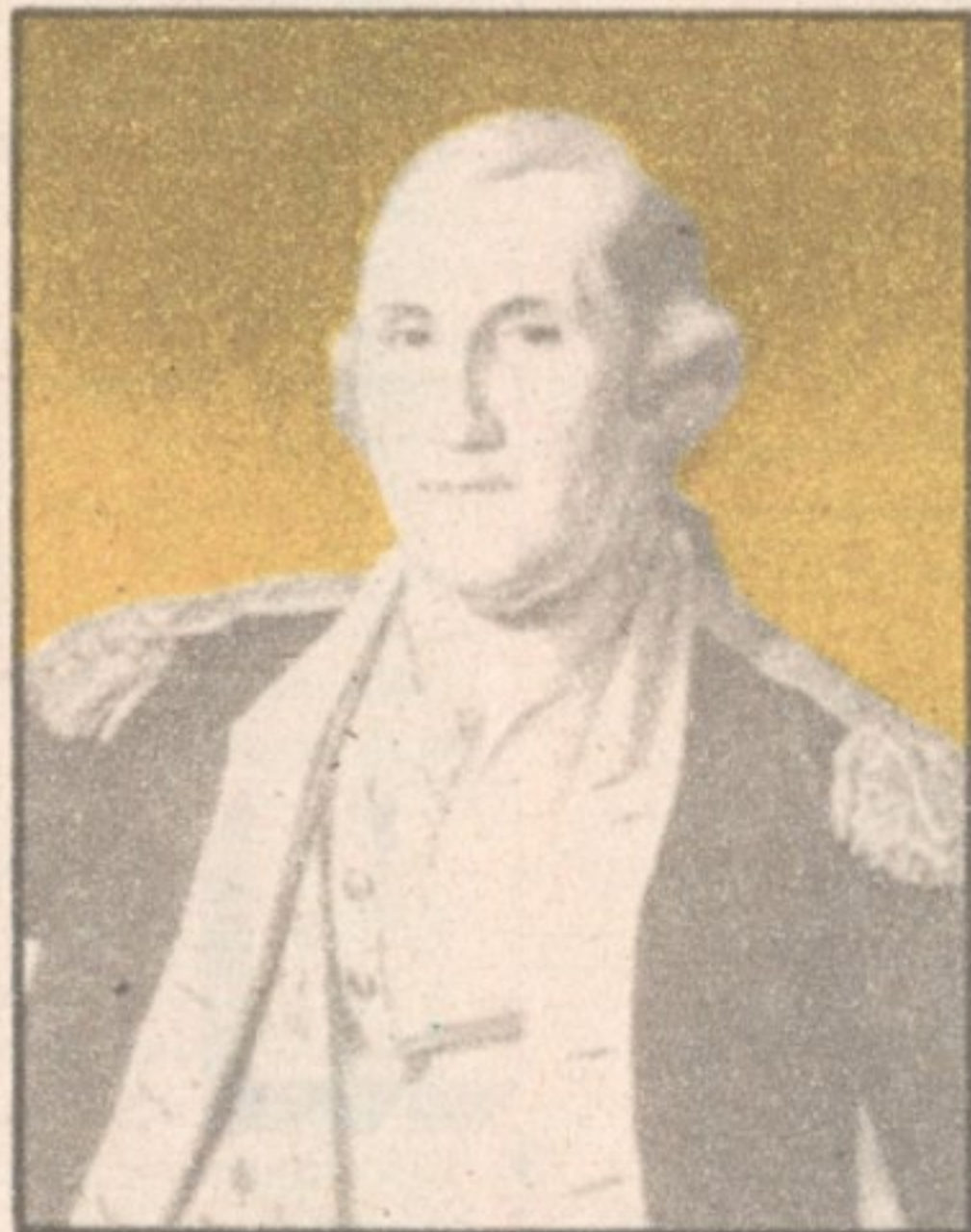
Ја сам, иначе, био жгољаво, мршаво дете и да ме родитељи нису салетали, ја ни по 5-6 дана не бих јео. Али, страшно сам волео слаткише, нарочито палачинке. Ако их је било, јео сам, ако не, кљукали су ме као птицу. Да би ме нахранили, мама и тата су ме обично стављали на прозор, показивали доле на улицу и вребали тренутак да отворим уста. Моје одбијање хране мајку је прилично излуђивало, нарочито кад би нам неко дошао у госте и приметио да изгледам као логораш. После сам обавезно добијао батине, а умела је, богами, својски да ме изудара. Батине сам добијао и кад би јој се било ко од комшија пожалио на мене или кад би ме видела да се тучем са децом. За друге ствари нисам кажњаван, вероватно због тога што сам био прилично размажен и што су се за већину мојих поступака налазила оправдања.

Девојчице сам почео да примећујем тек у школи – пре тога не јер нису умеле да краду дуње – и то негде у трећем или четвртном разреду. Своје симпатије исказивао сам у стилу „дај да ти придржим торбу, окачим капутић“, а за срећу ми је било довољно да будем уз девојчицу која ми се допада. Прва љубав десила ми се у седмом разреду, а „стрефила“ ме је у Лици. Заљубио сам се у очи, косу, лице, у целу појаву. На жалост, ова љубав је кратко потрајала, само 5-6 дана. После сам морао да се вратим кући и то сам учинио трагично оштећен мислећи да ми ожиљци стечени због ње никад неће зацелити. Међутим, човек извуче живу главу и из несрећно завршене љубави. Шта је права велика љубав, сазнао сам касније.



ОД ЏОРѢА ВАШИНГТОНА ДО БИЛА КЛИНТОНА

СВИ ПРЕДСЕДНИЦИ



ЏорѢ Вашингтон је постао први председник Сједињених Америчких Држава 30. априла 1789. године у Њујорку

Амерички устав поставља само један услов онима који желе да освоје Белу кућу: морају да буду рођени Американци. Цео свет зна да постоје и друга, неписана, правила игре

ника било је родом из ВирѢније, у оно време једне од најаристократских држава Источне обале, а, од Линколна до Рузвелта, седам од шеснаест председника потицало је из Охаја, срца моћног индустријског појаса.

Последњих деценија сви могу да гаје наде без обзира јесу ли из Калифорније, као Никсон, с Југа (држава ЏорѢија), као Картер, или из дубоке унутрашњости као Бил Клинтон чији је дом у Арканзасу.

Бела кућа отворена је наследницима великих богатстава какви су били Џеферсон и Медисон, синови моћ-

Заиста нигде не пише, али кандидат за председника мора да има белу кожу и да буде мушкарац. До данашњег дана ниједан Црнац није успео да добије стварну подршку неке веће партије, а Џералдину Фераро, једину жену којој је то пошло за руком, потукао је на демократској листи кандидата 1984. мушки противник Волтер Мондејл. Председник је постао републиканац Роналд Реган и то у другом мандату заредом.

Крајње је пожељно, такође, бити протестантске вероисповести, било које „подврсте“: презбитеријанске, као Вудроу Вилсон, мемонитске, као Двајт Ајзенхауер, баптистичке, као Џими Картер и Бил Клинтон. Атеисти и Јевреји никада нису имали ни мрвицу шансе. Џон Кенеди, први и једини католик, само је изузетак који потврђује правило.

Вечна младост без обзира на године

Треба имати и праве године. Американци су увек гласали за кандидата у пуној снази, што значи за човека педесетих. Статистички прецизно: педесет две године и четири месеца ако се узме укупан просек свих њихових председника.

Нико не спречава ни млађе да окушају срећу и неки су чак и успели: Џон Кенеди, најмлађи председник Сједињених Америчких Држава, то је постао са четрдесет три и по године. Теодор Рузвелт је био само који месец старији а Билу Клинтону је четрдесет и шесто лето.

Џон Кенеди, најмлађи председник САД, снимљен 22. новембра 1963. у Тексасу, неколико сати пре него што је убијен. С његове десне стране је потпредседник Линдон Џонсон који га је на председничком месту аутоматски наследио



Уколико је кандидат за председника у поодмаклим годинама, он мора добро да их носи и, како зна и уме, оставља утисак вечне младости. Као генерал Вилијем Харисон, јунак борби против Индијанаца, који је постао председник са шездесет осам и умро само месец дана касније, кажу од премора за време церемонија примопредаје дужности, или Роналд Реган, изабран у седамдесетој и реизабран у седамдесет четвртој години живота.

Порекло и образовање: како када

С друге стране, америчкој демократији у вечну славу, локално и друштвено порекло будућег председника нема никаквог утицаја. Истина пола од првих шеснаест председ-

Ричард Никсон, једини амерички председник који је морао да поднесе оставку



СВИ ПРЕДСЕДНИЦИ

СЈЕДИЊЕНИХ
АМЕРИЧКИХ
ДРЖАВА

СВИ АДУТИ



Садашњи председник САД Бил Клинтон у „пријатељском“ ћаскању са својим претходником Џорџом Бушом који није успео у покушају да избори други председнички мандат

них плантажера, Рузвелт и Кенеди, деца трулих милијардера, али и Филимору, самоуком раднику, Џонсону, некадашњем кројачу, Труману, трговачком путнику, Никсону, бившем раднику на бензинској пумпи.

Образовање и државнички таленат не играју нарочиту улогу, али су пожељни. Ако је пет председника (Џон Адамс, Џон Квинси Адамс, Теодор Рузвелт, Френклин Рузвелт и Џон Кенеди) дипломирало на Харварду, двојица (Стив Кливленд и Вудроу Вилсон) на Принстону и тројица (Вилијем Тафт, Џорџ Буш и Бил Клинтон) на Јејлу, многи су се једва провукли кроз школу, а неки је уопште нису ни похађали: Труман и Реган, на пример, који су рано морали да зарађују хлеб, или Ендру Џонсон који је у позним годинама научио да чита, никада чести-то по речима његових непријатеља, а имао је много непријатеља.

Американци захтевају да њихов председник буде чо-

век одлучан и од акције. Отуд, несумњиво, толики генерали на државном кормилу: Џорџ Вашингтон, отац Независности, Ендру Џексон, херој англо-америчких ратова 1812–1815, Зекери Тејлор, победник у Мексику 1847, Јулисис Грант који је победио јужњачког генерала Лија у грађанском рату између Севера и Југа, Двајт Ајзенхауер, прослављен у Другом светском рату.

Човек од акције, по могућству гувернер

Генерали на страну, self made men – људи који су све стекли сами – уживају највеће симпатије као, оличење америчког сна. То најбоље сведоче Абрахам Линколн, помоћник у бакалници пре него што је постао адвокат, Роналд Реган, све и свашта, па глумац и, најзад, политичар. Многи председници САД заиста нису били татини синови, мада су многи и били.

Не може се замислити да неко ко није савршен говор-

Председник	Политичка припадност	Почетак мандата
1. Џорџ Вашингтон	1732–1799 Ф	1789.
2. Џон Адамс	1735–1826 Ф	1793.
3. Томас Џеферсон	1743–1826 ДР	1797.
		1801.
4. Џејмс Медисон	1751–1836 ДР	1805.
		1809.
5. Џејмс Манроу	1758–1831 ДР	1813.
		1817.
6. Џон Квинси Адамс	1767–1848 ДР	1821.
7. Ендриу Џексон	1767–1845 Д	1825.
		1829.
		1833.
8. Мартин Ван Бурен	1782–1862 Д	1837.
9. Виљем Харисон	1773–1841 В	1841.
10. Џон Тајлер	1790–1862 В	1841.
11. Џејмс Полк	1795–1849 Д	1845.
12. Зекери Тејлор	1784–1850 В	1849.
13. Милард Филмор	1800–1874 В	1850.
14. Френклин Пирс	1804–1869 Д	1853.
15. Џејмс Бјукенен	1791–1868 Д	1857.
16. Абрахам Линколн	1809–1865 Р	1861.
		1865.
17. Ендриу Џонсон	1808–1875 Р	1865.
18. Јулисис Грант	1822–1885 Р	1869.
		1873.
19. Радерфорд Хејз	1822–1893 Р	1877.
20. Џејмс Гарфилд	1831–1881 Р	1881.
21. Честер Артур	1830–1886 Р	1881.
22. Стивн Кливленд	1837–1908 Д	1885.
23. Бенџамин Харисон	1833–1901 Р	1889.
24. Кливленд, реизабран		1893.
25. Виљем Мекинли	1843–1901 Р	1897.
		1901.
26. Теодор Рузвелт	1858–1919 Р	1901.
		1905.
27. Виљем Тафт	1857–1930 Р	1909.
28. Вудроу Вилсон	1856–1924 Д	1913.
		1917.
29. Ворен Хардинг	1865–1923 Р	1921.
30. Келвин Кулиџ	1872–1933 Р	1923.
		1925.
31. Херберт Хувер	1874–1964 Р	1929.
32. Френклин Рузвелт	1882–1945 Д	1933.
		1937.
		1941.
		1945.
33. Хари Труман	1884–1972 Д	1945.
		1949.
34. Двајт Ајзенхауер	1890–1969 Р	1953.
		1957.
35. Џон Кенеди	1917–1963 Д	1961.
36. Линдон Џонсон	1908–1973 Д	1963.
		1965.
37. Ричард Никсон	1913 Р	1969.
		1973.
38. Џералд Форд	1913 Р	1974.
39. Џими Картер	1924 Д	1977.
40. Роналд Реган	1911 Р	1981.
		1985.
41. Џорџ Буш	1924 Р	1989.
42. Бил Клинтон	1946 Д	1993.

Легенда: Ф = федералиста, ДР = деморепубликанац, В = виговац, Д = демократа, Р = републиканац

ник постане политичар, камо-ли председник Америке. А



СВИ ПРЕДСЕДНИКОВИ АДУТИ

пошто благоглагољивост краси адвокате, шеснаест од четрдесет председника почело је каријеру из те професије. Наравоученије: председнички кандидат не сме да замуцкује, тражи речи, чита бесконачне говоре, служи се језичким поштапалицама.

Корисно је бити члан неке од претходних председничких администрација: пре него што су постали председници, положаје секретара (министара) заузимали су Мекинли, оба Рузвелта, Тафт и Хувер. Положај гувернера ипак је убедљиво најбоља одскочна даска: шеснаест гувернера докопало се Беле куће, међу њима: први гувернер Флориде Ендрју Џексон, гувернери државе Њујорк Кливленд и оба Рузвелта, гувернер Џорџије Џими Картер и гувернер Арканзаса Бил Клинтон.

Најбоље: богати републиканац

Како год се окрене изглед-није је бити републиканац него демократа. Од давнога дана када су се те две велике странке искристалисале, изабрано је осамнаест републиканских према дванаест демократских председника. Што се дужине мандата тиче, републиканци су имали власт осамдесет година, демократе седамдесет две.

Појединац, сам по себи, не значи ништа ако иза њега не стоји велика странка. Оно што тај амбициозни појединац треба да уради јесте да изабере праву странку у правом тренутку. Двајт Ајзенхауер је био близак демократама када му је шесто чуло пришапнуло да се придружи републиканцима. Роналд Реган је био демократски симпатизер док је председавао синдикатом глумаца да би, напласно, постао ватрени републиканац, и, као такав, гувернер Калифорније, па председник САД.

Сва средства су дозвољена да би се противник разбио, а новац се показао као најубојитије. Председничке кампање достижу све вртоглавије цифре: око 200 милиона долара отишло је на Кенедијеву 1960, 300 милиона на Никсонову 1968, милијарда на Реганову 1980, а на следеће још више.

Појава није нова. Године 1860. за Абрахама Линколна потрошено је 100 хиљада долара што је, по данашњем курсу, педесет пута више, а за оно време чиста астрономија. Према томе: што имућнији тркач, то извеснија победа.

Џону Кенедију није одмогло десет милиона долара које му је за предизборну кампању дао тата.

Популарна супруга – дар с неба

Ако претендент за председника није богаташ или из високих кругова с јаким везама, као што су били Џон Квинси Адамс, син председника САД Џона Адамса, или Бенџамин Харисон, унук председника Виљема Харисона, или Френклин Рузвелт, близак рођак Теодора Рузвелта, или Виљем Тафт и Џон Кенеди, синови амбасадора, онда мора да потражи и потегне све своје имућне и утицајне пријатеље. Нико не може да се закуне да су Ендрју Џексон или Хари Труман ушли у Бели кућу зато што су припадали моћном братству масона или Реган зато што је имао подршку холивудских кланова, али није могуће тврдити ни супротно.

Показало се да је супруга кандидата за председника и те какав божји дар, нарочито ако је популарна као, свака из других разлога, Маами Ајзенхауер, Џеки Кенеди и Барбара Буш. А Елинор Рузвелт и Розалин Картер биле су прави политички мозгови на услузи својим мужевима председницима. О последњој првој дами Америке Хилари Клинтон већ се зна да по бриткој памети шиша свога Била.

Срчаност и живци од челика

Па, ипак, најдрагоценија особина онога ко хоће да буде председник јесте тврдоглава упорност. Кандидат за председника може да има све адуте који се дају замислити и да никад не успе без неизмерне срчаности и челичних живаца. Јер, у Бели кућу ретко се улази из првог цуга. Таквих случајева има, али су порази прилично редовна појава, треба их поднети мушки и из њих извући искуство за други пут.

Узмимо пример Абрахама Линколна: поражен у покушају да уђе у Представнички дом, поражен за Сенат, поражен за положај гувернера Илиноиса, поражен за место потпредседника и – изабран за председника 1860. Или Ричарда Никсона: био је потпредседник 1952. када је компромитован у финансијском скандалу, изборну трку 1960. добио је Кенеди, а не он, није постао гувернер Калифорније, а ипак је изабран за председника 1968. и реизабран 1972. Афера „Вотергејт“ приморала га је да други мандат не заврши и он је једини председник САД који је

на тај положај морао да поднесе оставку.

А било је и намештачки и то у случају републиканца Радерфорда Хејза 1877. против јаког демократског кандидата Семјуела Тилдена када су резултати гласања у Јужној Каролини, Флориди, Орегону и Луизијани били, благо речено, сумњиви. Конгрес је именовао посебну Изборну комисију чији су чланови, гласовима осам према седам, одредили Хејза за председника. На тим изборима остала је вечна мрља.

Слатка професија високог ризика

Разуман човек, нарочито ако није Американац, мора да се упита вреди ли једно председничко место толиких перипетија тим пре што се зна да је председнички положај у САД професија високог ризика. Четири председника убијена су у атентатима: Линколн 1865, Гарфилд 1881, Мекинли 1901. и Кенеди 1963, а на Трумана и Регана покушани су атентати.

Изгледа да вреди јер се председници, по правилу, кандидују и за следећи мандат од још четири године. Победа им је, углавном, унапред осигурана: седамнаесторици председника успело је да то постану и по други пут заредом. Али, није препоручљиво газити до даске.

Мудри Џорџ Вашингтон говорио је да су два мандата довољна, а Џеферсон, Грант, Кливленд и Вилсон имали су, у тренутку слабости, намеру да се о овај савет оглуше. Успео је само Френклин Рузвелт, изабран четири пута узастопце с тим што је почетком четвртог мандата подлегао болести. После његове смрти изгласан је уставни амандман којим се председниковање ограничава на два пуна мандата.

Сједињене Америчке Државе воле да имају председника и морају да га имају. Да би се предупредила свака евентуалност, амандман изгласан 1967. под утицајем убиства Џона Кенедија предвидео је све за случај да истовремено настрадају и председник и потпредседник што се умало није збило у Даласу. Тада се председник постаје аутоматски следећим редоследом: председник Представничког дома, председник Сената, државни секретар, секретар финансија, секретар одбране, секретар правосудја, секретар унутрашњих послова...

Кроз четири године поново почиње председнички кермес. Тако желе Американци.

Бојана Дожић

ДА
ДА
ПЛАК

Причало се у старом Београду да је Боса Лешјанин, сестра Ђоке Симића који је извесно време био и председник владе, писала писма у којима је описала братовљеву драму. Наиме, Ђока Симић је потрошио огромну очевину имитирајући Запад да би, око 1920. године умро у Земуну као пуки сиромаш!

300 дуката за пут

Господин Ђока Симић није био ни коцкар, ни испичура, није знао ни за какав порок, али је на кухињу, лакеје у белим чарапама и рукавицама, на кочије и коње, на европску послугу, уопште, живот „по европски“ скрцао ништа мање него спахилуке у Румунији, неколико кућа у Београду, неколико механа у Забрежју и осталу имовину.

Госпођа Боса Лешјанин, међутим, није писала само о брату. Није пропустила да у преписци помене и шта се догађа у Београду: Ко се жени и удаје, кога је „стрефио шлог“, како је сахрањен кнез Милош Обреновић. За кнеза Милоша каже да му је „мртвачки покров био прост, од белог платна“ – што је целу варош зачудило!

Даље каже: „На свечаном ручку у двору кнеза Михаила на који су били позвани совјетници са супругама, те наше старе министарке биле су тако просте да су пред крај ручка испијале млаку воду из сребрних посуда која је при крају обеда донета на сто да званице у њој оперу прсте.

За краља Александра Обреновића причало се да је „патио од гихта у ногама.“ А кнез је рођен здрав као дрен, тако је и одрастао, али му никако није било по вољи да од савског пристаништа до Калемегдана шипчи по калдрми о коју су се обијале и штикле на ципелама! Одлучио је зато да доведе пут у ред и од своје апанаже одвојио 300 дуката да се пут поправи. Тако је и било.

Шта ће нам шума!

Калемегдан, данас понос Београда, настао је на једвите јаде, као парк и место за

ДА ПИЈЕМ, ДА НЕМ РУКЕ?

БЕОГРАД КОГА ВИШЕ НЕМА

**Био је свечани
ручак код кнеза
Михаила Обре-
новића и по ев-
ропском обича-
ју гостима је во-
да донета да
оперу прсте од
масноће...**

шетњу. Наиме, чим је турски гарнизон напустио Београд, угледни Јован Белимарковић одлучио је да то пусто поље пошуми. Тада значајан човек у власти Миливоје Блазнавац рекао је Белимарковићу:

– Ради како хоћеш, али у буџету нема пара за то! Белимарковић је позвао војнике – уосталом, био им је командант – и терен је заравнат. Чак је одредио стазе и путеве!

Какву су галаму подигли београдски трговци и ћифте! – Шта он има да сади шуму пред носом Београда! У њој

има да се легу душмани и лопови који ће нам обијати дућане и магацине!

**Вешала поред
градилишта**

Највећи неимар старог Београда био је кнез Милош Обреновић. Од њега су нам данас остале многе грађевине. Причају, кад су рушили зграду Џумрукане на Сави најпре су је начеле бомбе, мајсторима је требало неколико дана да раскопају њене дебеле зидове.

Кнез Милош је увео правило да се пре зидања поред грађевине поставе вешала. Тек да се зна шта чека главног неимара ако посао не обави како треба.

Прва грађевина, прво непокретно имање које је новостворена српска држава купила, била је зграда за кнежевски двор. Плаћена је 16.000 гроша! Зграда је купљена од Турака 1818. године и налазила се између данашњег конака кнегиње Љубице и Патријаршије.

Хаџи Никола Живковић био је први архитекта тадашњег Београда. Он је саградио неколико данас најстаријих зграда у граду. На врхунцу моћи уништио га је Тома Вучић. Из обести.

М. Т.



Илустровао: Ивица Кољанин

ЖИВОТ

ПИШЕ ДРАМЕ

ЛЕДЕНА НОЋ НА ВРХУ ПЛАНИНЕ

На висини од 2700 метара лаки авион „пајпер ероу” изненада је улетео у велики облак. Предње стакло почеле су да засипају ледене капи кише. У два поподне летелица са двојицом пилота срушила се близу самог врха планине Килингтон у Вермонт

Церард Хили и Марк Молц полетели су једног сивог јануарског поподнева 1991. године лаким авионом „пајпер ероу” са аеродрома у Монпелијеу, у савезној америчкој држави Вермонт. Лет је, како су сматрали, требало да буде без неких посебних изненађења јер аеродром у Церсију, где су намеравали да се спусте, није био много удаљен. Тридесетогодишњи инструктор летења Хили и четири године млађи Молц, правник и Хилијев ученик у пилотажи, враћали су се кући са једног тренажног лета.

Летећи на висини од готово 2700 метара, коју су им одредили контролори лета, њихов лаки авион изненада је улетео у велики облак. Предње стакло њиховог „пајпера” почеле су да засипају ледене капи кише. Свестан опасности која им прети Хили је радиом позвао ваздухопловни центар у Бостону који је контролисао ваздушни саобраћај у широј области североисточног дела САД, званој Нова Енглеска.

– Бостон, Бостон, овде седам, седам, „Чарли Лима”. Лед је почео да нам се хвата на кабини. Дозволите да се попнемо на већу висину.

Хили је из искуства знао да би метеоролошки услови на већој висини могли да се промене и тако би избегли опасност.

– О кеј, „Чарли Лима”, дозвољавамо успон и продужетак лета на висини од три хиљаде метара – био је одговор контролора из центра у Бостону.

На већој висини облаци су почели да се разређују, небо је постало светлије. Још неколико минута успона и ледене капи ће престати, а видик бити чист, мислио је Хили.

А онда је испод кабине нешто почело да зуми. На командној табли засветлела су слова жуте боје и натпис „Стајни трап се отвара”. Обојица пилота истовремено су зачула познати шум – стајни трап извлачио се из лежишта у авиону. Молц је бацио поглед кроз леви бочни прозор. Брзиномер у облику цевчице био је обавијен ледом.

Пошто ваздух више





није могао да струји кроз цев брзиномера, он је показивао знатно мању брзину авиона и тако аутоматски дао команду за извлачење стајног трапа.

Хили је схватио да се сада налазе у још већој опасности. Извучени стајни трап повећао је отпор ваздуха при уздицању авиона на већу висину тако да је кљун летелице, уместо ка небу, почео све више да се нагиње ка земљи. Молц је сместа покушао да ручним командама увуче трап, а Хили да исправи авион у лету. Међутим, њихови покушаји остали су неуспешни. „Пајпер ероу“ падао је све ниже. На крилима, пропелеру, стајном трапу и осталим деловима авиона хватало се све више леда.

У два сата по подне авион се срушио близу самог врха планине Килингтон у Вермонту, високог 1413 метара. Пад летелице ублажиле су крошње борова и јела. Лево крило се поломило и одвојило, труп је висео на дрвећу, али су Хили и Молц остали у животу.

У 14.07 контролори из ваздухопловног центра у Бостону упутили су позив: – „Чарли Лима“, какви су услови вашег лета и где се сада налазите? – Одговор више није стизао.

Ухватите талас 121,5!

„Пајпер ероу“ је десним боком пао на стабло великог бора тако да врата нису могла да се отворе. Доводне цеви за бензин као и бензински резервоар били су оштећени, бензин се излио на земљу и запалио. Резервоар је сваког часа могао да експлодира и да разнесе читав авион и двојицу пилота у њему. Хили и Молц узалуд су покушавали да развале бочне стране авиона начињене од дрвене оплате. Пламени језици већ су допирали до њих кад је Хили повикао:

– Марк, обгрли ме око врата, одупри се о мене и покушај да ногама разбијеш прозор.

Успели су и за неколико тренутака обојица су се нашли у дубоком снегу. Плашећи се експлозије резервоара, отпузали су прилично далеко од авиона у пламену.

Хилијева десна подлактица била је поломљена на два места, на обема шакама имао је јаке опекотине, али су му кожна јакна и тер-

мо панталоне спасли тело од ватре. Молц, међутим, приликом пада није послужила срећа. За то је и сам био донекле крив јер је још за време лета скинуо кожно јакну и остао само у кошуљи. По горњем делу тела, рукама и лицу задобио је опекотине другог и трећег степена, а из две мале, али дубоке посекогине на десној слепоочници сливала се крв.

„Пајпер ероу“ се, према последњем Хилијевом саопштењу, налазио на око двадесет километара североисточно од спортског аеродрома Раткленд. Центар у Бостону одмах је обавестио све авионе у тој области да крену у потрагу. Упозорио их је још да на таласу 121,5 слушају сигнале из специјалног предајника несталиг авиона, који у случају несреће аутоматски шаље податке о положају летелице.

Око четири по подне над планином Килингтон појавио се први авион хитне помоћи не би ли нашао траг несталиг „пајпера“. Стигао је и други који је негде до 23.00 часа надлетао исту област настојећи да ухвати радио сигнале срушене летелице. Једног тренутка на таласу 121,5 ухватио је слабе и испрекидане знаке, али из њих није могао ништа да сазна о положају „пајпера“.

При удару у дрво репни део лаког авиона одвојио се од трупа. Марк Молц потражио је поред њега заклон од ветра и хладноће. Хили је, прикупивши поломљено грање и делове дрвене летелице, потпалио ватру. Скинуо је своју кожно јакну и дао је Молцу, а онда се шћућурио уз њега да се боље загреју.

Ноћ је увелико пала, кроз поломљене крошње борова и јела виделе су се звезде. Удари ветра померали су труп авиона који је злокобно шкрипао и ударао о стабло великог бора. Ветар и хладноћа све јаче су им прожимали тело и Хили је сваки час устајао да би довукао још грања. Ватру су морали да одрже. Обојица су, уз то, били потпуно мокри – Хили од непрекидног кретања, а Молц од плазме која му је из опекотина на врату, леђима, рукама и лицу цурила низ тело.

Помагали су један другом колико су могли. Да би остали будни, молили су се, певали и причали о свему чега су могли да се присе-

те из раног детињства, школских дана, о породици, деци... Молцова лева нога, са које је још у авиону спала чизма, све више је трнула. Хили му је помогао трљајући је. Све то није, на жалост, помогло. Молц је осећао да му се нога смрзла. И Хили се пожалио да му се ноге смрзавају.

Само што је свануло, а јутро је било ведро и још хладније, зачули су брујање авиона. Хили је готово у часу донео повећу алуминијумску плочу, обрисао је и угланцао о своје панталоне, а онда је, као огледало, окренуо према авионима који су их тражили. Међутим, ниједан од авиона није то запазио.

Иако су се одмах после удеса Хили и Молц договарали да крену низ планину, о томе сада није било ни говора. Молц није могао ни да стоји, а камоли да се креће и зато је почео да наговара Хилија да крене сам и потражи помоћ. Хили није хтео да га остави самог. Сматрао је да су изгледи да се спасу већи ако остану заједно.

Хили је почео с припремама за следећу ледену ноћ. Око гомиле грања и репног дела авиона правно је полукружни зид од снега како би се што боље заштитили од удара леденог ветра. Молц му је још претходног дана на сломљену десну руку ставио дашчице као удлаге тако да су га болови мање тиштали. Набацујући снег, повремено је застајао, стављао рањаве шаке око уста и из свег гласа викао: „Упомоћ! Упомоћ!“

Молц није могао да му помаже. Сео је шћућурен повремено сумњичаво климајући главом. Размишљао је: зашто ли се само толико труди и виче када га у овој пустињи нико не може чути? Међутим, планином су и даље повремено одјекивали Хилијеви позиви у помоћ.

Спас стиже од смучара

Фред Малет и Скот Френдлих, обојица из Њујорка, били су страсни смучари који су више волели да лутају по дубоком, нетакнутом снегу и планинским падинама него утабаним стазама у смучарским центрима. Пењући се ка врху планине Килингтон, Малету се учинило да из велике даљине чује слабашији људски позив у помоћ. Махнуо је Френдлиху да стане како би боље ослушнуо. Тренутак касније обојица су зачула како неко дозива.

Малет и Френдлих одмах су скинули смучке с ногу, закачили их неким узицама да би их лакше вукли за собом и кроз шуму кренули у правцу из кога су зачули дозивање. На појединим местима морали су да прте висок снег преко колена, а тешке смучарске ципеле нису им дозвољавале да се брзо крећу. Повремено су и они узвикивали: „Јавите се, где се налазите!“, на шта им је Хили одговарао: „Право напред према врху.“

После четрдесетак минута мучног пробијања кроз дубок снег двојица смучара најзад су се нашли пред олупином авиона који се испод врха Килингтон срушио пре скоро 24 сата. Хили и Молц су, шћућурени један уз другог, седели у репном делу авиона. Малет и Френдлих одмах су им дали своје топле смучарске јакне, рукавице и капе. Везали су смучке и на њих положили Хилија и Молца.

Пола сата касније двојица рањених пилота били су у планинарском дому. Негде око подне хеликоптером су пребачени у болницу у Ратленду.

М. Ђ.



**ОД ОВОГ БРОЈА
ВЕЛИКА АКЦИЈА БЕОГРАДСКОГ МАРАТОНА
И »ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА«**

СА ДИКАНОМ НА МАРАТОН

Шести београдски маратон одржаће се 24. априла. Уколико желите да учествујете у Трци задовољства, попуните пријаву (објављујемо је у овом и следећем броју) коју морате предати приликом проласка кроз циљ 24. априла.

Ту је и поклон - термо пресликач са ликом Дикана, маскоте овогодишњег маратона. Њега препеглајте на мајицу у којој ћете трчати. Очекују вас и вредне награде.

У данашњем и у два наредна броја Београдски маратон и »Политикин Забавник« пружају вам прилику за троструко задовољство.

Прво, то је прилика да budete учесници Трке задовољства, једне од дисциплина Београдског маратона који ће се одржати 24. априла улицама нашег главног града. Сви

учесници Трке задовољства, дуге 5.000 метара, доласком на циљ, без обзира на пласман, стичу право и на друго задовољство - учешће у наградној игри за коју је обезбеђено много вредних награда.

У Трци задовољства право учешћа имају сви који попуњену пријаву из »Политикиног Забавника« предају приликом проласка кроз циљ без обзира на године старости. Поред појединачних награда свима који заврше трку биће додељен и велики број колективних награда - за школе које на Трку задовољства доведу велики број учесника.

Свака школа из Београда чијих 200 ђака заврши трку на 5.000 метара (евиденција се води на основу пријавних листића које ће »Забавник« објавити и у следећем броју) добиће вредне

комплете спортске опреме. То важи и за школе из унутрашњости, али за њих је услов да најмање 50 тркача заврши трку.

За 10 школа са највећим бројем тркача и за њихове наставнике обезбеђене су такође вредне награде...

Али, ни то није све. Награду можете да добијете и тако што ћете учествовати у наградној игри »Политикиног Забавника« која почиње од овог броја.

То је треће задовољство!

Потребно је да тачно одговорите на наградно питање број 1 (одговор се крије у тексту о маратону на следећој страни) и да га пошаљете на »Забавникову« адресу најкасније до следећег петка (16. априла).

Данас објављујемо прво наградно питање у »Забавниковој« наградној игри, а сви тачни одговори конкуришу за следеће награде:

00000000000000

ПРЕСЛИКАЧ СА ДИКАНОМ - ПРВИ ПОКЛОН

У овом броју Београдски маратон и »Забавник« поклањају вам термо пресликач са ликом Дикана-маратонца, који је специјално за ову прилику нацртао аутор нашег стрипског јунака Лазо Средановић.

Диканов лик са знаком Београдског маратона, »Политикиног Забавника« и генералног донатора ДАФИМЕНТ БАНКЕ биће заштитни знак Трке задовољства 24. априла. Сви учесници ове трке на 5.000 метара треба да узму термо пресликач, мајицу или дукс у ком ће трчати и да пресликач врућом пеглом препеглају на жељено место.

Дикан ће заувек остати на вашој мајици и ви ћете имати успомену на учешће у Трци задовољства.

Ако неко од ваших другова или комшија није успео да набави овај број »Забавника« са термо пресликачем, нека не очајава. И у следећем броју »Забавника« чекаће их, такође, термо пресликач са Диканом-маратонцем, пријава за Трку задовољства, и ново наградно питање.

НАГРАДНО ПИТАЊЕ БР.1

**Колико је дуга стаза
Београдског маратона?**

Одговор:

Шаље:

Име и презиме

Улица и број

пошт. број и место

«два петодневна аранжмана за две особе у хотелу »Палисад« на Златибору
«10 фудбалских лопти
«10 комплета дресова са шорцевима
«10 спортских ранаца
«три игре »Ризико«

У следећа два броја очекују вас још два наградна питања и још већи број награда., а списак свих награђених у сваком од три кола објавићемо 21. маја.

НАГРАДА НАГРАДУ СТИЖЕ...

Сви који заврше Трку задовољства и пријавни листић предају судијама на циљу постају учесници наградне игре Београдског maratона без обзира на пласман. Потребно је само да заврше трку.

Поред награда за екипно учешће школа биће додељен и велики број појединачних награда међу којима су туристичка путовања, мајице Београдског maratона, бицикли, слатки пакетићи, спортска опрема и још много, много вредних производа.

Међу њима су и производи »Партизан Раул Амона« »Имуно еликсир« и »Стамина еликсир« који повећавају имунитет организма и отклањају замор без обзира да ли је реч о

врхунским спортистима, рекреативцима, старим и болесним или особама које раде тежак посао.

Ове препарате испитао је Слободан Бранковић, европски првак у трчању у дворани на 400 метара и препоручује их читаоцима »Забавника«, а међу наградама ће бити и породична паковања »Раул Амоновог« Мега чаја (109 шољица у једној кутији) и козметички производи.

О осталим наградама више у следећем броју.

БЕОГРАДСКИ МАРАТОН ЗА ДАФИМЕНТ ТРОФЕЈ

Овогодишњи, шести по реду Београдски маратон одвијаће се под генералним спонзорством



ДАФИМЕНТ БАНКЕ.

Награда за прво место на маратонској трци носиће назив ДАФИМЕНТ ТРОФЕЈ, награда за прво место на полумаратонској трци носиће назив ТРОФЕЈ ДРАГАНА МИЛАНОВИЋА, а награда за прво место на Трци задовољства

назив ТРОФЕЈ ЉИЉАНЕ И ЖИВКА МИЛАНОВИЋА.

КАКО ЈЕ ОДРЕЂЕНА ДУЖИНА МАРАТОНСКЕ ТРКЕ ПО ВОЉИ КРАЉЕВСКЕ ПОРОДИЦЕ

Када се каже маратон, сваки љубитељ спорта зна да је реч о најтежој атлетској дисциплини, али многи од њих неће знати да кажу колико тачно износи дужина маратонске стазе.

То, уосталом, нису знали ни организатори олимпијских игара на којима се маратон први пут трчао. У жељи да Грке, домаћине Првих модерних олимпијских игара 1896. године, емотивно вежу за Игре званични Међународног олимпијског комитета одлучили су да им понуде једну »њихову« дисциплину. Одлучили су да понове легендарну трку од Маратонског поља до Атине, коју је, наводно, после победе над Персијанцима претрчао Филипидес и, доневши вест о победи, издахнуо.

Наравно, Грци су оберучке прихватили ову идеју и маратон је била најважнија спортска дисциплина Првих игара, а част Грчке сачувао је пастир Спиридон Луис, први маратонски победник. Луис и његови ривали тада су трчали 40.000 метара или 40 километара, од Маратонског поља до Олимпијског стадиона, а маратон исте дужине трчан је и на Играма у Сент Луису 1904. На Другим играма у Паризу 1900. маратонска стаза износила је 40.260 метара, а у Лондону 1908. дужина олимпијског maratона била је 42.195 метара. Четири године касније стаза је износила 40.200 метара, а 1920. године 42.750 метара.

Тек на Играма у Паризу 1924. маратонска стаза утврђена је једном заувек, а прихваћена је дужина из Лондона 1908. са Четвртих летњих олимпијских игара.

Многи мисле да је дужина maratона једнака дужини коју је претрчао легендарни Филипидес, али то очигледно није тачно јер организатори Игара у Лондону одредили су да маратон буде дуг 42.195 метара да би краљевска породица могла да види старт трке, па је он одржан пред дворцем у Виндзору. А од Виндзора до Олимпијског стадиона у Лондону има тачно 42195 метара. Наравно, и Београдски маратон, као и сви велики светски maratони, прихватио је ову дужину стазе.

ПРИЈАВА ЗА ТРКУ ЗАДОВОЉСТВА

Име и презиме:

Датум и година рођења:

Адреса и место становања:

Школа и разред (или занимање)

(Упозорење такмичарима - трчите само ако сте здрави. Свако трчи на своју одговорност)

Попуњен пријавно - стартни листић предајте судијама по доласку на циљ Трке задовољства

Кодрa Мескалерo се враћa

ЦРТА:
АРТУРО ДЕЛ
КАСТИЉО
ПИШЕ:
РОЈ КОЛИНС

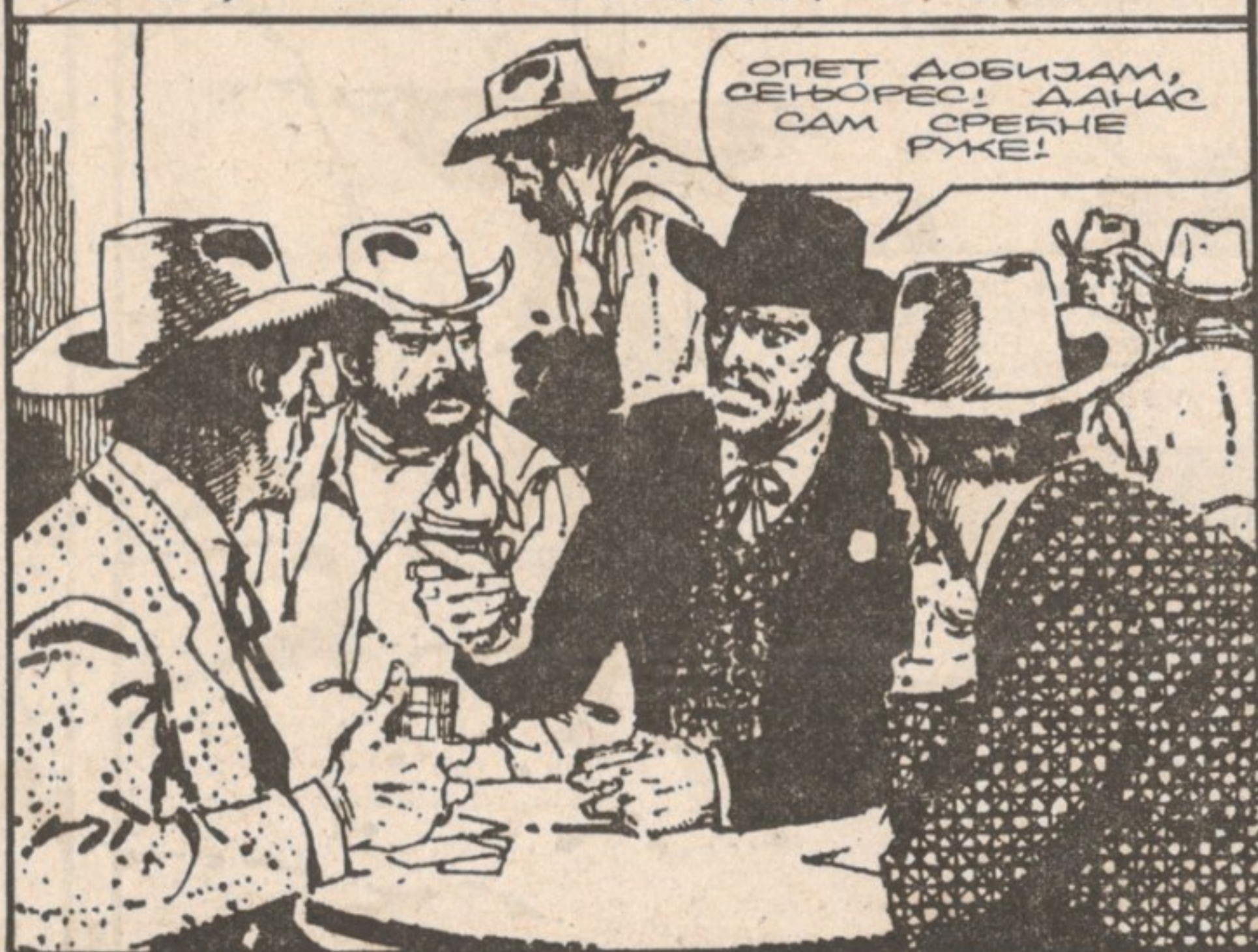


ЧЕКАЛИ СУ ГА ДУГО... ГИЛ ВОРТ НИКАКО ДА СЕ ПОЈАВИ... ЗВАЛИ СУ ГА И МЕСКАЛЕРО ЗБОГ МАЈКЕ ИНДИЈАНКЕ И ОЦА ИРЦА... ЗА КИМ ЈЕ РАСПИСАЛА ПОТЕРА ОД ДАЛАСА ДО ОМАХЕ... ПОЧИНИО ЈЕ ЈЕДНАНАЕСТ УБИСТАВА...

ЧЕКАО ГА ЈЕ И РОН ЛИЛ ЗА КОГА СЕ ПРИЧАЛО ДА ЈЕ КРОЗ ШАКЕ ПРОПУСТИО И САМОГ ШЕРИФА...

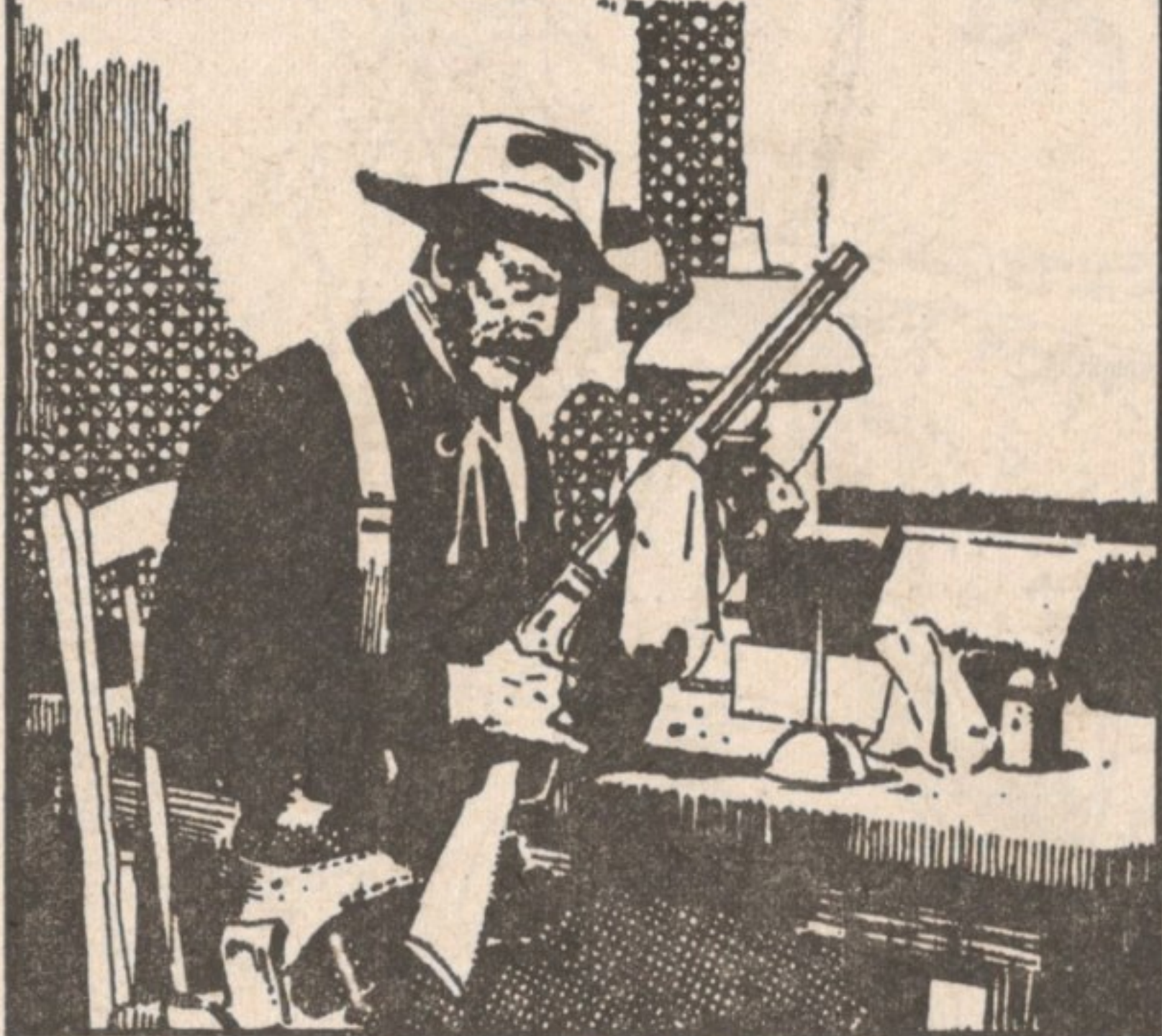


НАТАНЕЛ АРЦИЛ ПРЕТЕО ЈЕ МЕСКАЛЕРОВУ ЖЕНУ, МЕРИЕН, И ПЛАЊАО ЈЕ РОНА ДА ЈЕ ЧУВА...



ОПЕТ ДОБИЈАМ, СЕЊОРЕС! ДАНАС САМ СРЕГНЕ РУКЕ!

ШЕРИФ О' ФЛАХЕРТИ, ИРАЦ, БЕА ДЕСЕТ
ГОДИНА ВРЕБАО ЈЕ ПРИЛИКУ ДА СЕ
ОБРАЧУНА СА МЕСКАЛЕРОМ!!!



ВЕЧЕРА,
ТАТА!!!

ВЕЧЕРАЈУ КАД ОРЕ-
ДИМ МЕСКА-
ЛЕРА!

А ШТА АКО
ТИ СТРАДАШ?

НАПИСАО САМ ТЕСТА-
МЕНТ! О ТЕБИ ЋЕ
БРИЊУТИ ФОСЕТОВИ!
УДАЋЕШ СЕ ЗА ЊИ-
ХОВОГ СИНА
ХУКА!

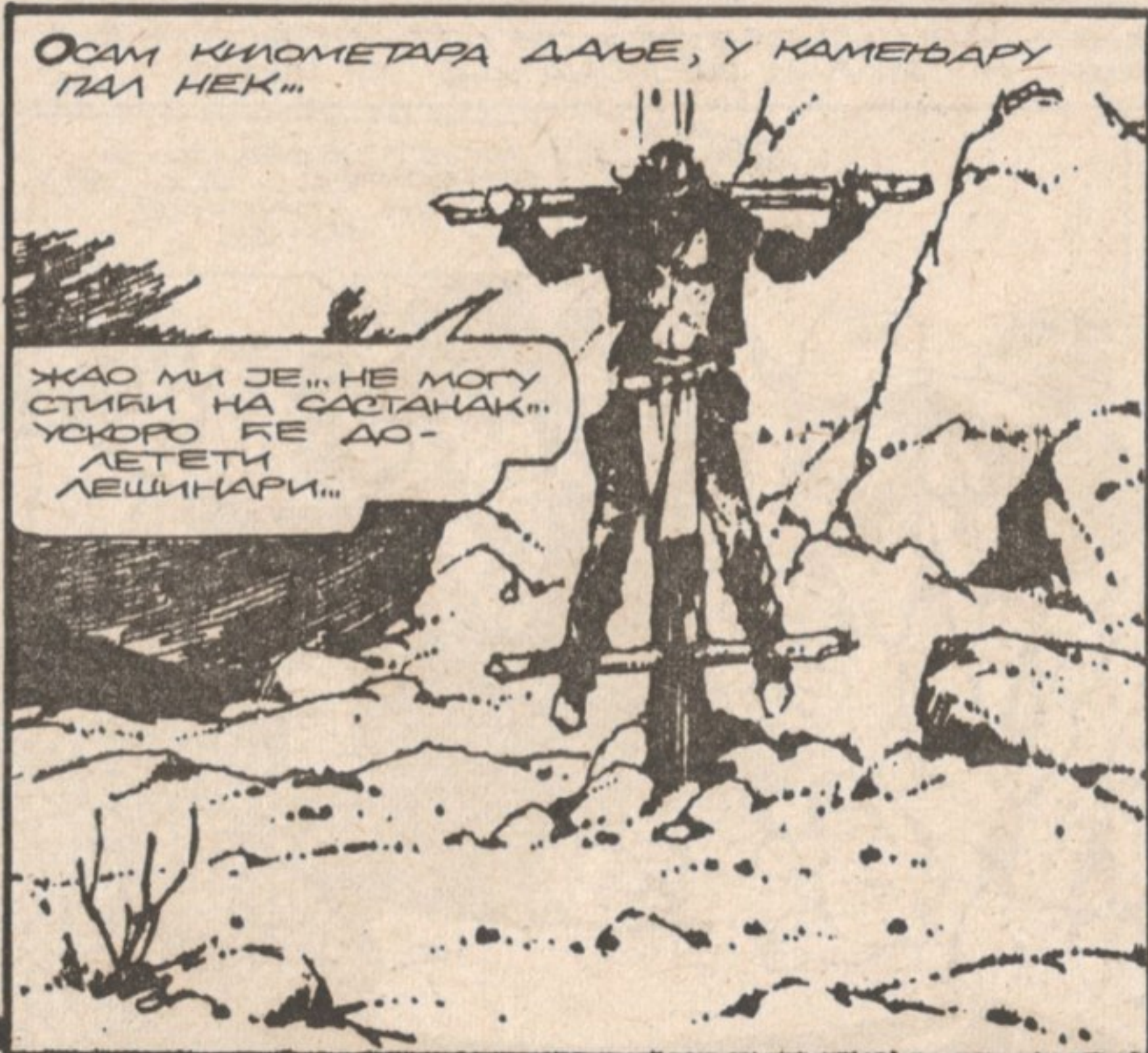


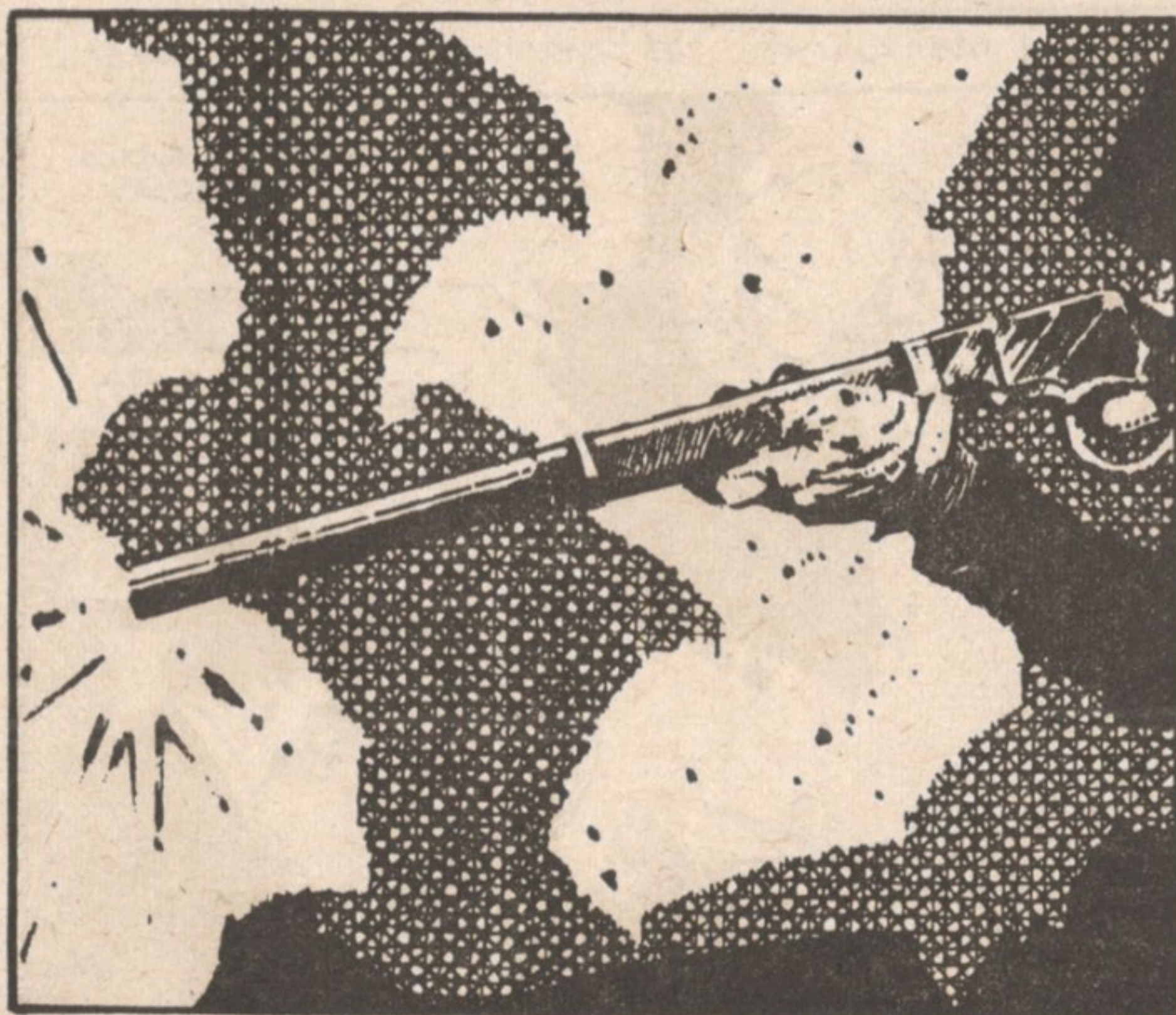
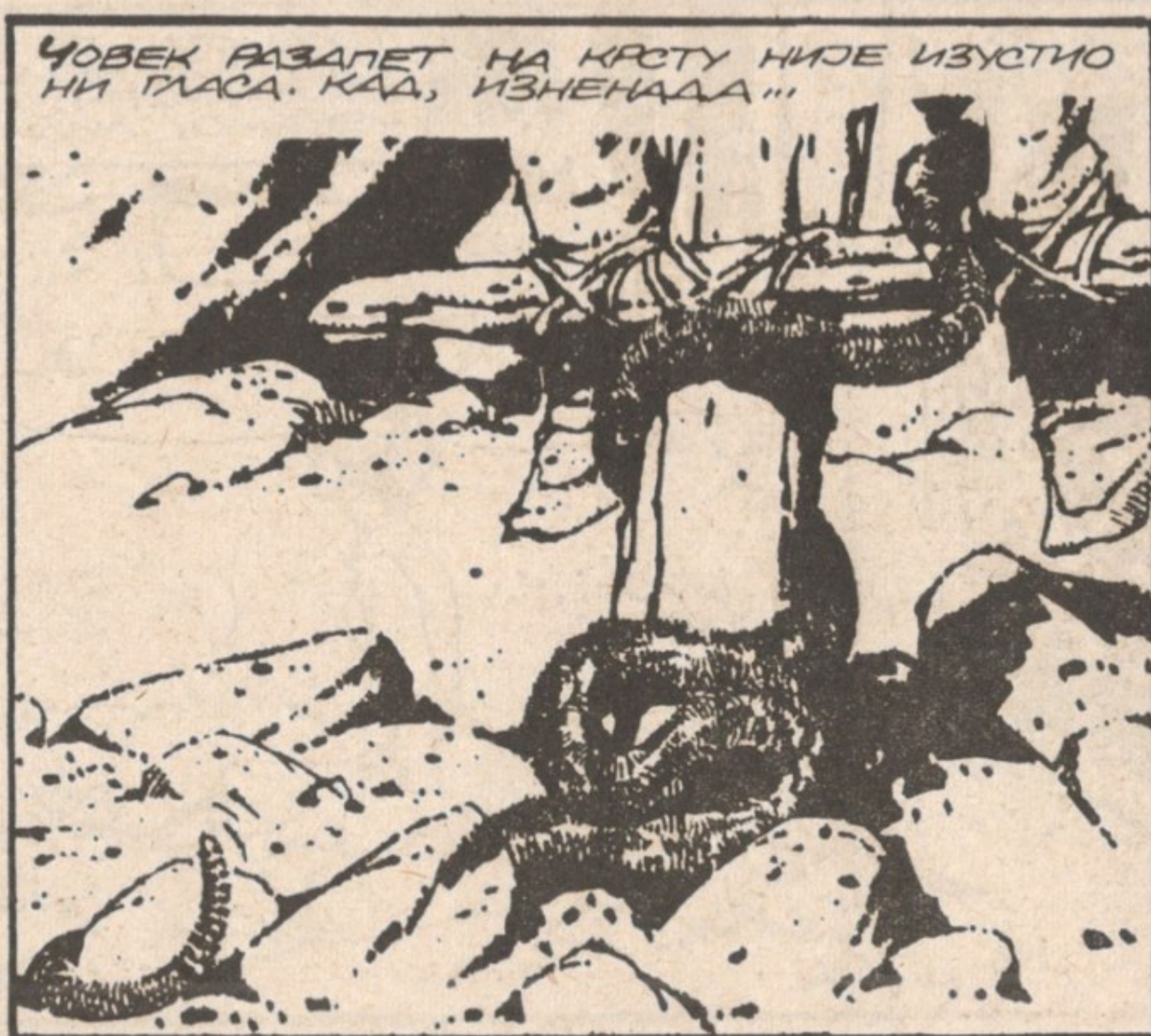
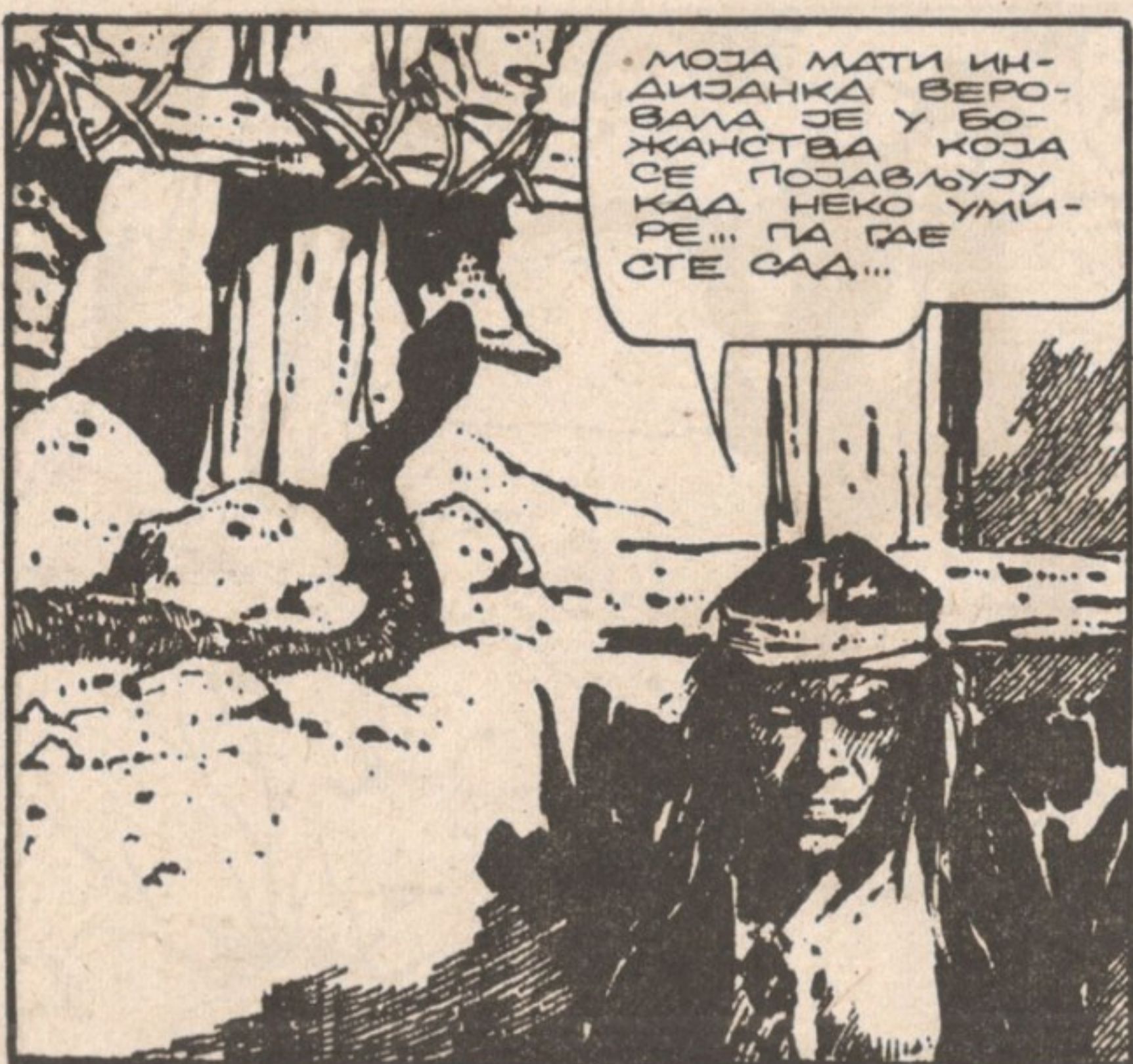
ЖАО МИ ЈЕ, МЕРИЕН!!! ХТЕО
САМ ДА СЕ ВРАТИМ, НАЂЕМ
СВОЈЕ КОРЕНЕ!!! ТО ТИ ЈЕ
ИСТО КАО ДА СЕ
ПОНОВО
РОДИШ!!!

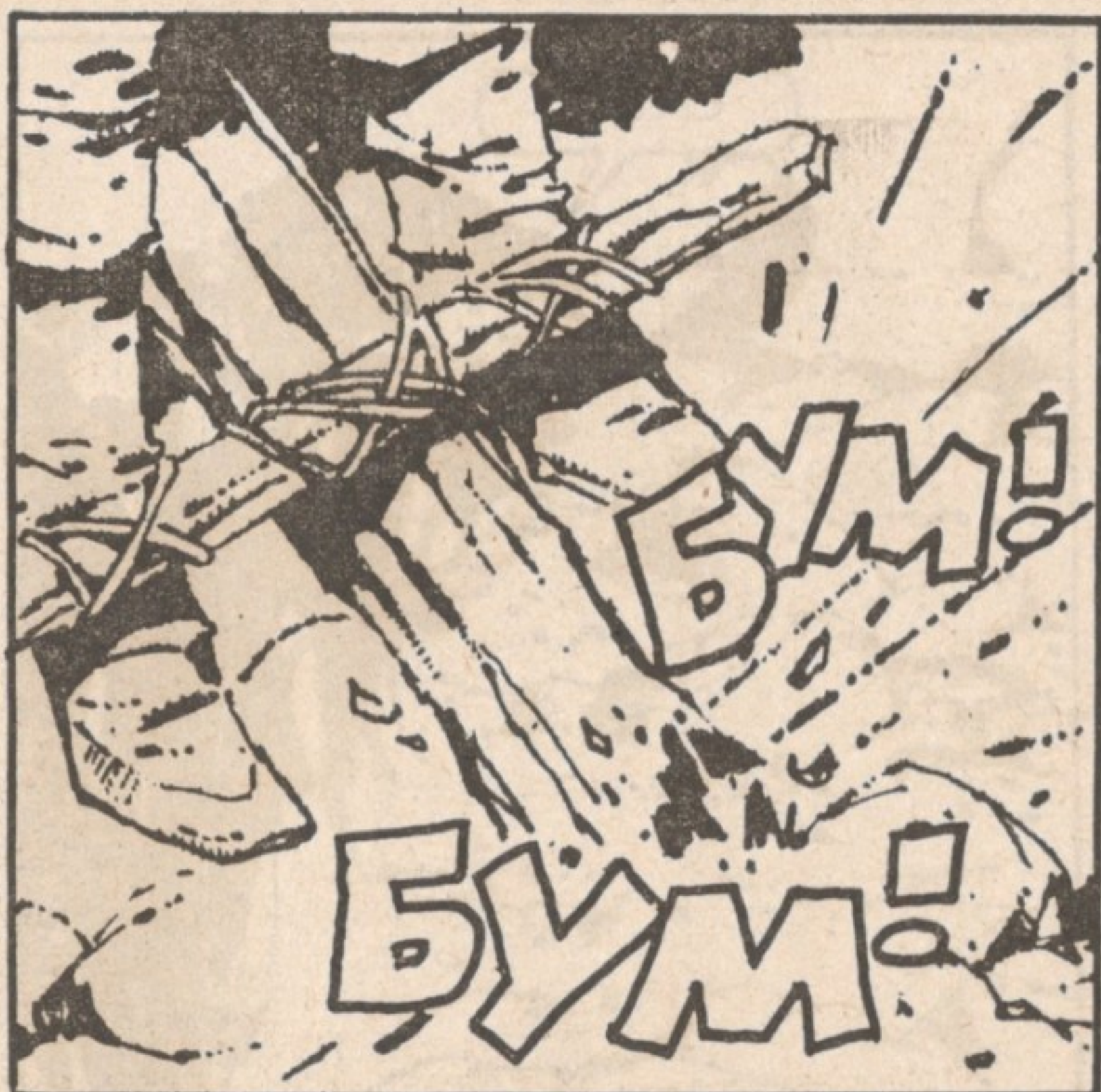


ОСАМ КИЛОМЕТАРА ДАЉЕ, У КАМЕНЉАРУ
ПАЛ НЕК!!!

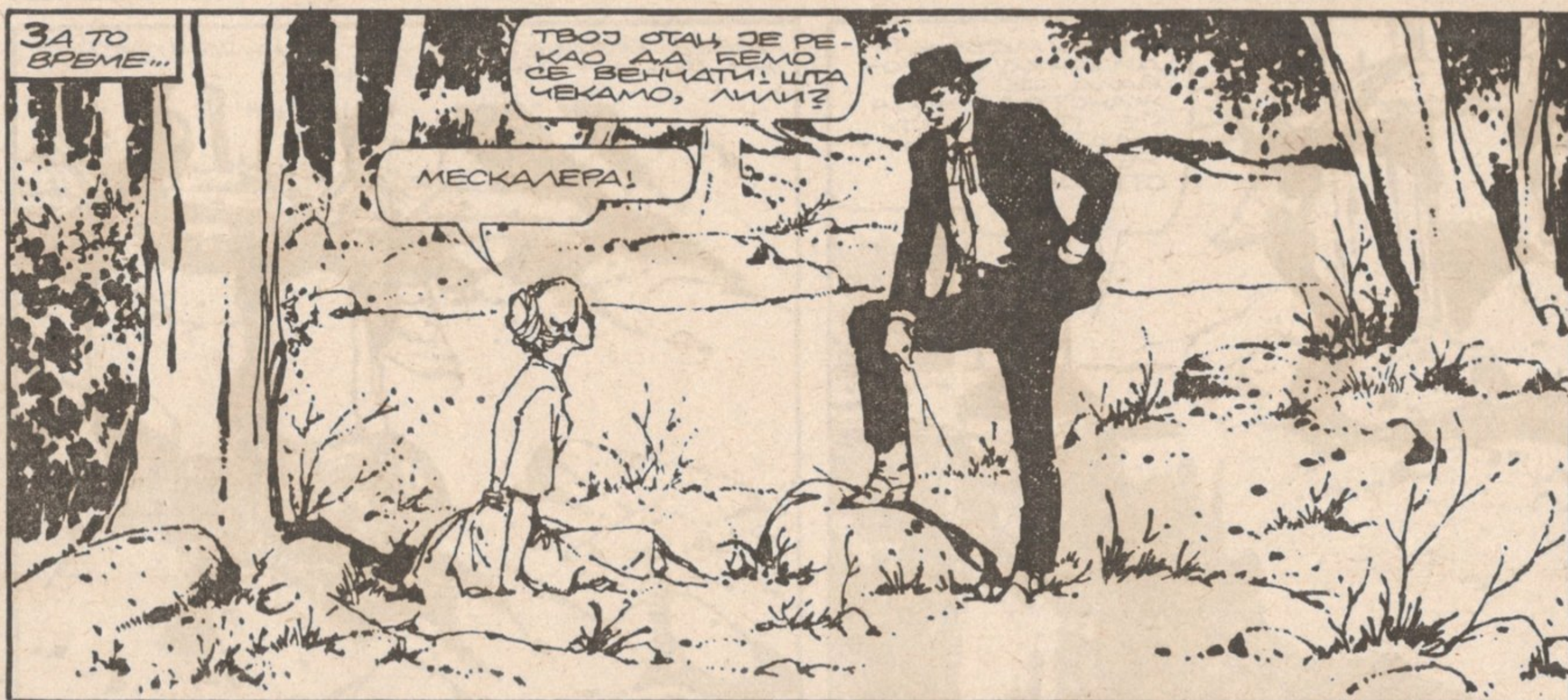
ЖАО МИ ЈЕ!!! НЕ МОГУ
СТИЋИ НА САСТАНАК!!!
УСКОРО ЋЕ ДО-
ЛЕТЕТИ
ЛЕШИНАРИ!!!







ЕХО ПУЦЊЕВА ЈЕ ЈОШ ОДЗВЊАЉАО КАМЕЊАРЕМ,
А ЧОВЕК НА КРСТУ НИЈЕ ДИЗАО ПОГЛЕД...



ЗА ТО
ВРЕМЕ...

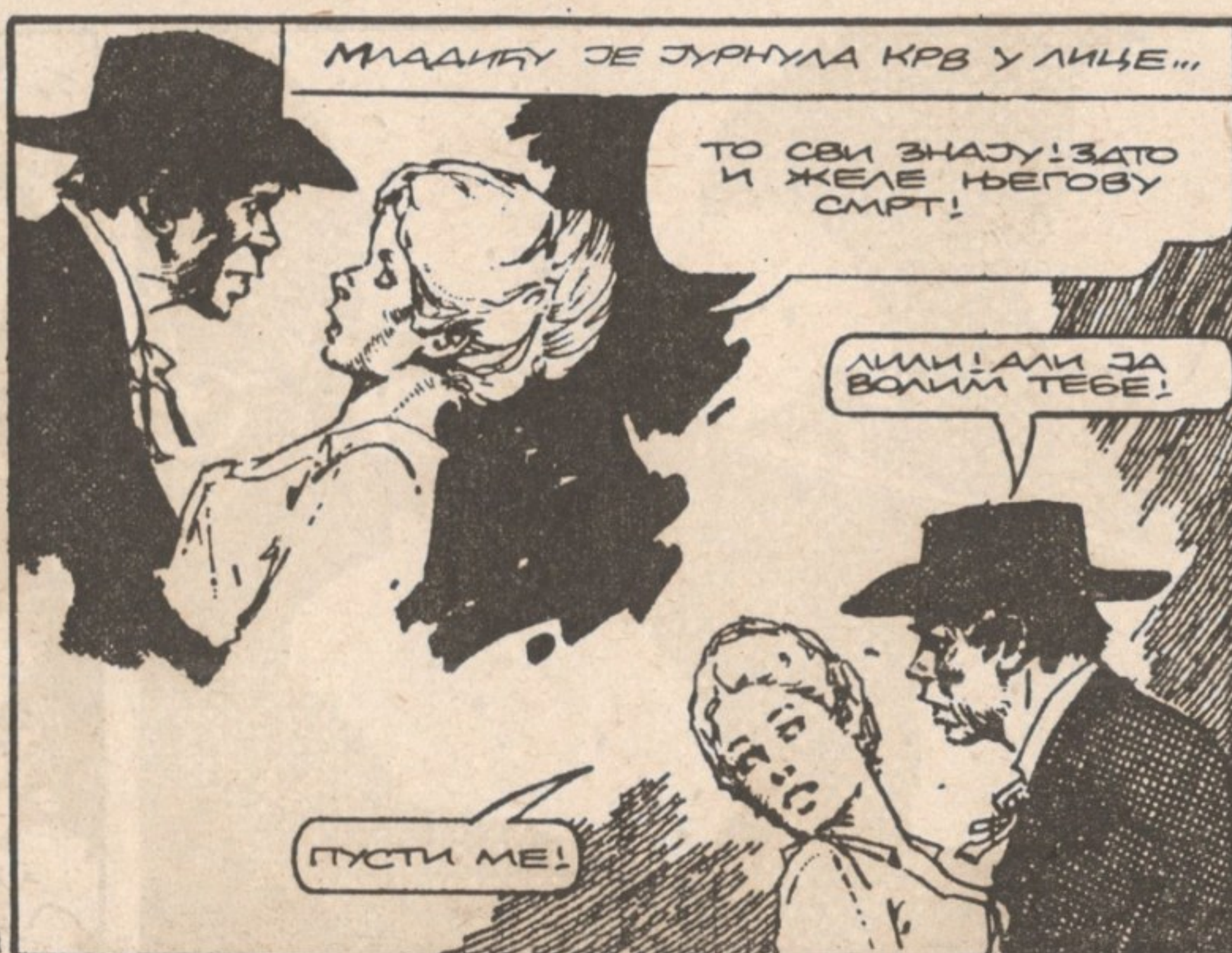
ТВОЈ ОТАЦ ЈЕ РЕ-
КАО ДА РЕМО
СЕ ВЕНЧАТИ! ШТА
ЧЕКАМО, ЛИЛИ?

МЕСКАМЕРА!



ДА МИ ОТАЦ ДА КОЛТ, САМ
БИХ ГА СРЕДИО!

ЛАЖЕШ! ВОЛЕО БИ
ДА ЛИЧИШ НА АРЧИ-
ЛА, ДА БИ ИТИ ЗА-
ДИВНО ЊЕГОВУ
ЖЕНУ!

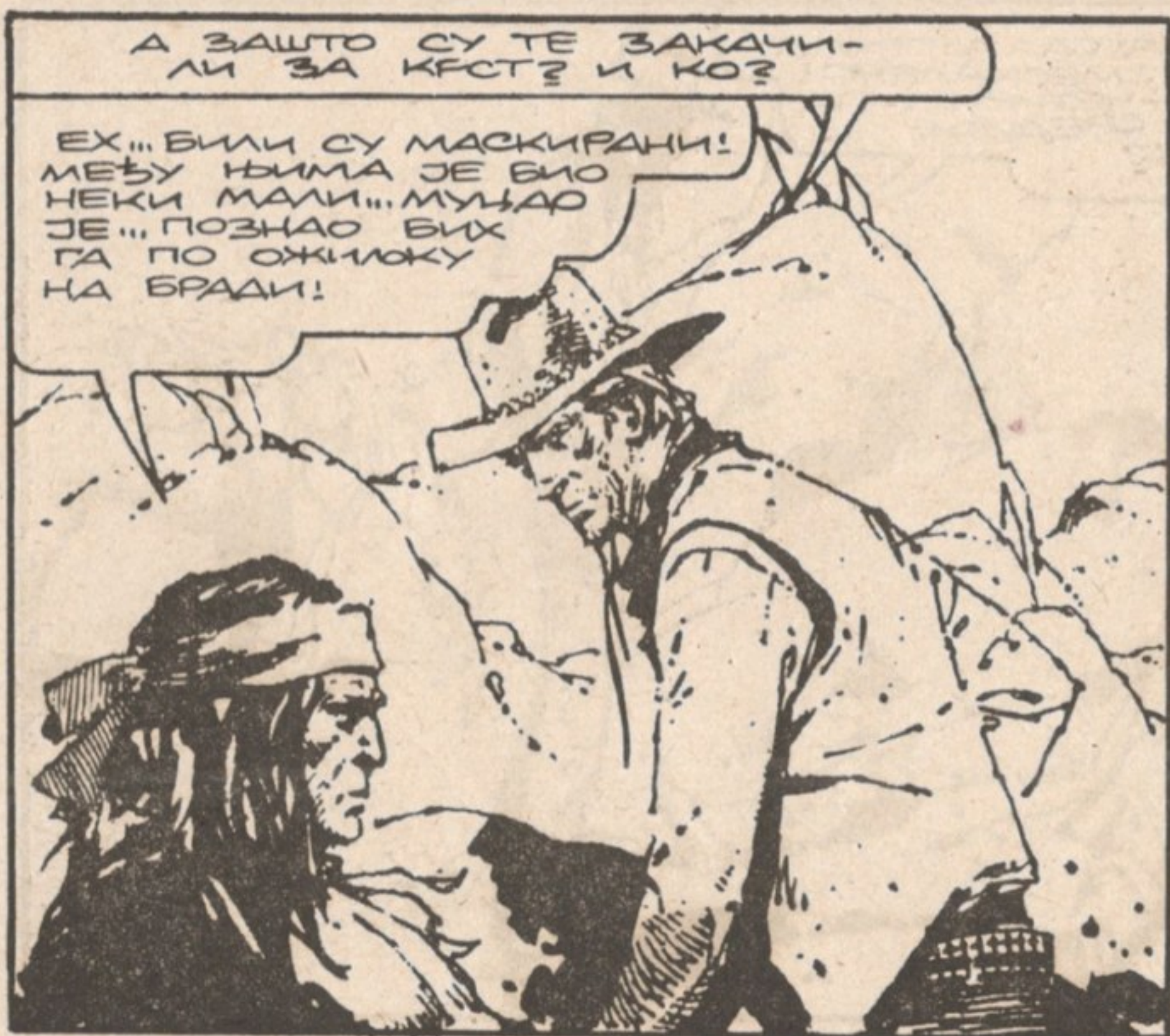
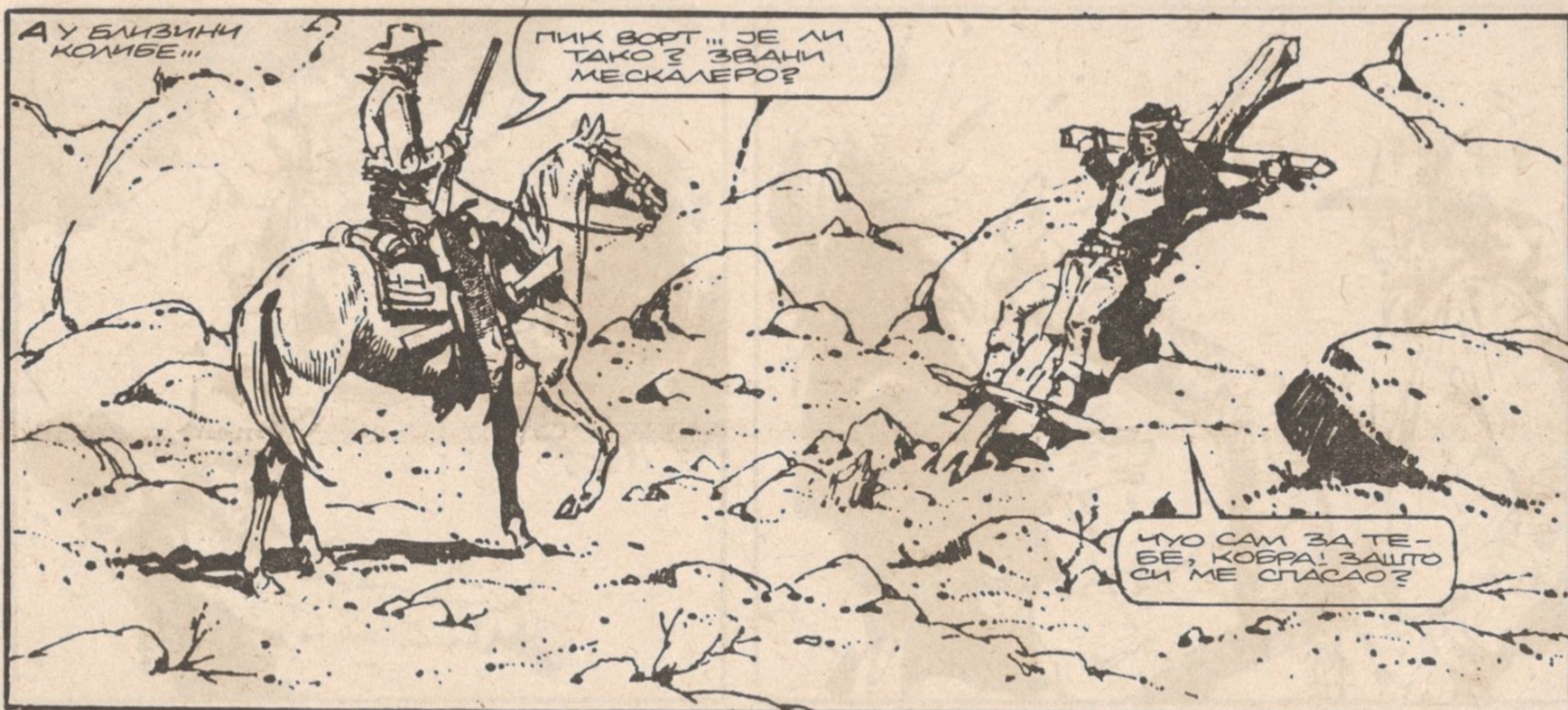
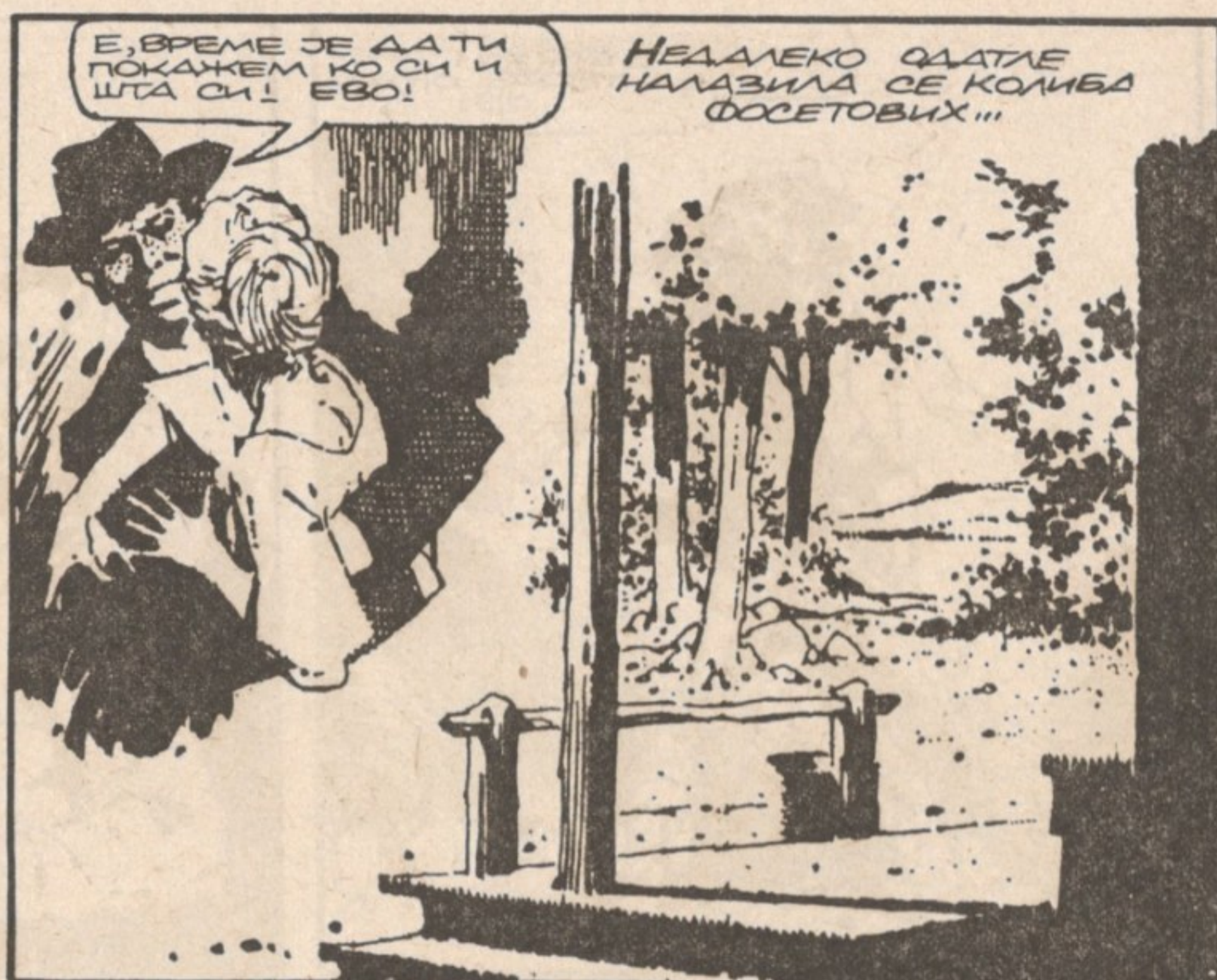


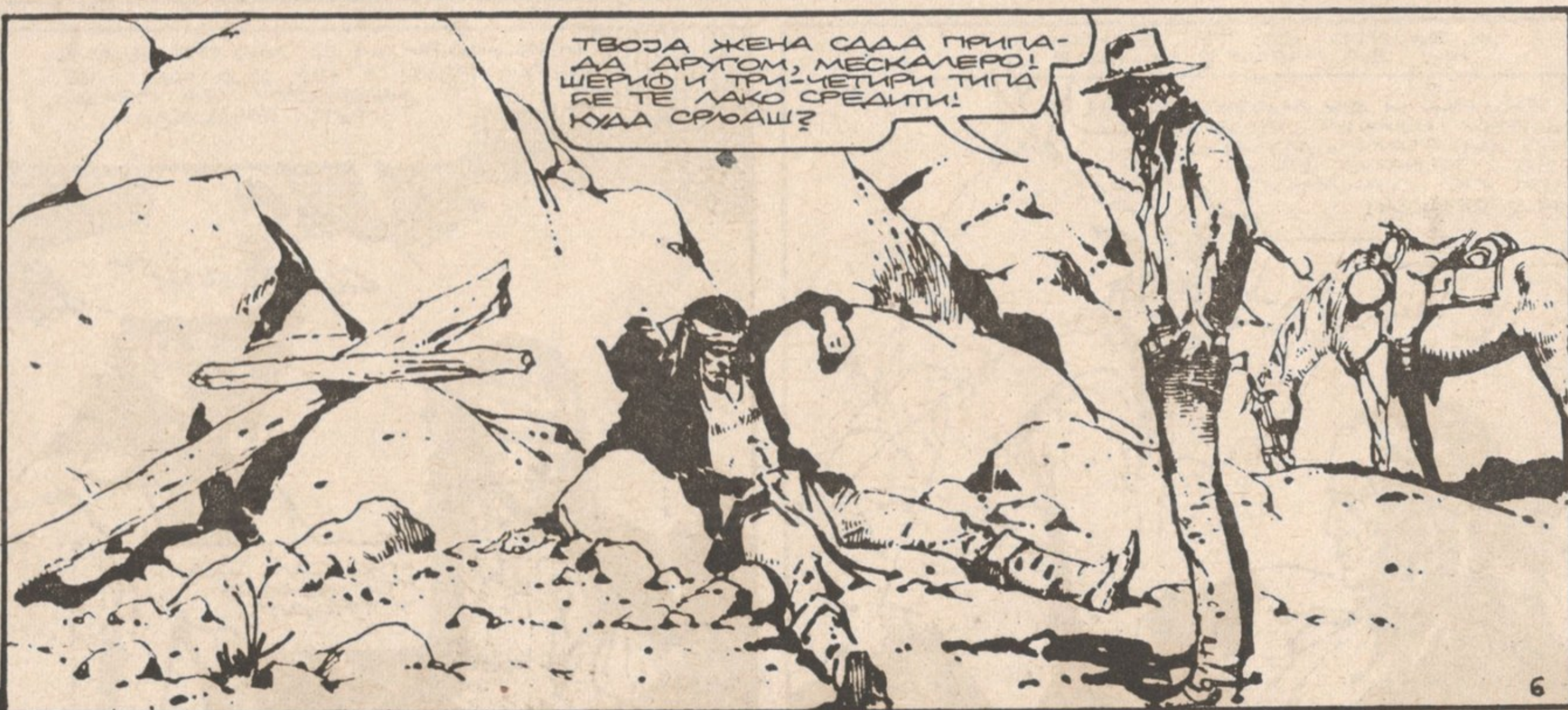
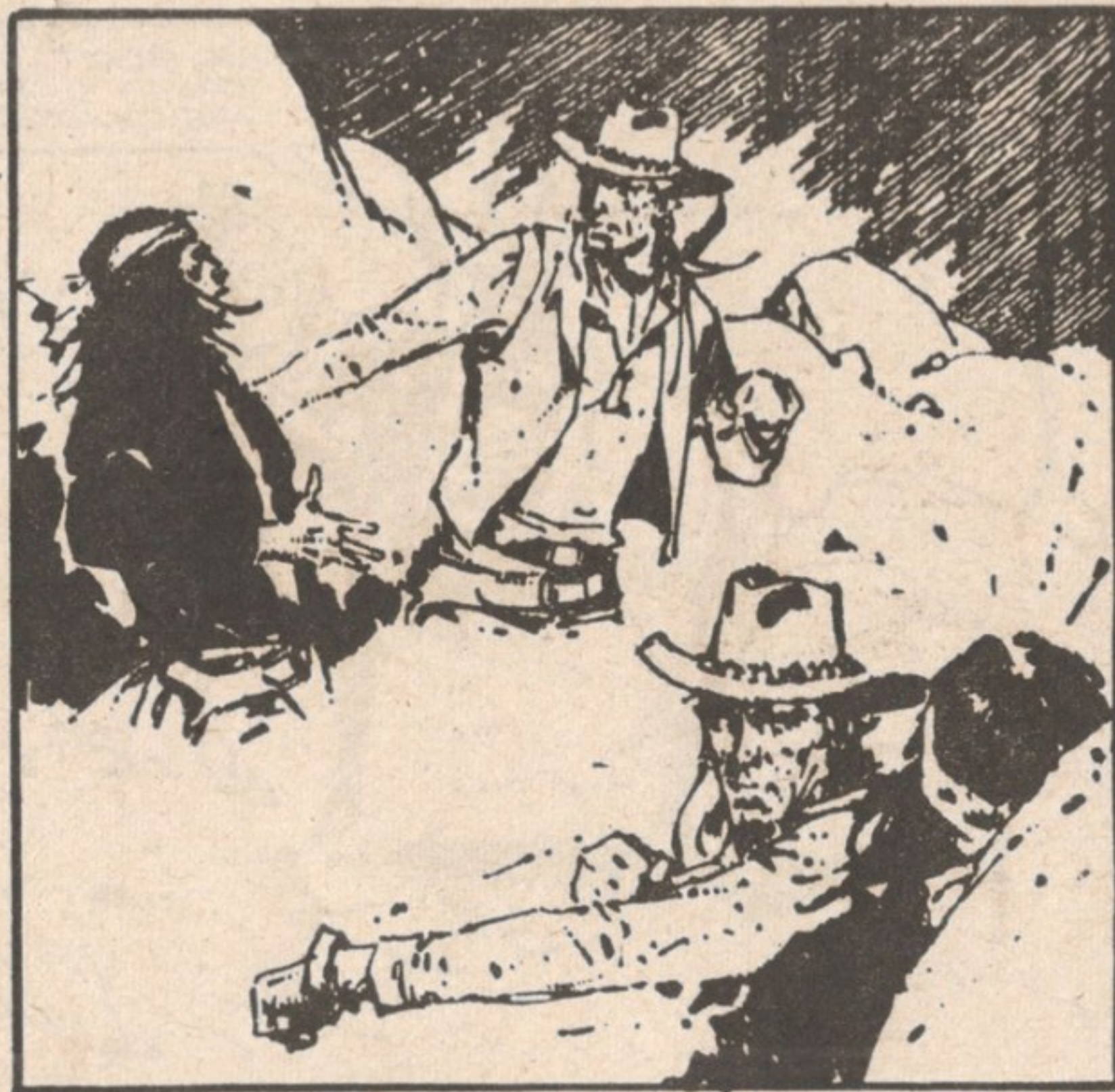
МЛАДИЋУ ЈЕ ЈУРНУЛА КРВ У ЛИЦЕ...

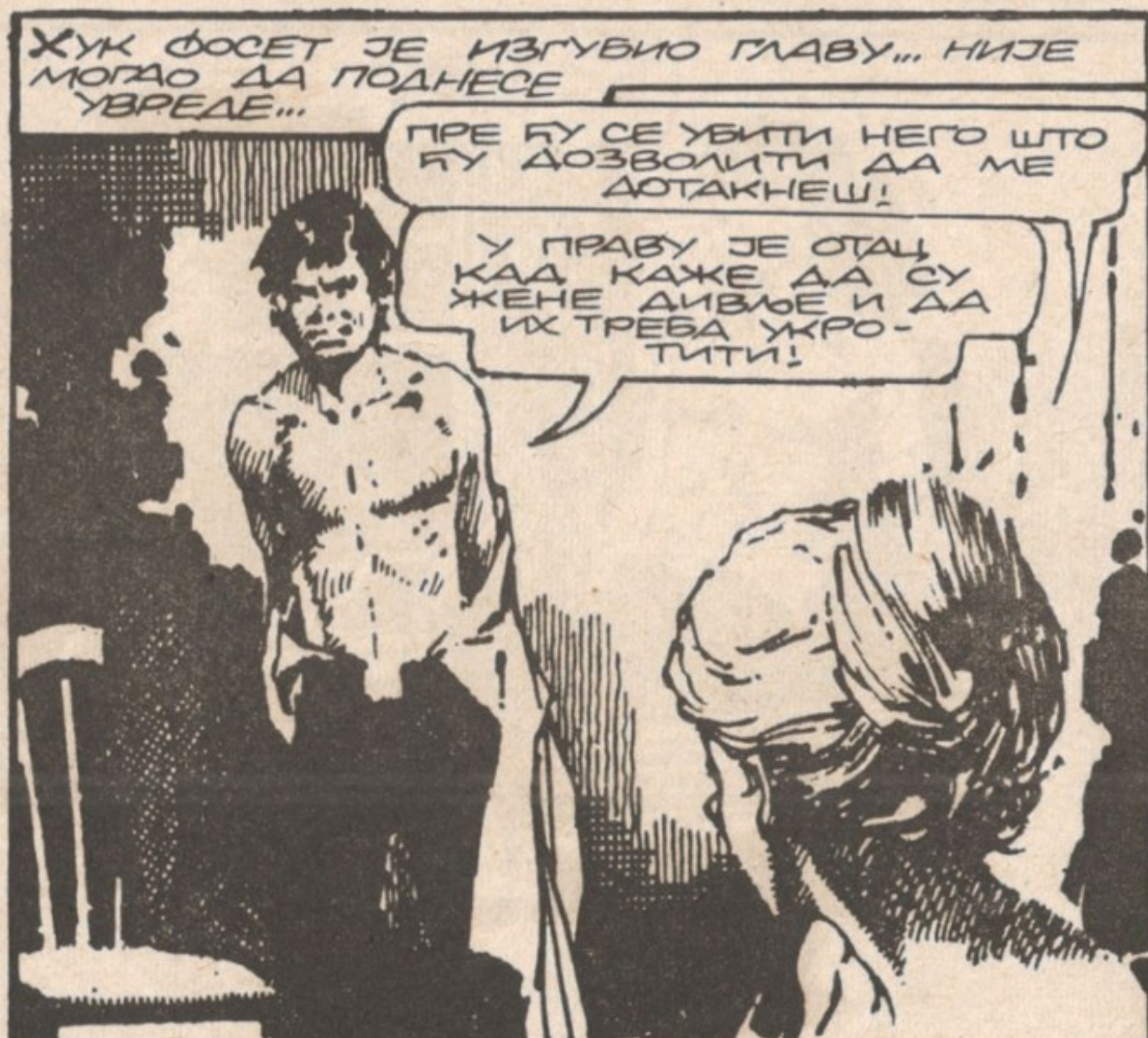
ТО СВИ ЗНАЈУ! ЗАТО
И ЖЕЛЕ ЊЕГОВУ
СМРТ!

ЛИЛИ! АЛИ ЈА
ВОЛИМ ТЕБЕ!

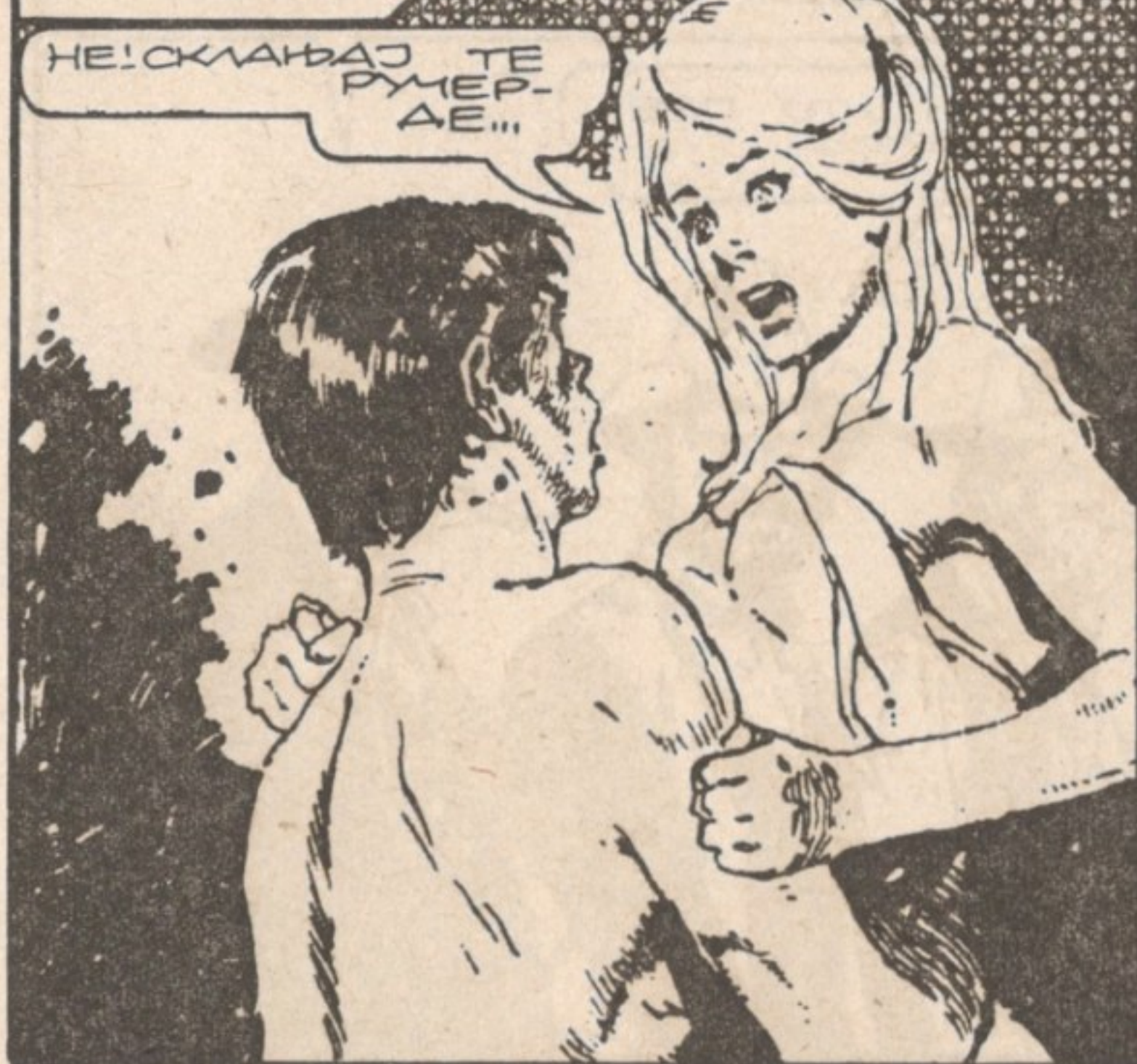
ПУСТИ МЕ!







СИРОТА ДЕВОЈКА СЕ ОПИРАЛА, АЛИ
УЗАЛУД...



НЕ! СКЛАЊАЈ ТЕ
РУЧЕР-
ДЕ...

ЛИЛИН КРИК ПРОЛОМИО СЕ ОКОЛИНОМ...



МЕСКАМЕРО!



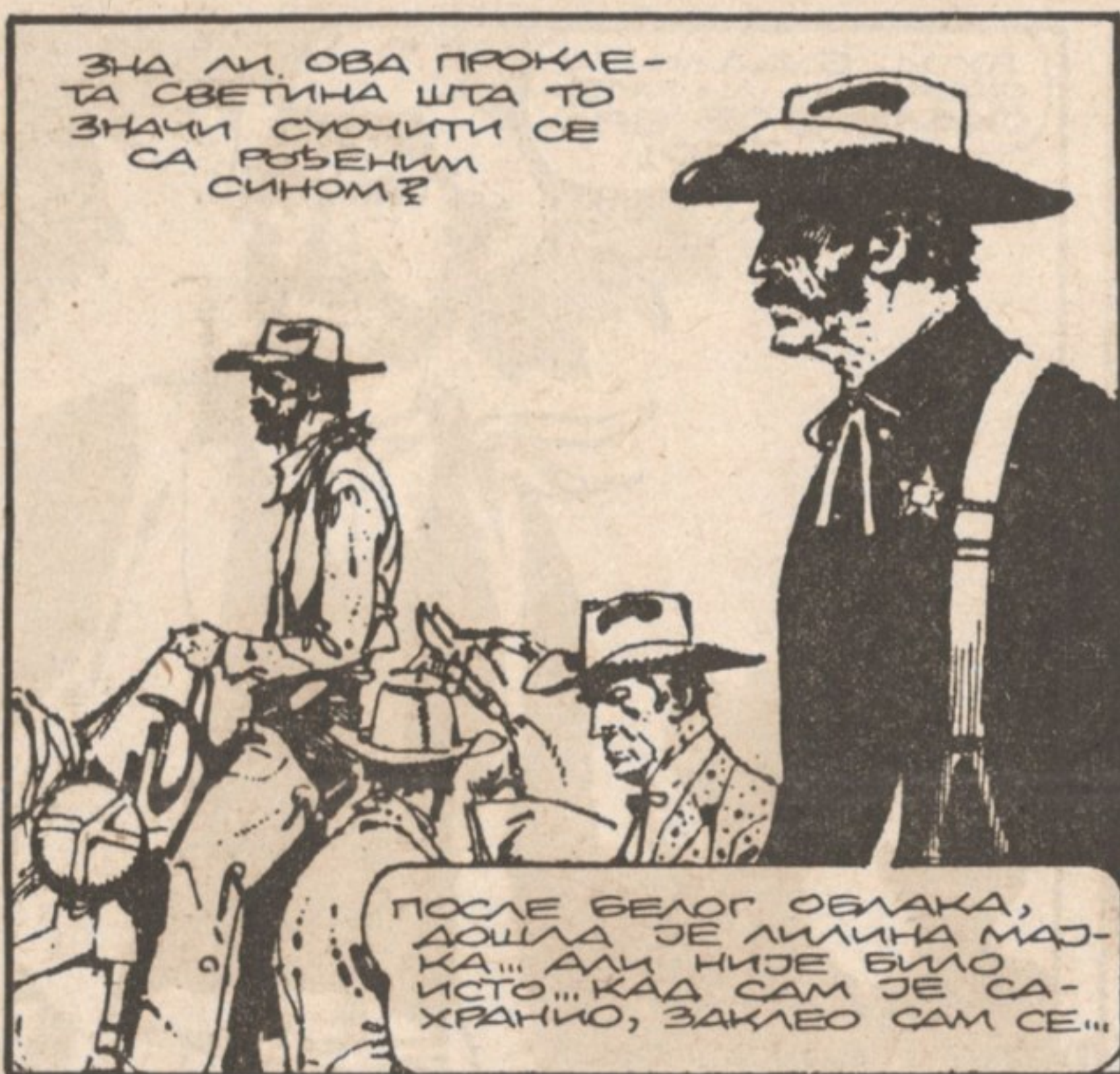
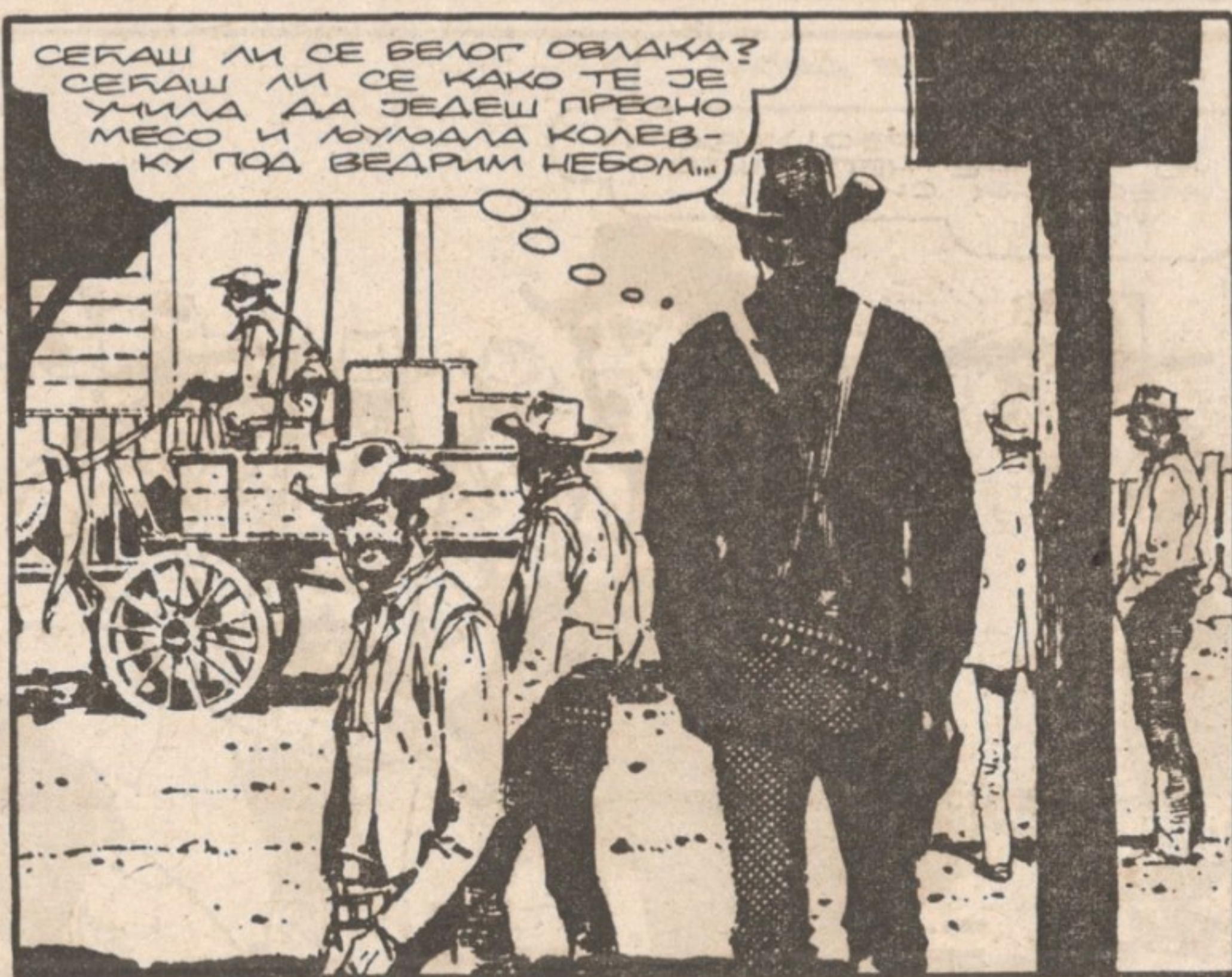
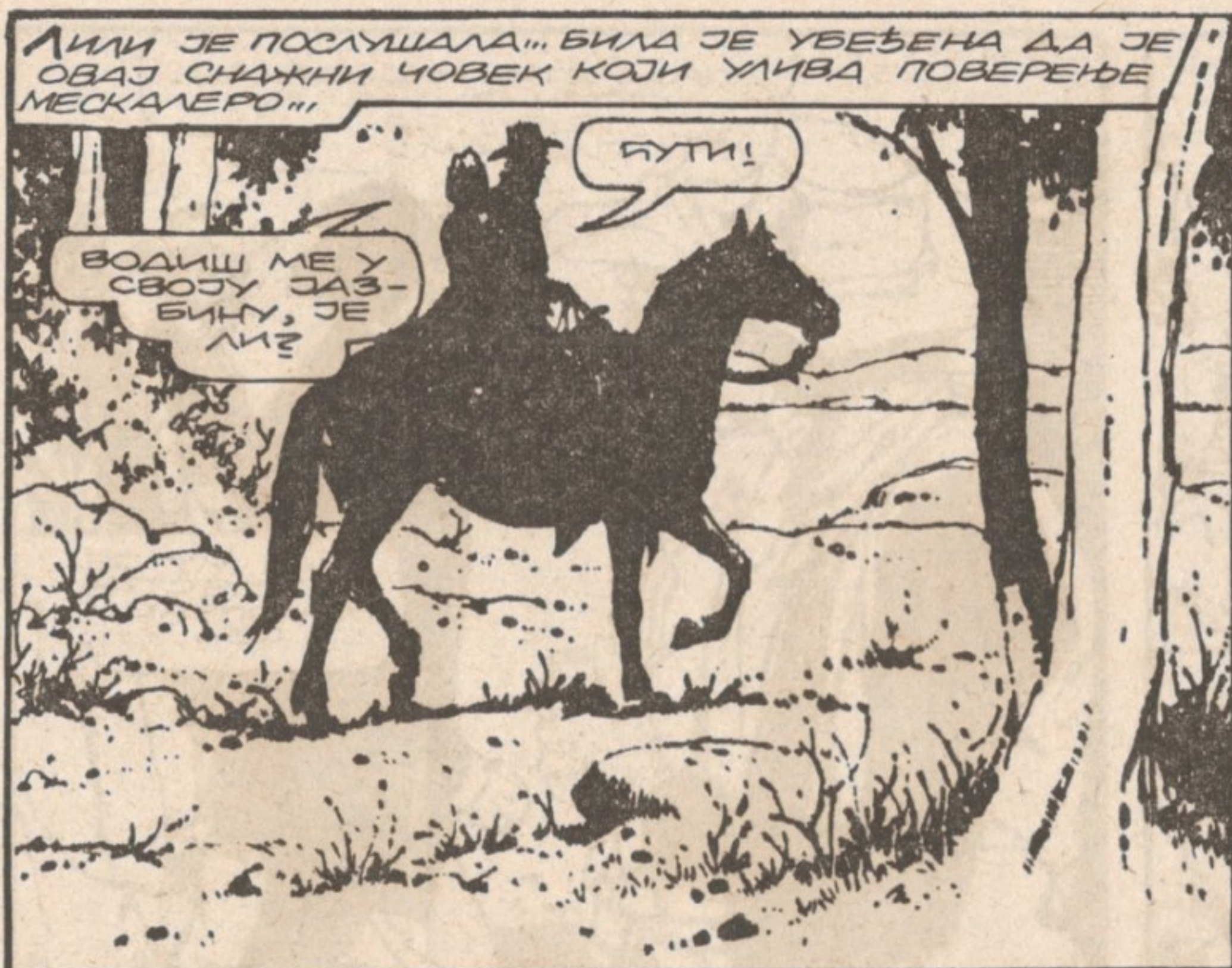
Т... ТАЈ... БЕЗ-
БОЖНИК...

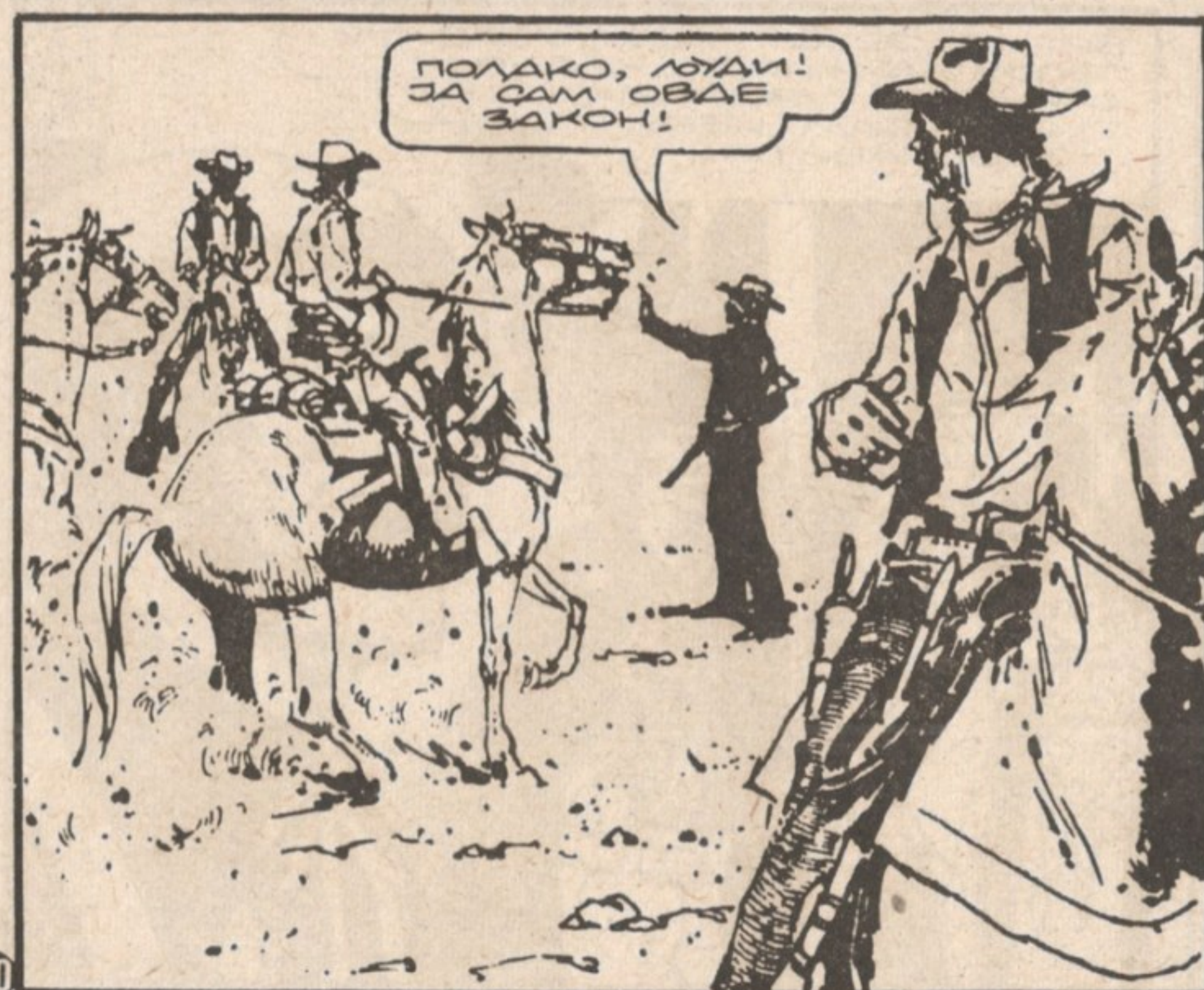
КОБРА ЈЕ ЗАСТАО ЗА ЧАС ЗАДИВЉЕН
ДЕВОЈЧИНОМ ЛЕПОТОМ...

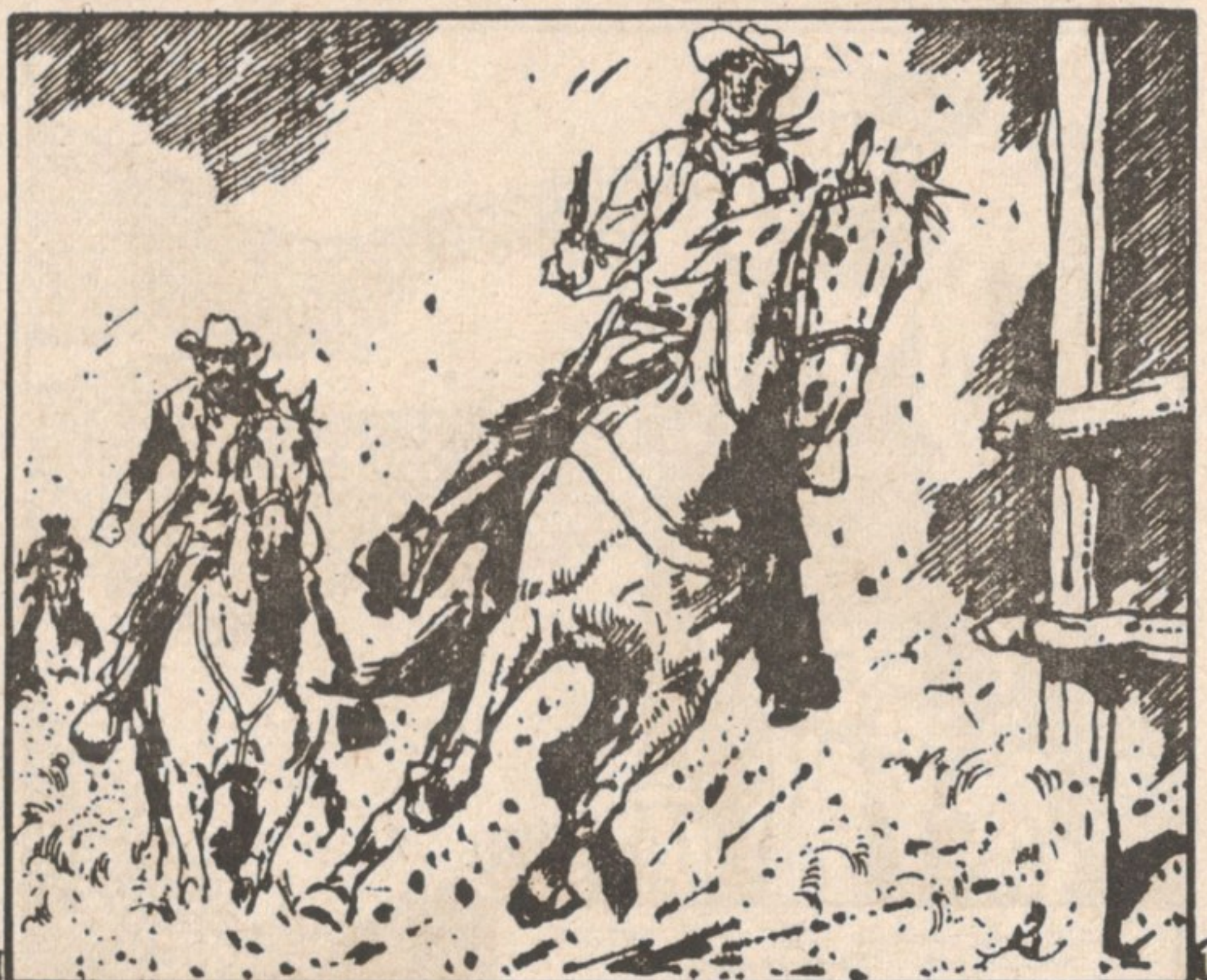
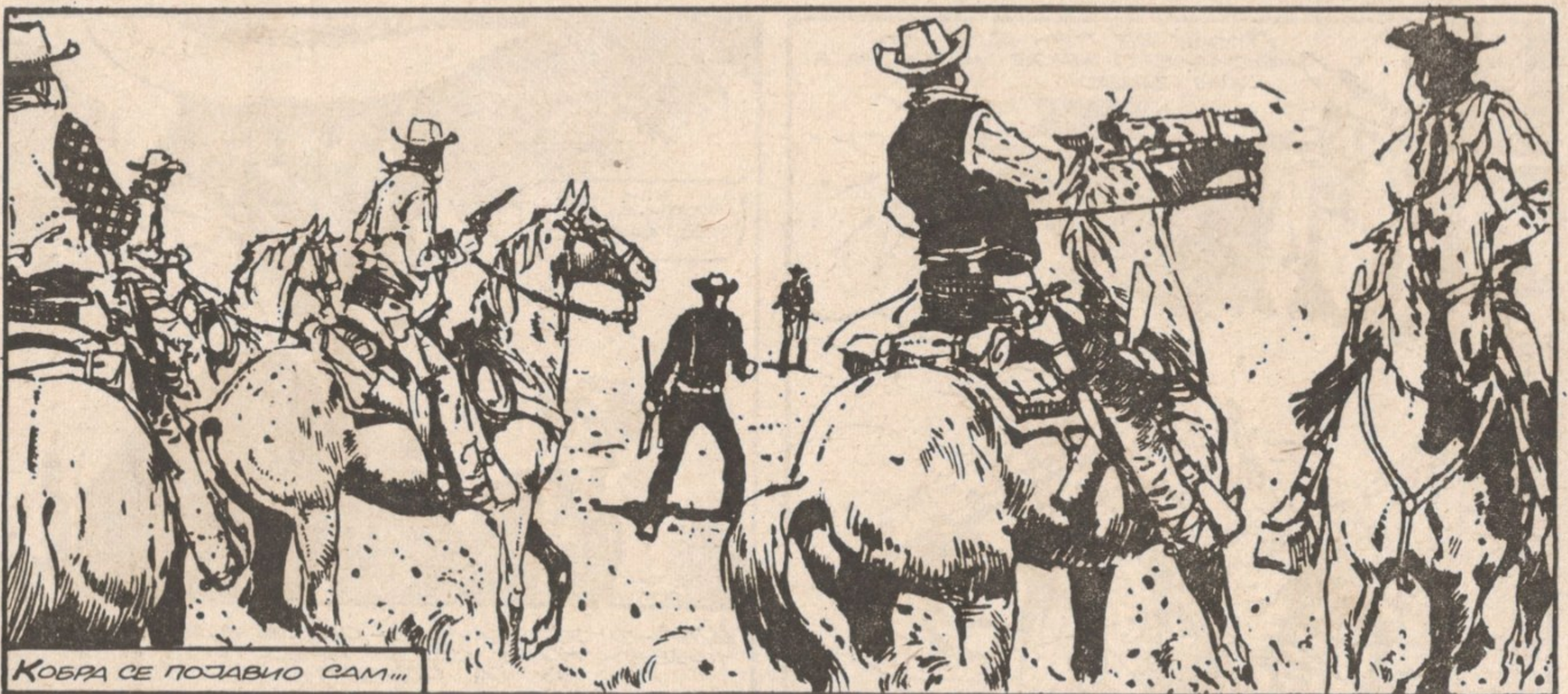
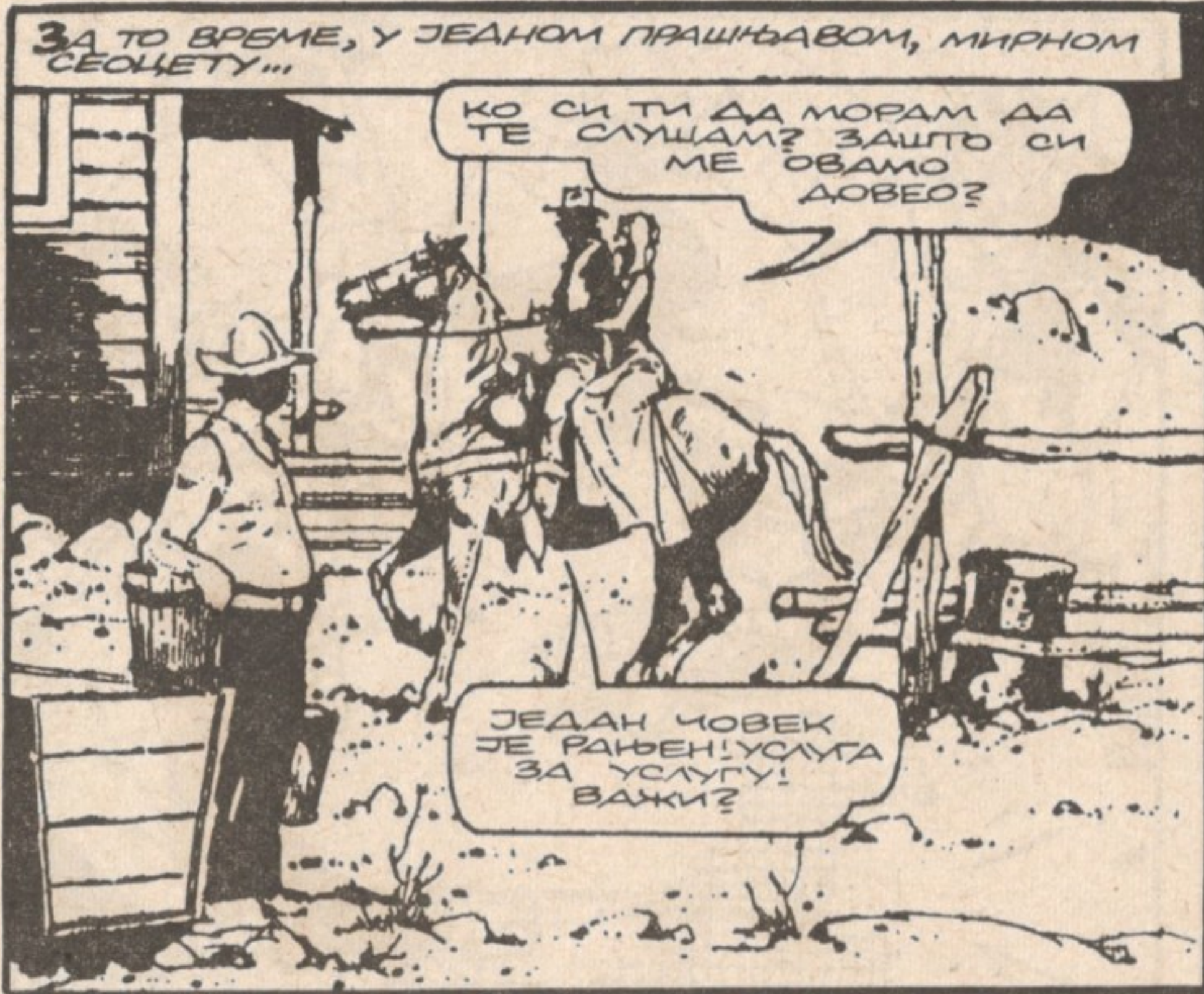


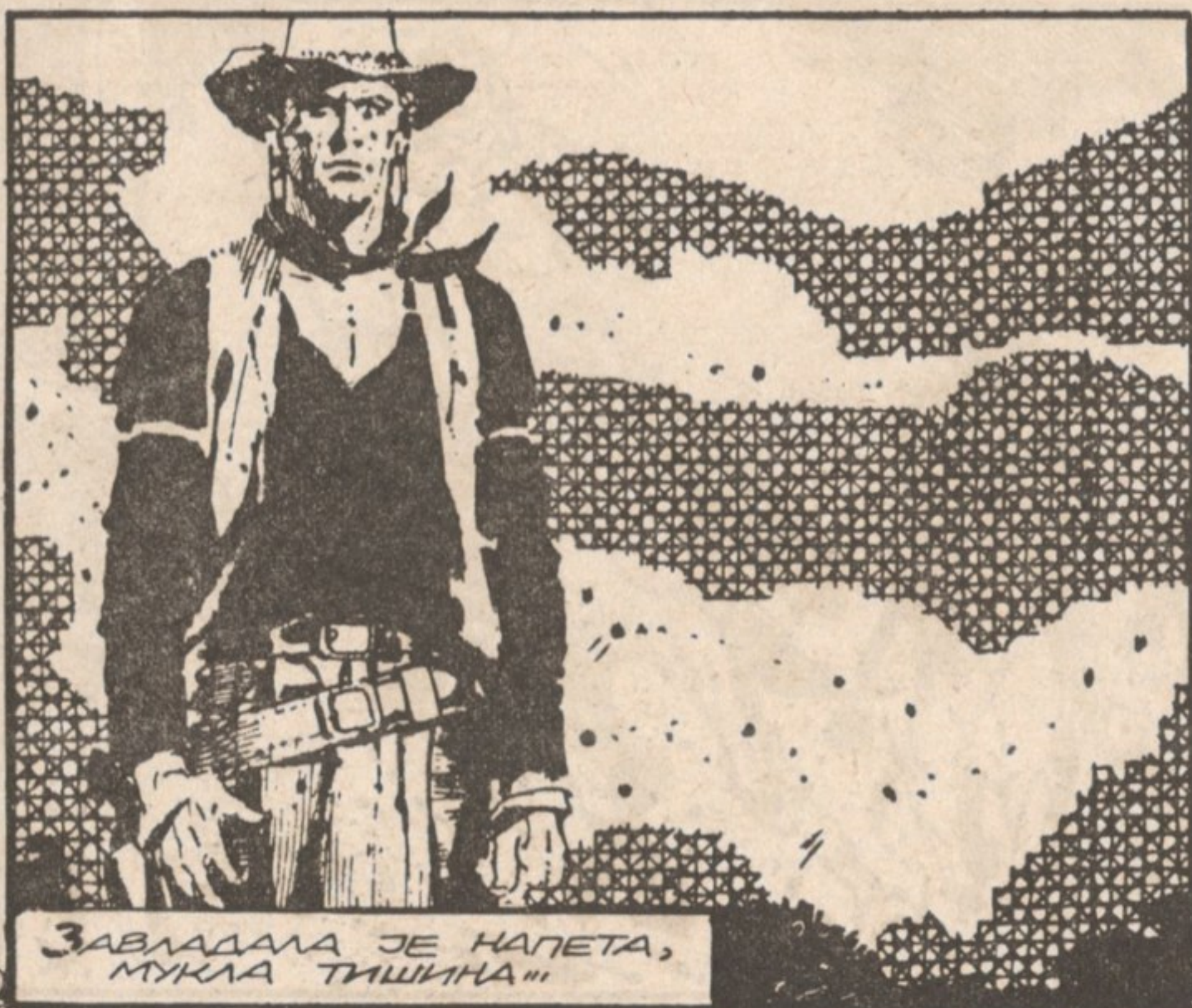
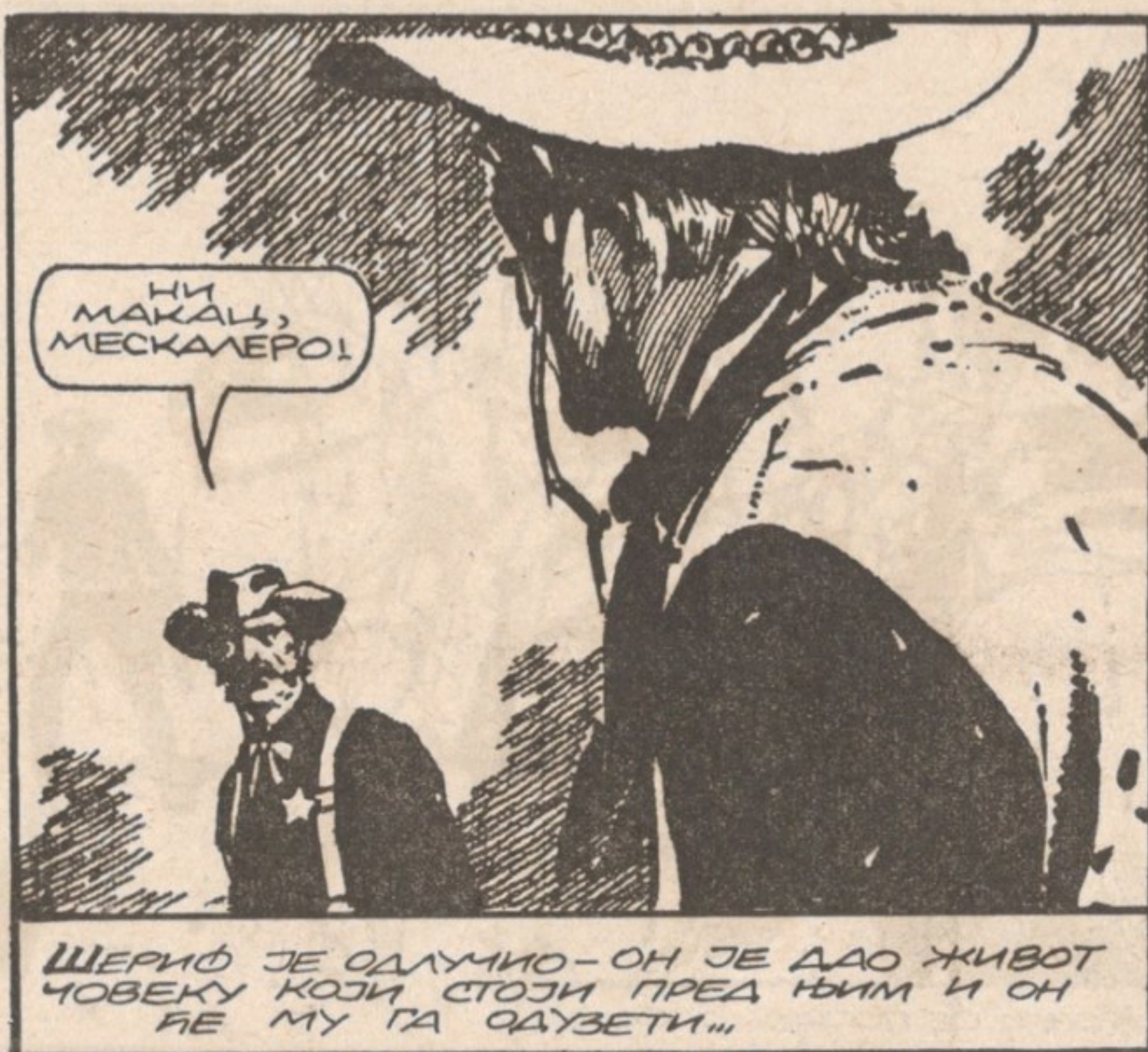
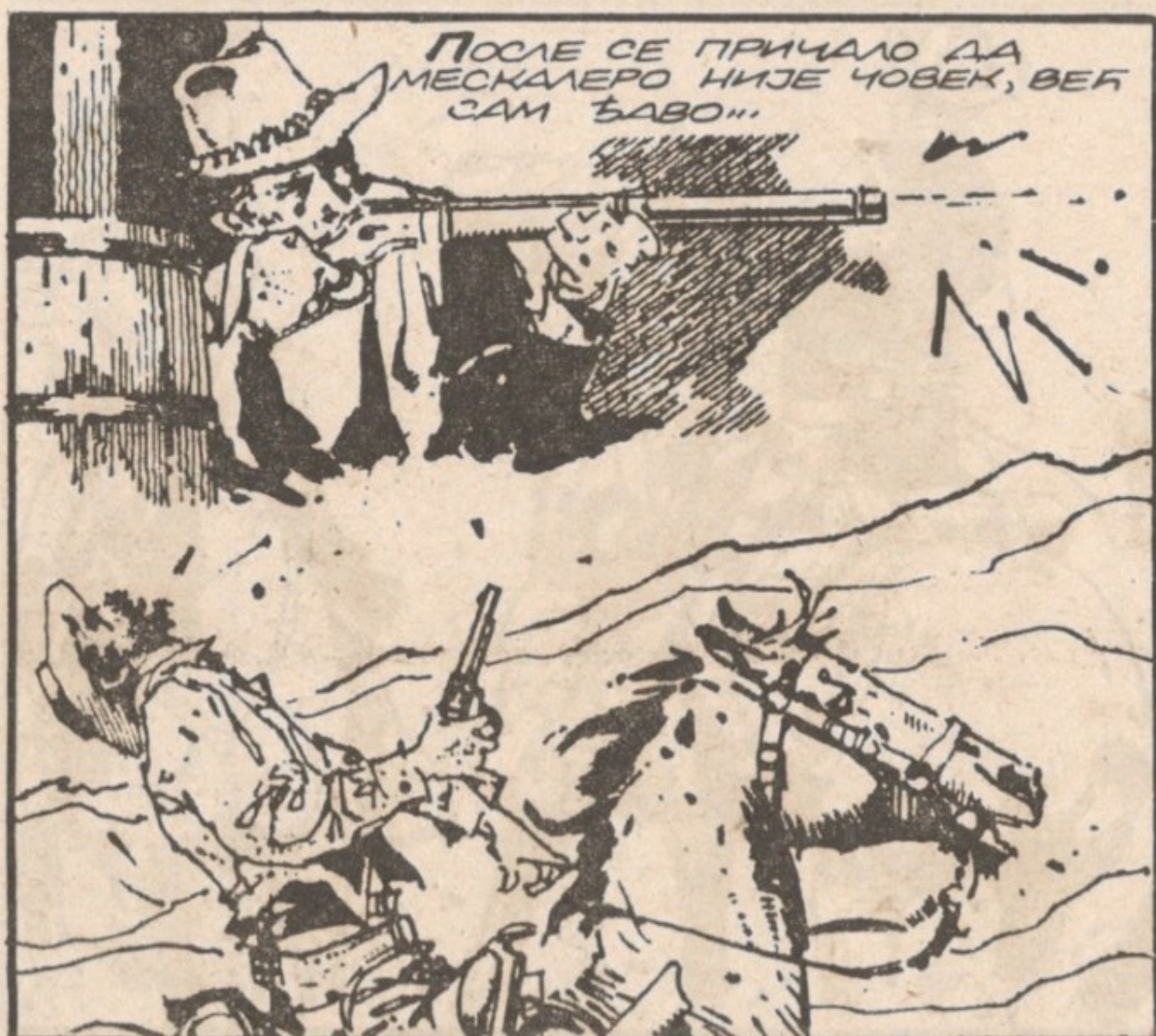
ШТА ХОБЕТЕ?
ИСТО ШТО И ОНАЈ
НИТКОВ, ЈЕ ЛИ?

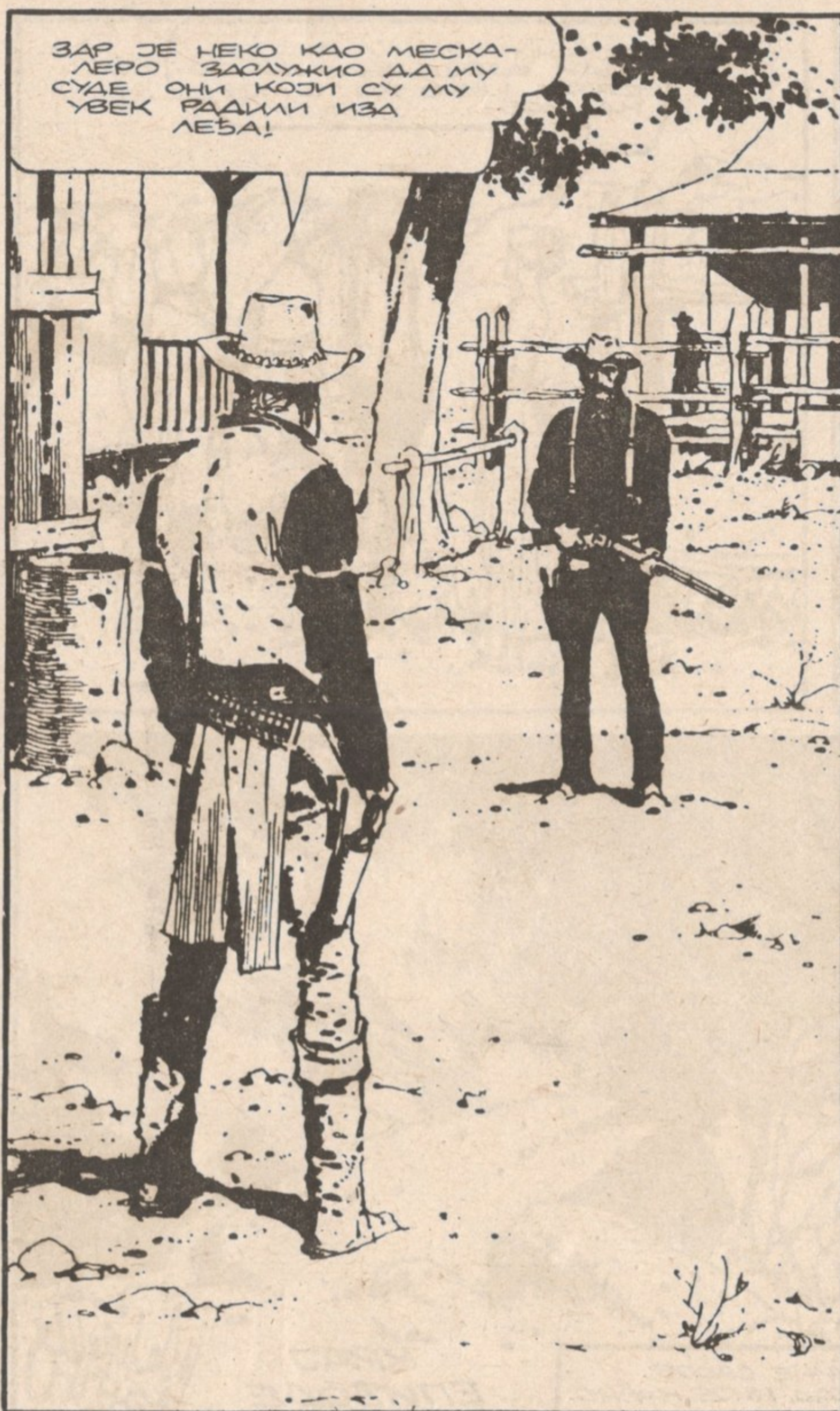
ИЗЛАЗИ НА-
ПОЉЕ! ИМАМ
КОЊА...

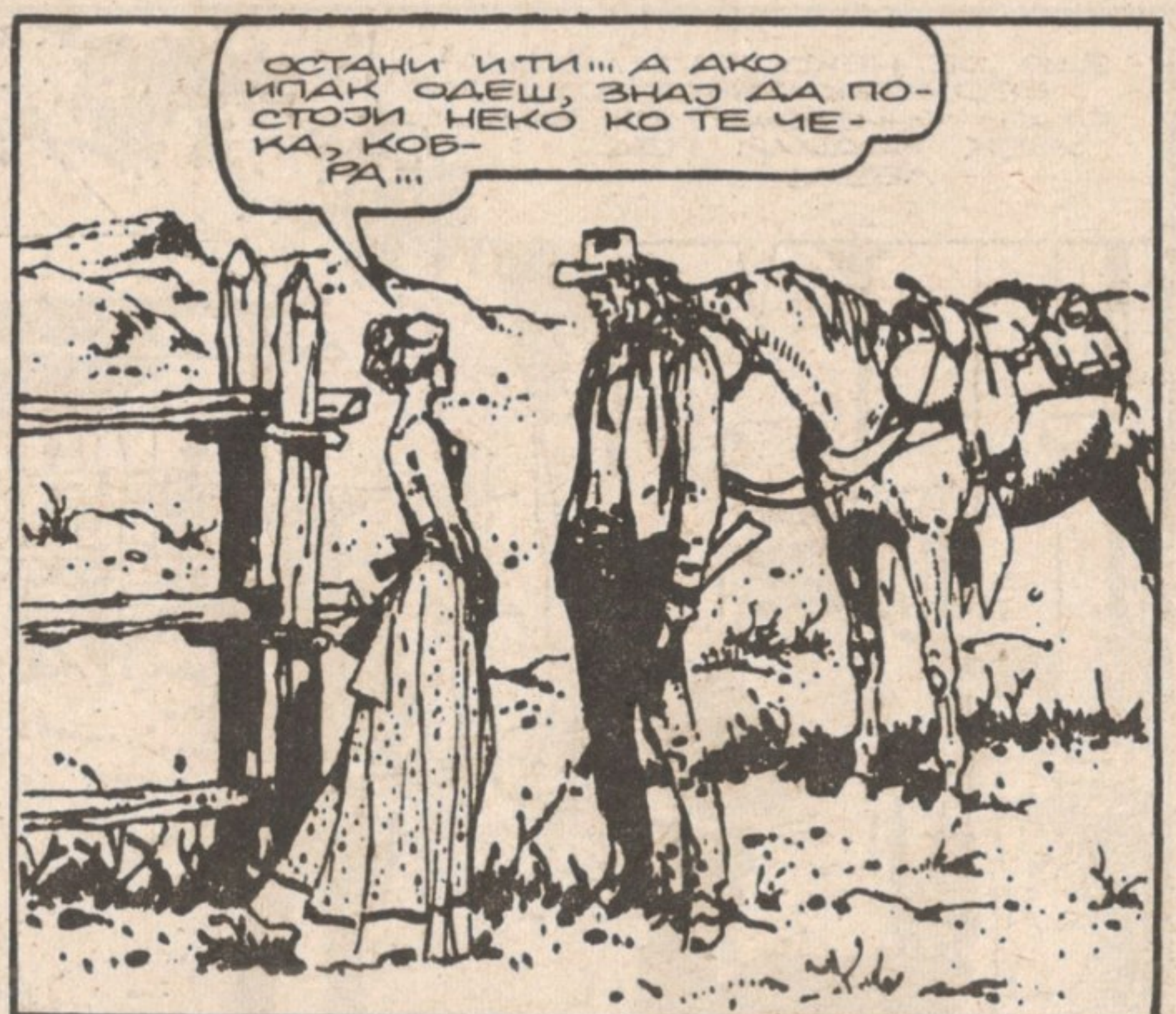
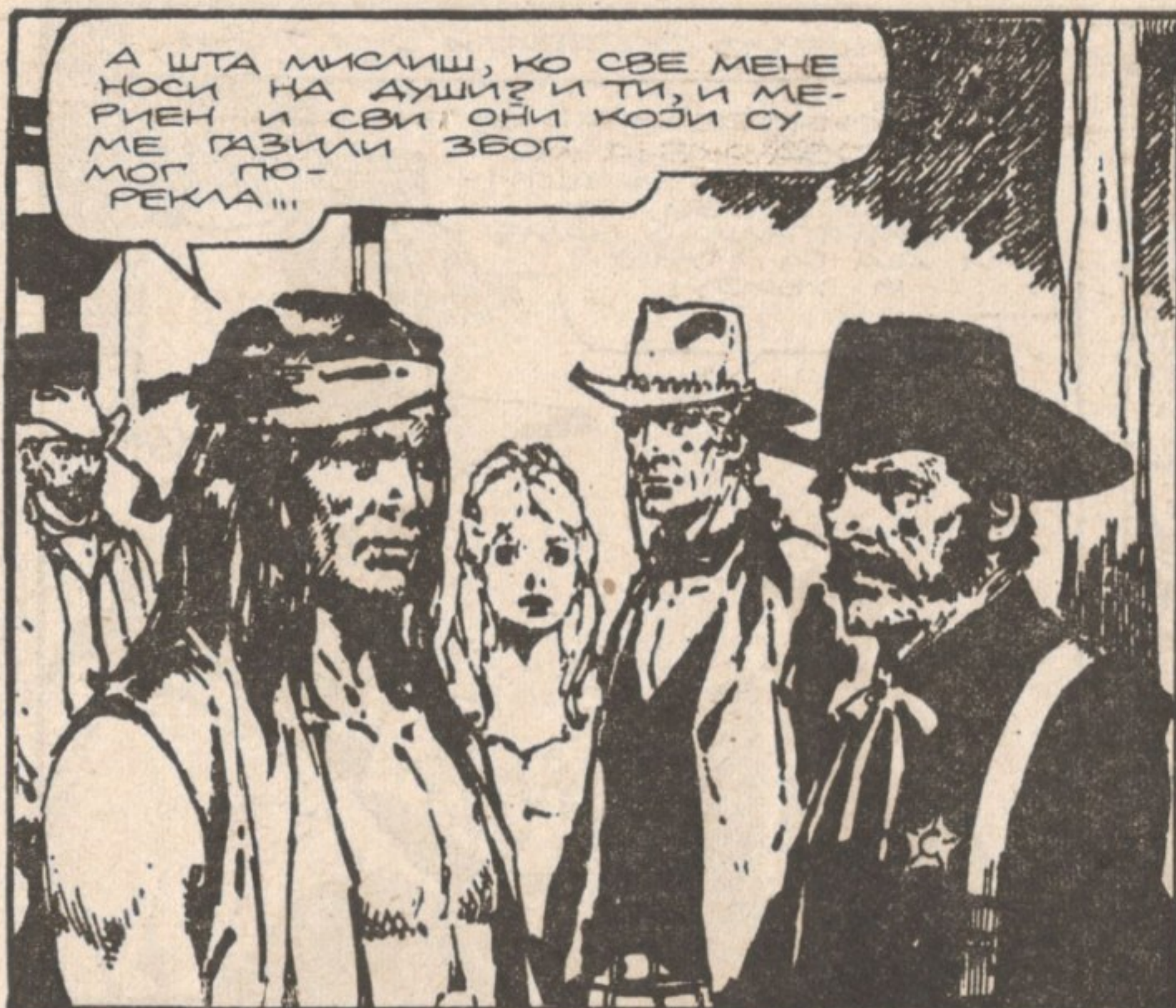








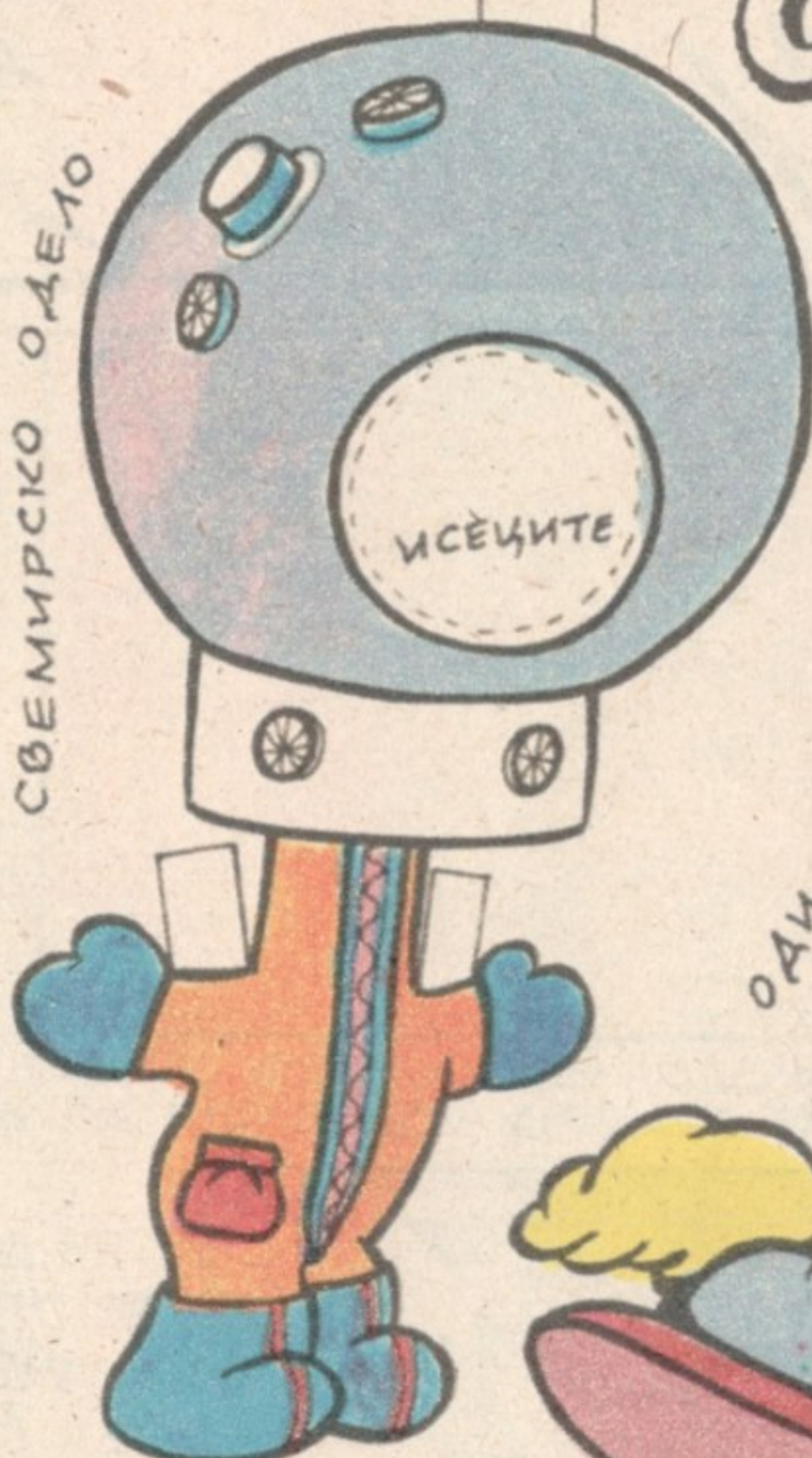




ОДЕЛА НЕ ЛЕПИТЕ
НА КАРТОН, САМО ИХ
ИСЕЦИТЕ



СВЕМИРСКО ОДЕЛО

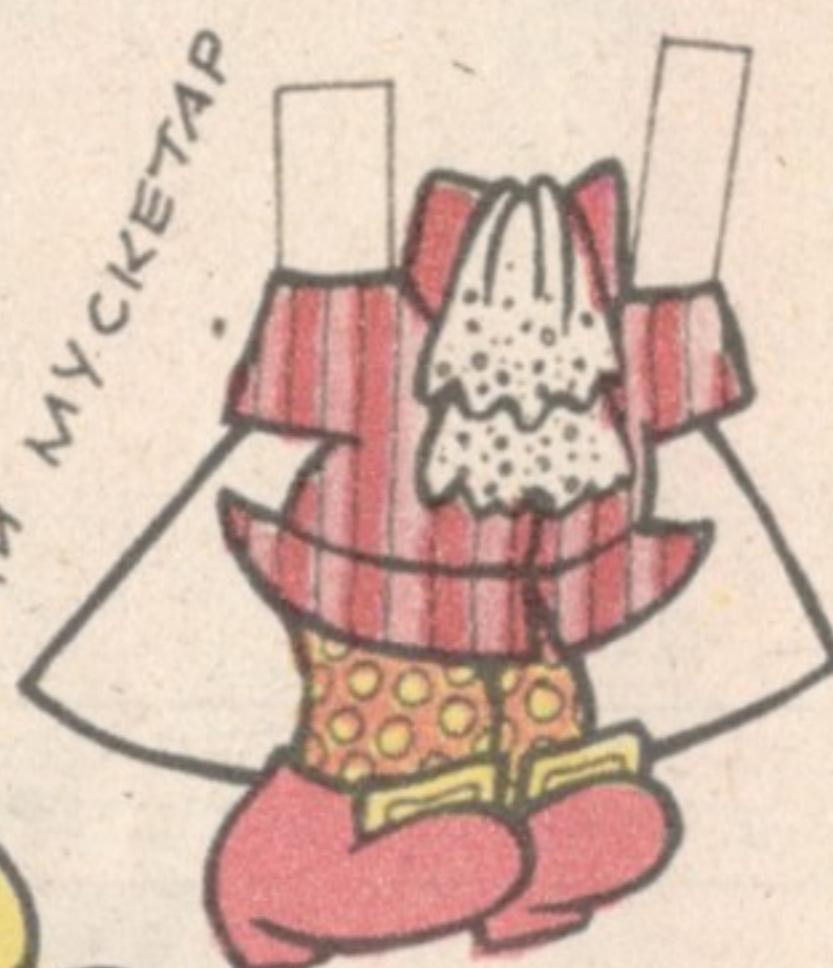


ОБУДИТЕ ОДИЈА



ОДИЈА И
КОРПУ ЗА
СПАВАЊЕ
ЗАЛЕПИТЕ
НА КАРТОН
И
ИСЕЦИТЕ

ОДИ МУСКЕТАР



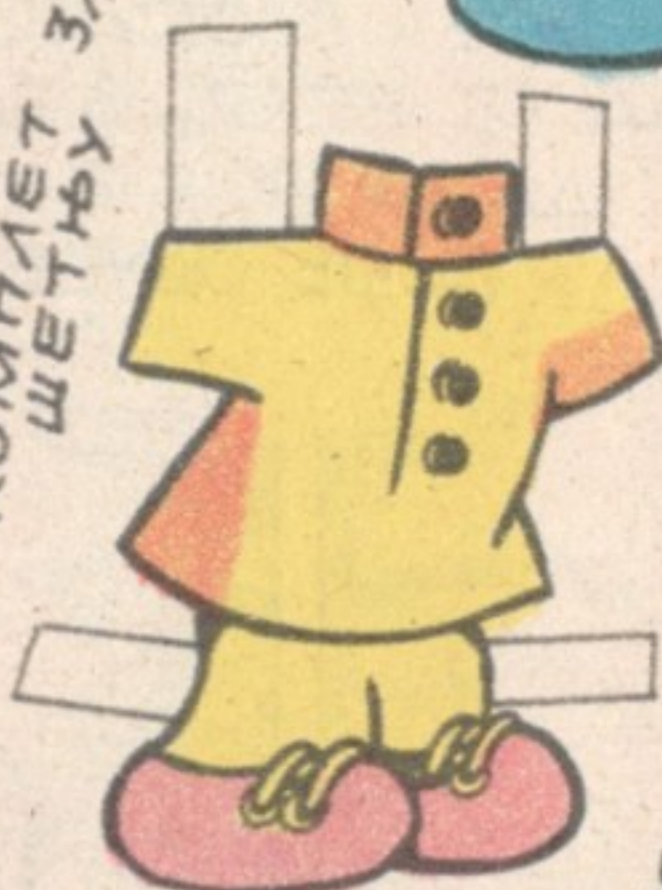
НАОЧАРЕ ЗА СУНЦЕ



КУКНА ТРЕНЕРКА



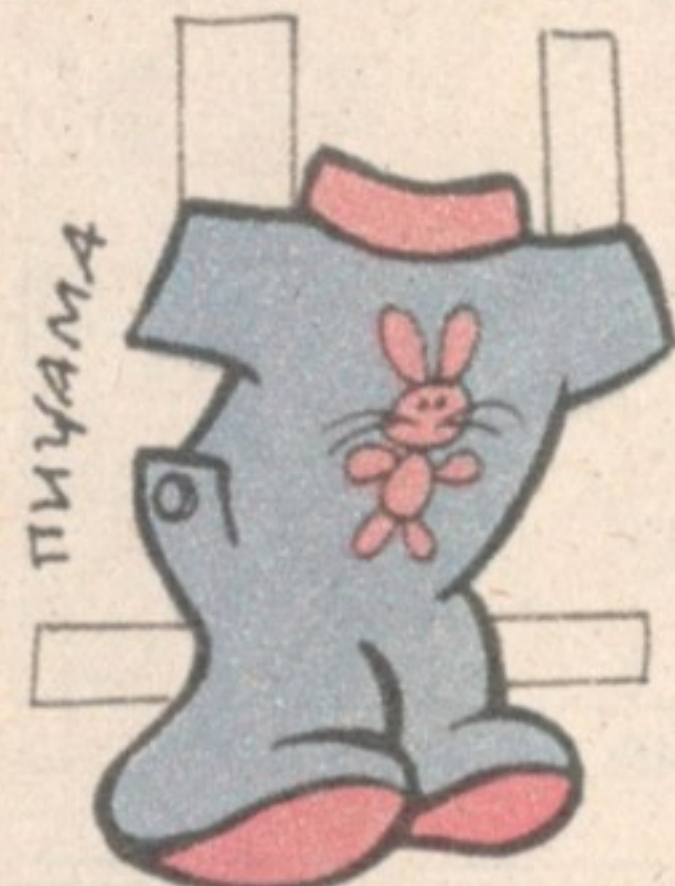
КОМПЛЕТ
ШЕЊУ ЗА



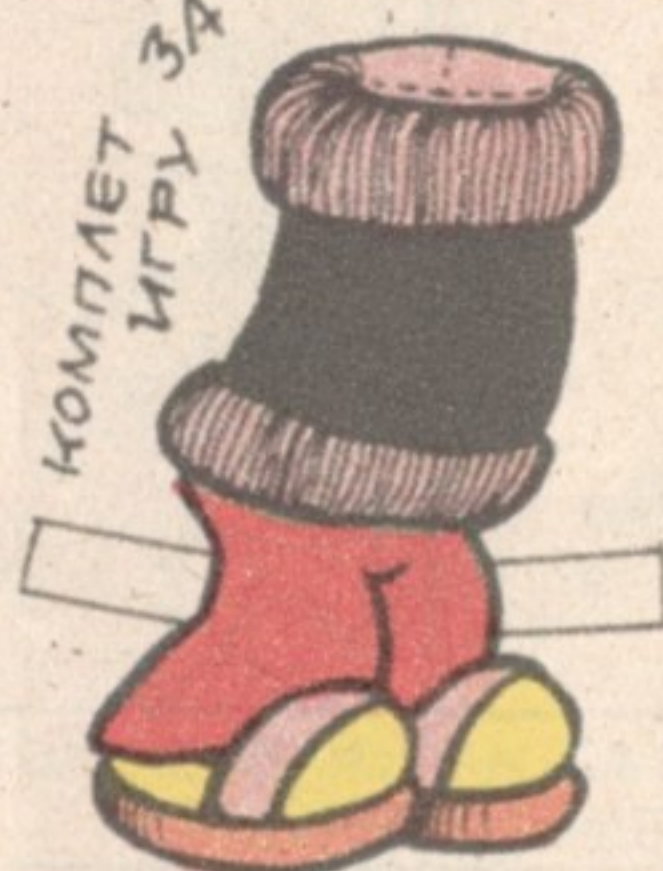
ПРОСЕЦИТЕ ВРЕЏА ЗА ЗИМУ



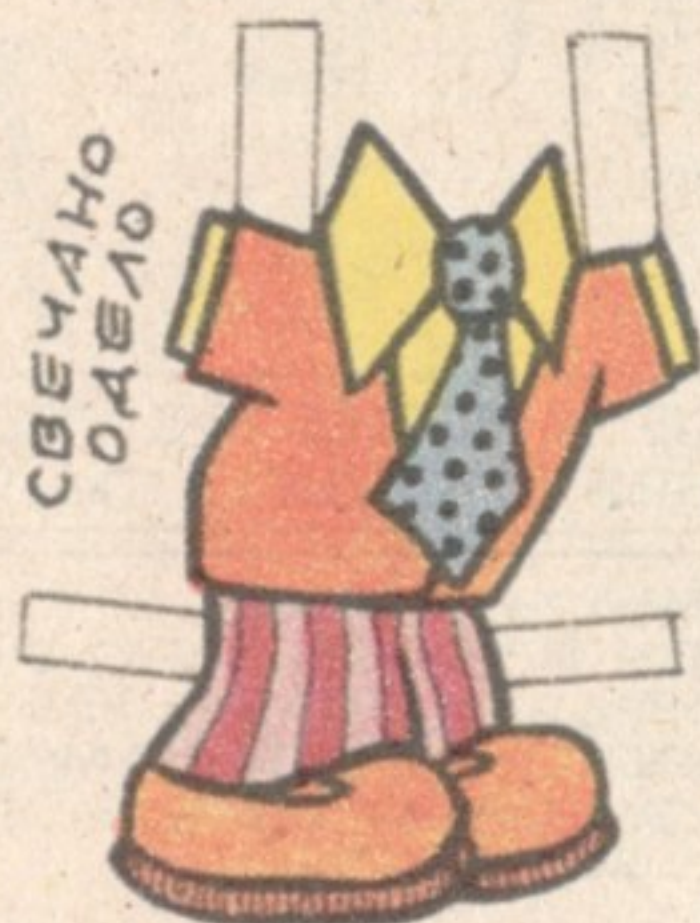
ПИЧАМА



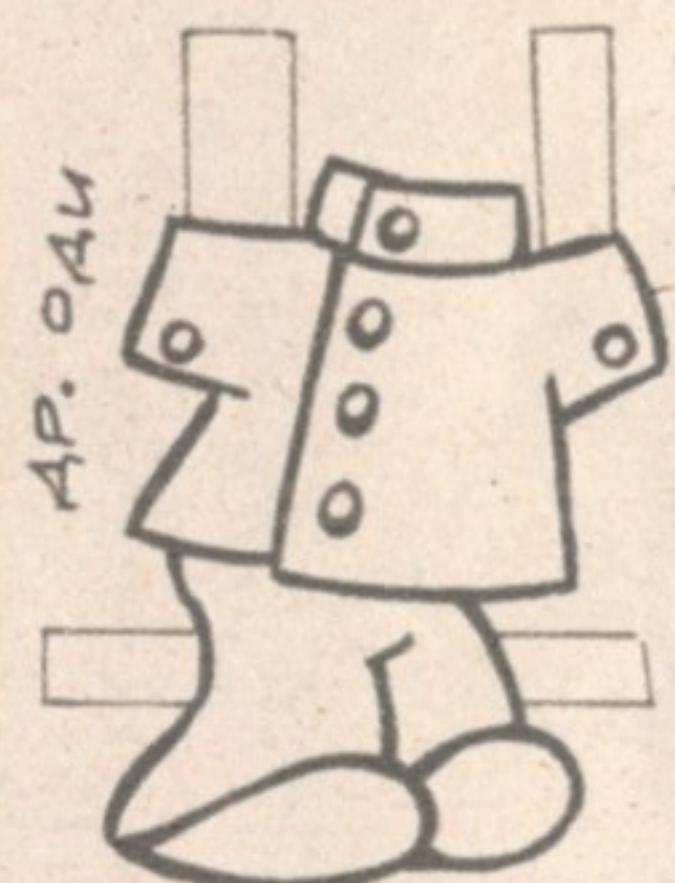
КОМПЛЕТ
ИГРУ ЗА



СВЕЧАНО
ОДЕЛО



АР. ОДИ



ЛЕЋИ КОМПЛЕТ

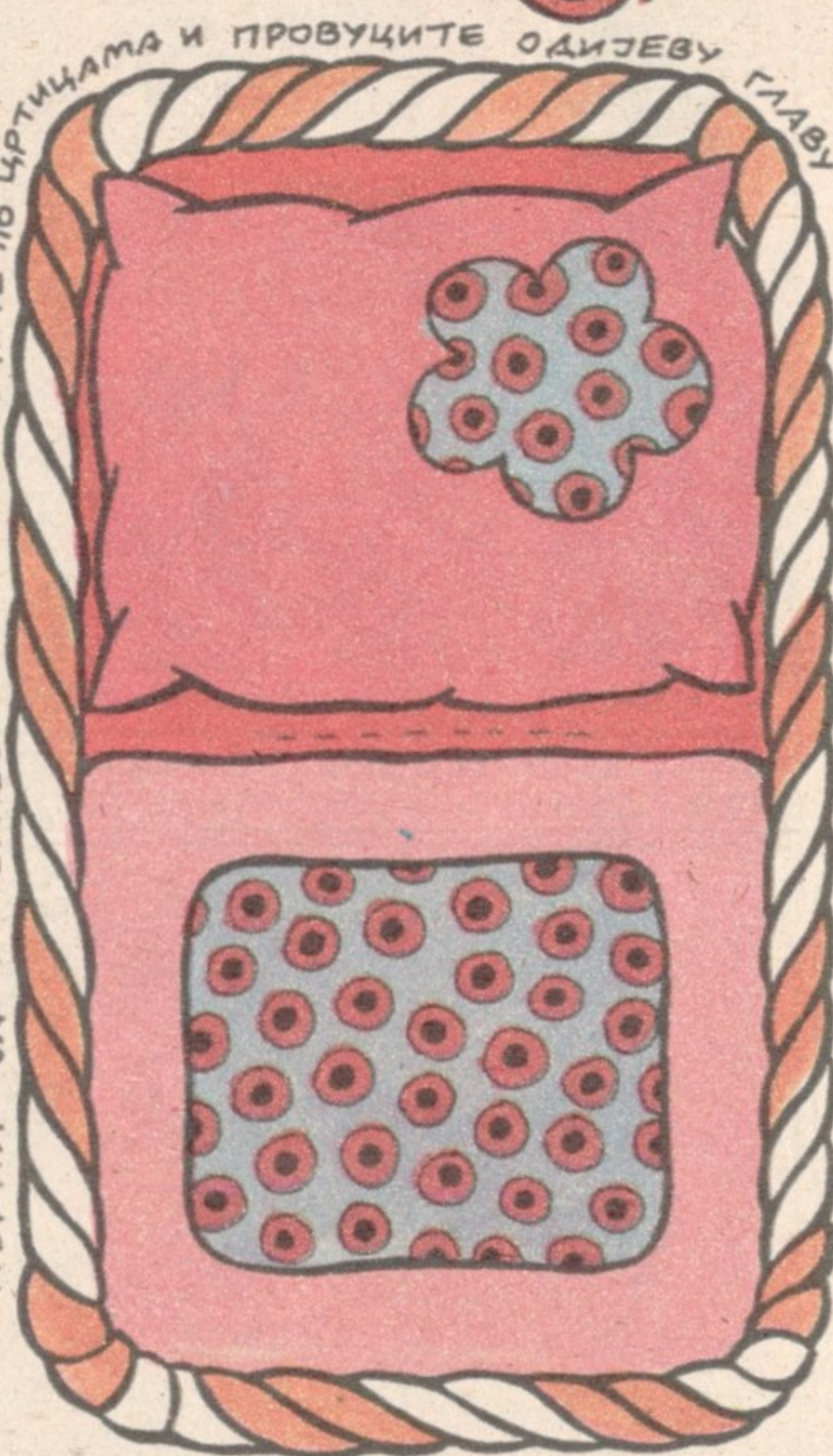


ПРОСЕЦИТЕ
ШЕШИР



ПРОСЕЦИТЕ ПО ЦРТИЦАМА И ПРОВУЦИТЕ ОДИЈЕВУ ГЛАВУ

КОРПА ЗА СПАВАЊЕ





ЕНЦИКЛОПЕДИЈА

Чика Забавни



ЗВУЧНИ СИГНАЛИ СЕ КОРИСТЕ ВЕЋ ХИЉАДАМА ГОДИНА. ЊИМА СЕ МОЖЕ ПРИВУЋИ ПАНЊА, ПОДИЋИ УЗ-
БУЊА ИЛИ ПРЕНЕТИ КРАТКО САОПШТЕЊЕ ЗНАЦИМА ЧИЈИ ЈЕ СМИСЛО УНАПРЕД ДОГОВОРЕН.



СМРТ ЈЕ ДОШЛА НА ТВОЈ ПРАТ,
СМРТ ТИ ЈЕ ОТЕЛА МАЈКУ, СЕСТРУ И НЕВЕСТУ.
О, ЈУНАЧЕ, УСТАНИ У БЕСУ!
ПРОБОДИ СВОГА НЕПРИЈАТЕЉА
ДА СЕ НЕ БИ ВИШЕ ВРАТИО,
ДА ТИ НЕ БИ НИКОГА
ВИШЕ ОДУЗЕО !!!



УДАРАЦ ПО ШУПЉЕМ ДРВЕТУ ЗВОНКО ОДЈЕКУЈЕ И ЧУЈЕ СЕ РАЗГОВЕТНО НА ДАЛЕКО. КОЈНА РАЗАПЕТА ПРЕКО
ШУПЉЕГ ДЕБЛА ИЛИ КЕРАМИЧКЕ ПОСУДЕ БЕЗ ДНА ДАЈЕ ЈОШ ЈАЧИ ЗВУК.



© ДРАГАН БОСНИЈАЌ '83. (7)

СВЕГА И СВАЧЕГА

ПРЕНОШЕЊЕ ПОРУКА КРОЗ векове

ОЈХА!



© ДРАГАН БОСНИЋ '93. (8)

У СЛЕДЕЋЕМ БРОЈУ: ВАТРЕНИ И ДИМНИ СИГНАЛИ

ТРИ (НОВА) НАЧИНА ДА СЕ
СТИГНЕ ОДАВДЕ ДОНДЕ

СПРЕМИТЕ СЕ СТИЖЕ СНЕЈКБОРД!



Егзерлоуперси:
чизмице за џогинг
с одскакивањем
удаљ



Снејкборд: уз нешто више вежбе и вештине, на равном достижу брзину од 40 километара на сат

Досадило вам је џогирање? Купите егзерлоуперсе. Личе на ципеле за клизаљке само што су причвршћене за опругу елипсоидног облика коју чине два комада лучно савијене пластике. С њима на ногама џогинг је забавнији, под условом да волите скакутање. Дакле, кренете да трчите само што се, у тренутку када ногом додирнете земљу, опруга сабија, а одмах потом и враћа у првобитни облик и при том вас одбацује у вис – и тако док год имате снаге.

Штос није искључиво у штосу. Конструктор егзерлоуперса Грегори Лехтман је инжењер електронике и творац већег броја медицинских помагала и справа за одржавање кондиције. „Ради се о томе да се оптерећење које при трчању у додиру са тлом трпе колена и кости на овај начин преноси на мишиће и тако ублажава“, објашњава Лехтман. Једном речју, ем је здравије, ем је брже, а и дуже. Јер, с егзерлоуперсима корак постаје џиновски: уз мало вежбе, у једном кораку-одскоку можете да прескочите од 5.5 до 6.5 метара.

Мора бити да је лепо и узбудљиво, али

је и прилично скупо. Задовољство кошта 199 долара.

Замислите скејтборд с две мале даске за ноге које се независно једна од друге обрћу око своје осе, међусобно повезане попречном летвом. Описана стварчица зове се снејкборд (од енгл. речи snake = змија и board = даска), а име је добила по начину на који возач користи ноге и тело да би је покренуо. Да би се снејкборд закотрљао како треба, возач истовремено окреће стопала на једну или другу страну и извија рамена.

Они који су пробали кажу да ствар није једноставна, али уз доста вежбе возач може да развије довољну брзину да без много напора савладава чак и оштре узбрдице, а да при том ни једном не спусти ноге на земљу. Џејс Фишер, човек који је измислио снејкборд тврди да лично, додуше на равном, развија брзину од преко 40 километара на час.

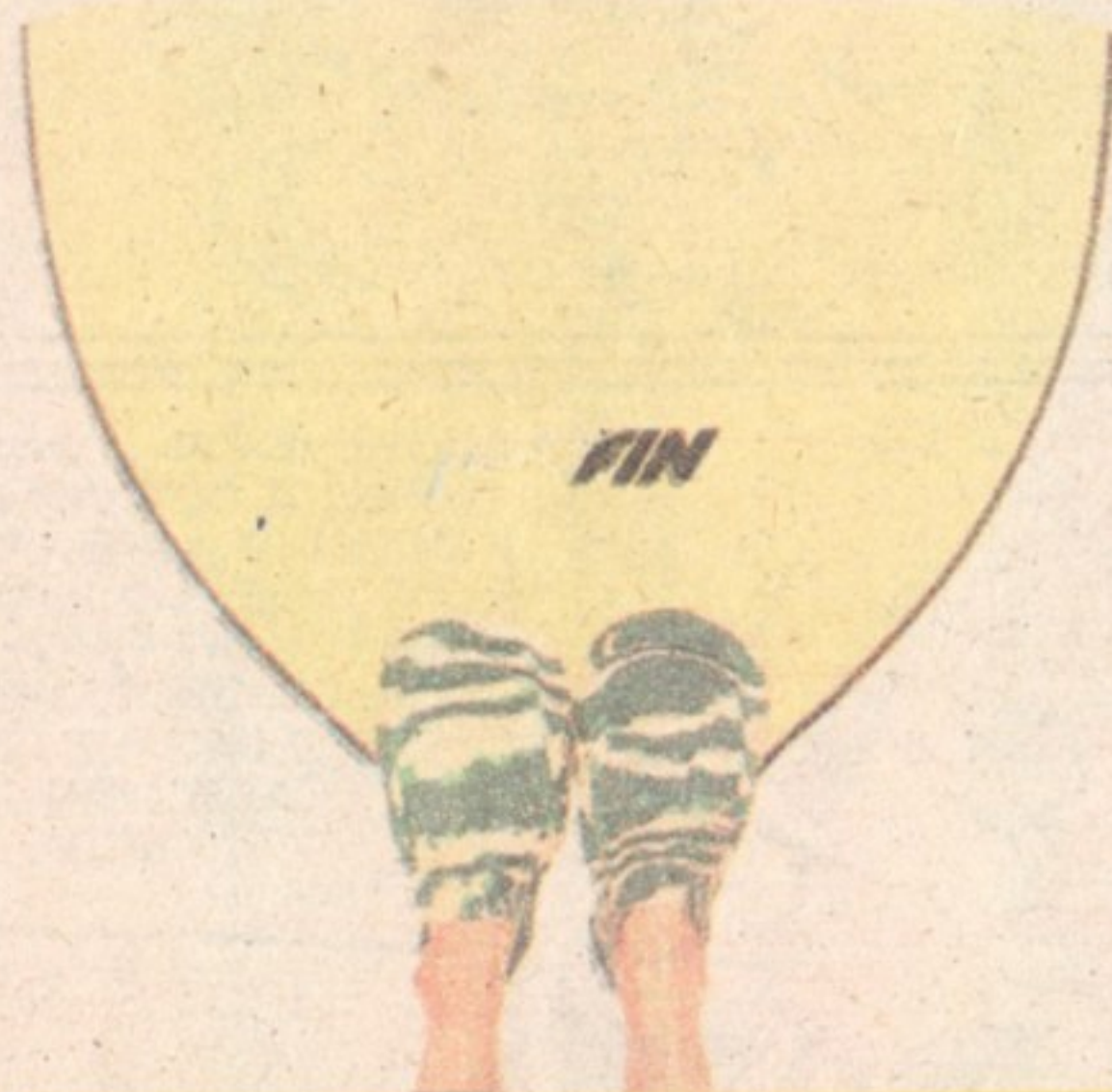
Снејкборд се, иначе, појавио најпре у Јужноафричкој Републици одакле је Џејс Фишер. Већ у прва четири месеца продато је две хиљаде комада. То је било пре две године. У међувремену, Фишер је лиценцу за производњу снејкборда продао

у 23 земље света, између осталог и у САД. Све у свему, спремите се: скејтборд је ту да остане, али време снејкборда по свему судећи тек долази. Цена: 149 долара.

А ако волите да пливате с перајима, будите у тренду, што ће рећи да од сада па надаље користите искључиво монопераје. С обзиром да се уместо два ради о једном, ова пераја су далеко већих димензија од досадашњих, помало по облику подсећају на реп делфина, а од пливача захтевају рад ногу као код пливања лептир стилем. Учинак је проверено задовољавајући: важећи рекорд у пливању с перајима слободним стилем на 50 метара износи 21 секунду и 81 стотинку. С моноперајем постиже се време од 14 секунди и 90 стотинки.

Дизајнер монопераја Пепо Бискарини препоручује га не само пливачима, него сваком коме је до здравог духа у здравом телу. За сат пливања с моноперајем утроши се 1200 калорија. Једини недостатак: ова врста гимнастике у води корисна је само за доњи део тела јер за све време пливања руке остају непокретне, испружене испред главе. Неоспорна предност: џиновска пераја су бржа од обичних за 25 процената. Цена: од 150 до 175 долара.

М. И.



Уместо два једно, али џиновско монопераје с којим се 50 метара препливава за 14 секунди и 90 стотинки

Нова мода у Америци

МУМИФИЦИРАЈТЕ СЕ!

Јесу ли Американци на путу да врате погребне обичаје који су, по веровању старих Египћана, умрлом обезбеђивали вечност? Фирма „Самн“, коју је недавно основао др Џон Чу, предложила је својим клијентима смрт достојну фараона. И, заинтересовани су се одмах јавили.

— Већ имамо листу чекања од 130 личности међу којима су и неки чувени глумци, директори познатих корпорација... — каже Џон Чу, иначе професор Лин универзитета на Флориди, који је организовао и „танато-генетички“ курсе чији полазници после шест месеци стичу диплому и дозволу да се баве мумификацијом.

Метода др Чуа, „уметност“ како је он назива, заснива се у великој мери на обичајима древних Египћана. Становници Старог Египта практиковали су му-

мумификацију од 2700. године пре наше ере и оно је у прво време било резервисано за фараоне и њихове најближе да би се касније проширило на све становнике и остало почасти и обавеза све до 5. века наше ере. Радило се у основи о вештачком „исушивању“ тела које се постизало

Тело се полаже у каду са нарочитим смолама



Џон Чу

грудном кошу и извучемо плућа и утробу које потопимо у течност за конзервирање (рецепт за ову смешу чува се као најстрожа пословна тајна), а онда враћамо на траг. Исто поступамо и са мозгом у који се убризгава вештачка смола која спречава распадање. После тридесет дана, кад тело поприми свој некадашњи облик, уви-



После шестомесечног „танато-генетичког“ курса, на коме се учи умотавање у ланене траке, постајете квалификовани мумификатор

извлачењем састојака који су склони распаду.

— Ми само користимо нове ефикасније технике — признаје Џон Чу. — Да бисмо направили мумију, најпре тело умрлог оперемо споља и изнутра материјама које га учине савршено стерилним. Затим направимо рез на

јамо део по део тракама ланене тканине и то врло чврсто да се никад више не помери.

На крају, каква би то мумија била без саркофага? Фирма Џона Чуа нуди заинтересованима који желе да се сачувају за вечност велики избор.

Игралиште усред језера

ТИШИНА, ИГРА СЕ ГОЛФ!

Људи играју голф да би се одморили: ту нема журбе, нема напетих обрта, праве се паузе. Терен са негованом травом окружен је дрвећем или шумарцима, испресецан пешчаним јамама, мочваром или језером, па играч пешачи, вере се или сагнуће да би открио лоптицу и, прецизно одмеравајући ударац, упутио је у јамицу означену заставицом. „Један од основних предуслова у техници играња — кажу стручњаци — јесте непокретно држање главе и што незнатније дизање рамена при ударању лоптице“. За све то потребна је концентрација, тишина. Може ли се, онда, наћи идеалније место за игру голова од — острва.

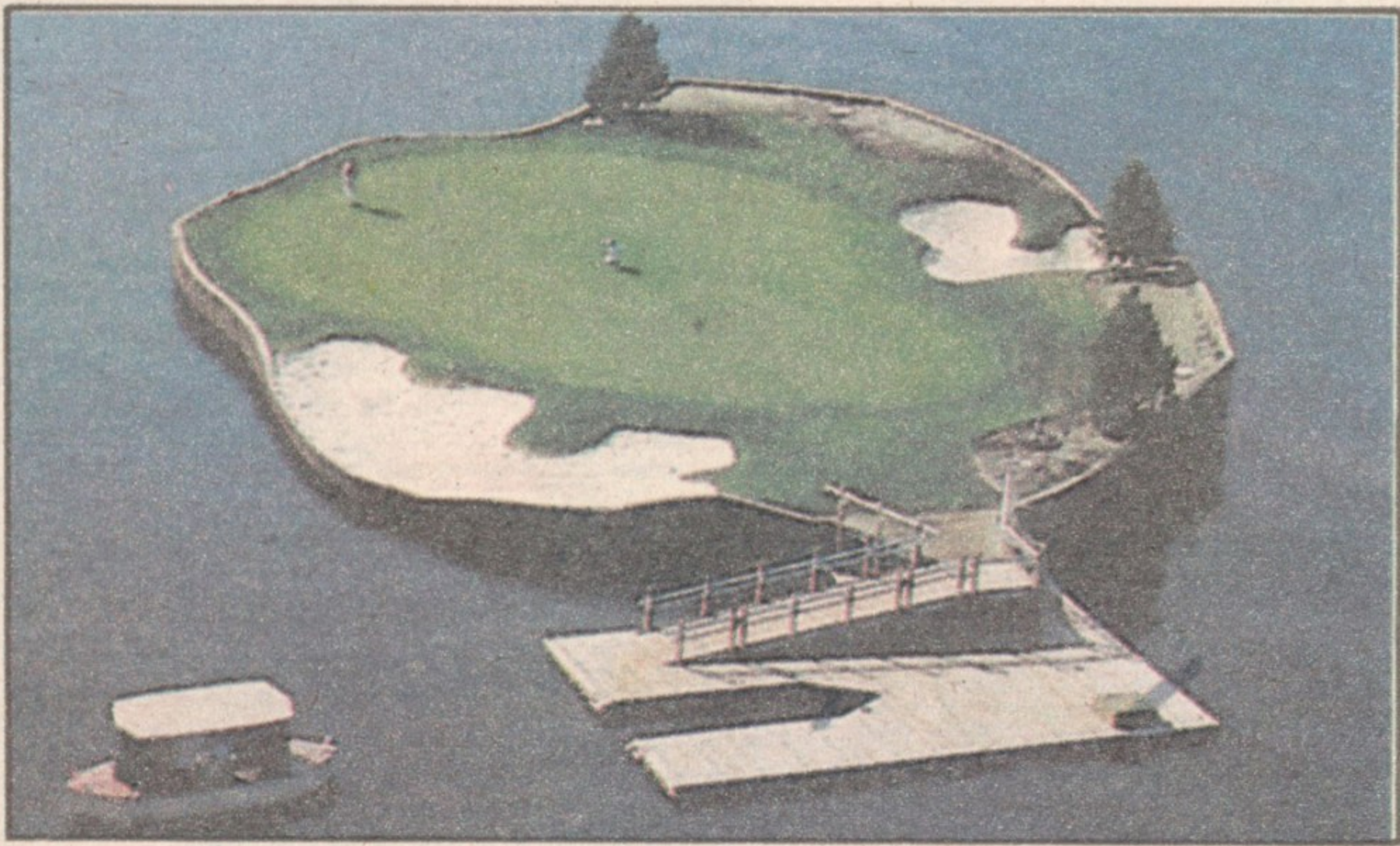
Управо на такву идеју дошао је један довитљиви бизнисмен који је у близини Ад-

лене у држави Ајдахо на пловећем острвцу сместио терен за голф површине 1300 квадратних метара. Острвце је направљено од 104 блока полистирена и баш као прави терен за голф украшен је са шест стабала и две пешчане јаме. Једина је тешкоћа што се помера и удаљава од

обале за 90–160 метара и што постоји реална опасност да лоптица падне у воду. Па ипак, играчи голфа не скачу у језеро: први проблем је решен уз помоћ малог моторног чамца, а други захваљујући електричној опреми и екрану на коме играч утврђује тачно свој положај

пре но што одмери ударац једним од својих 14 штапова.

Творац овог острвца само једно није предвидео: гужву заинтересованих за играње на вештачком отоку што је постало питање престижа. Али, брзо се снашао и сада прави још два голф-острва.



Далеко од сваке гужве и галаме: на игралиште се стиже бродом

ПЕВАЧ

ИЗ
СВЕТА
ЧУДА



Иако је најновији албум Тома Вејтса, чувеног прозуклог америчког хроничара беде, добро прошао код критике, он се не бави превише представљањем те плоче, већ ради на новим идејама. Поред тога што се појављује у новој верзији Дра-

куле Френсиса Форда Кополе и Алтмановом филму „La Shortcuts“, бацио се на снимање нове плоче. Реч је о песмама које је написао за оперу коју ће извести „Thalia Theatre group“ из Хамбурга. За њих је написао и сценарио за представу према бајци „Алиса у земљи чуда“.

ИЗЈАВА
НЕДЕЉЕ:



„Тачно је да се Мајклов изглед доста променио у последњих 20 година, али то нема везе са пластичним операцијама. Он једноставно постаје старији, а и доста је смршао.“

Франк Дилео (менаџер Мајкла Џексона)

После објављивања албума „On Every Street“ „Dire Straits“ су се упутили на дугу успешну турнеју на којој су пажљиво снимали све наступе. Током протекле зиме Марк Хофлер и Гај Флечер миксовали су те снимке у студију и направили још један живи албум групе, који ће им дати повода за још једну турнеју и... тако у круг.

● На концерту у Коста Меси, у Калифорнији, поново се, после дуго времена окупила оригинална постава групе „Black Sabbath“. Највећу популарност они су уживали почетком седамдесетих година и може се слободно рећи да је већина данашњих хеви металаца учила слушајући њихове плоче. У Коста Меси су одсвирали само пет песама, али им се то допало тако да је наговештена даља

ШТА
РАДЕ?



сарадња. Сам наступ је, бар за гледаоце, био изненађење. Ози Озборн, оригинални певач групе, извео је свој део концерта уз пратњу музичара са којима ради последњих година, али када је изашао на бис, са њим су били Тони Ајоми, Гизер Батлер и Бил Вард, стари чланови „Black Sabbath“ и ненајављени шоу је могао да почне. Ози је, иначе, напустио групу 1979. године и од тада се са њима попео на бину једино на „Live Aid“ концерту у Филаделфији 1975. године.

● „Led Zeppelin“ су трећи пут прекршили дато обећање да после смрти свог бубњара Џона Бонема 1980. године више никада неће наступити заједно. Прошлог новембра су добили награду магазина „Q“ за животно дело и том приликом засвирали, а за бубњевима је седео Бонемов син Џејсон. Претходна два појављивања била су на „Live Aid“ концерту и поводом прославе четрдесетогодишњице постојања дискографске куће „Atlantic“.

НОВОСЕЛИЋ БЕЗ „НИРВАНЕ“

Бас-гитариста састава „Нирвана“ Крис Новоселић одлучио је да у Лондону приреди хуманитарни концерт на коме ће се појавити сам, без групе. То ће бити његов први наступ те врсте, а прилог ће бити упућен деци у Босни. Сам наступ још није испланиран, али како тврди менаџер групе, Новоселић ће отпева-ти неколико песама а добар провод је сигуран.

ТРАЖИЛИ СТЕ ПЕСМУ

KNOCKIN' ON HEAVEN'S DOOR

Mama take this badge from me
I can't use it anymore
it's getting dar too dark to see
feels like I'm knockin' on
heaven's door

Mama put my guns in the
ground
I can't shoot them any more
that cold black cloud is
commin' down
feels like I'm knockin'
heaven's door

„You just better start sniffin'
your own
rank subjugation Jack' cause
it's just you
against your tattered libido,
the bank and
the mortician, forever man
and it wouldn't
be luck if you could get out
of life alive“



Текст и музика: Боб Дилан
Изводе: „Guns N' Roses“

КУЦАЈУЋИ НА ВРАТА РАЈА

Мама, скини тај беџ са мене
више ми не користи
постаје мрачно
превише мрачно да би се
видело
осећам се као да куцам на
врата раја

Мама, закопај моје
пиштоље у земљу
не могу више да пуцам
спушта се тај хладан, црни
облак
осећам се као да куцам на
врата раја

„Цек, боље је да одмах
оњушиш своје
покравање чиновима јер ту
си само ти
против свог офуцаног
либида, банка и
гробар, човек заувек и неће
бити срећа
ако успеш да се извучеш
жив из живота“

МУЗИЧКА ПОШТА



Драги Забавниче,
Да ли некако може
да се наручи касета „Чисти-
ћете улице“ групе „Директо-
ри“, које је албуме објавила
група „Врисак генерације“ и
како до њих може да се до-
ђе?

Мома из Б. Паланке

„Директори“ су плочу и
касету објавили за независ-
ну дискографску кућу „Carlo
records“, а наруџбину мо-
жеш да пошаљеш на адресу
Дебарска 22, 11000 Београд,
или да се јавиш на телефон
011/4449-768.

„Врисак генерације“ је ма-
ње познати састав из Новог
Сада који се још није домо-
гао своје прве плоче. За са-
да су се појавили на неким
касетама на којима је пред-
стављено више нових група.



**Снажни
мироотворац из
Њујорка**

**Утемељивач
„Трке мира”,
учитељ медита-
ције, писац,
композитор,
сликар, фило-
зоф и марато-
нац једном ру-
ком подигао
3.204 килограма**

Када 20. априла из Њу-
јорка крене четврта
„Трка мира” на пут око
света, или када 17. маја
носиоци „Бакље мира”
стигну у Југославију, сетите се
и Шри Чинмоја, њеног утемељивача,
једне од најнеобич-
нијих личности 20. века.

Ко је Шри Чинмој? Може
ли један човек имати толико
дара да се подједнако успеш-
но бави филозофијом, есејис-
тиком, поезијом, музиком,
сликарством и спортом као
што то чини шездесетдво-
годишњи Шри Чинмој. У свакој
од ових области он је светски
рекордер. Али, пођимо ре-
дом.

Од Бенгала до Њујорка

Шри Чинмој је рођен 1931.
године у индијској држави
Бенгал а своје таленте почео
је да открива у ашхраму, ду-
ховној заједници у коју је при-

МУКЕ СА 300 ФУНТИ

До свог рекорда Шри
Чинмој је дошао уз много
напора, а највише мука
задали су му текови те-
шки 300 фунти (136 kg и 80
g).

Тежину од 300 фунти
подигао сам тек из 213.
покушаја, а 604 фунте
(273 kg и 974 g) опирале
су се 40 пута – каже Шри
Чинмој. А како се повећа-
вао број тегова смањивао
се број покушаја и рекор-
дна тежина од 3.204,117
kg „пала” је у другом по-
кушају.

ШРИ ЧИНМОЈ МИ



Шри Чинмој (горе) подиже 3.204 kg и 117 g (7.063 ³/₄ фунте) десном руком и 7.040 ¹/₄ фун-
те левом (доле)



СЛИМА ДИЖЕ СЛОНОВЕ

ГРАЂАНИН СВЕТА

Мада живи у Њујорку, Шри Чинмој је грађанин света. Почасни је становник чак 25 америчких држава и носилац безброј ордена и признања многих држава и ОУН. Више од 400 природних споменика широм света проглашени су „Споменицима мира Шри Чинмој“, а у 70 земаља постоје „Шри Чинмој центри мира“ који брину о организовању „Трке мира“ (У СР Југославији их има пет), која је само 1991. превалила 144.810 km кроз 70 земаља на свих седам континената.

мљен као дванаестогодишњак. Оштар четрнаесточасовни тренинг духа и тела, којим се бавио сваког дана пуних 20 година, донео му је титулу духовног учитеља и он је био спреман да крене у „освајање света“. Одлучио је да почне у Њујорку и 1964. доселио се у Сједињене Америчке Државе. Некако у то време и „Битлси“ су открили Индију и њену филозофију и све већи број Њујорчана одлази на часове медитације код Шри Чинмоја.

Већ одавно, два пута недељно, Шри Чинмој приређује медитације за амбасадоре при Уједињеним нацијама и особље ОУН. Веома су посећени и часови „размишљања“ које држи члановима Конгреса САД у Вашингтону, па је био позван да уприличи и серију медитација у Британском парламенту.

Наравно, Шри Чинмој не троши време само на своја и туђа размишљања. Што смисли – то напише и досад је објавио више од 700 књига есеја, поема и прича, а у 500 коментара бавио се искључиво одговорима на питања духовности.

МОЛИТВЕ НИСУ ДОВОЉНЕ

– И други људи би снагом воље могли да постигну оно што ни не сањају да могу – објашњава Шри Чинмој – а то важи и за спортисте. Међутим, они мисле да је молитва, обраћање Богу, довољна да постигну максимум. Молитва није довољна, потребна је и вера у њену делотворност, а то се најтеже постиже!

Очигледно, Шри Чинмој води веома разноврстан живот. Кад не размишља и не пише, слика и компоује.

Насликао је више од 140.000 слика са мистичним мотивима и неке од њих налазе се у најпознатијим музејима и галеријама света, а неке од Његових 5.000 композиција изведене су на најпознатијим концертним позорницама света.

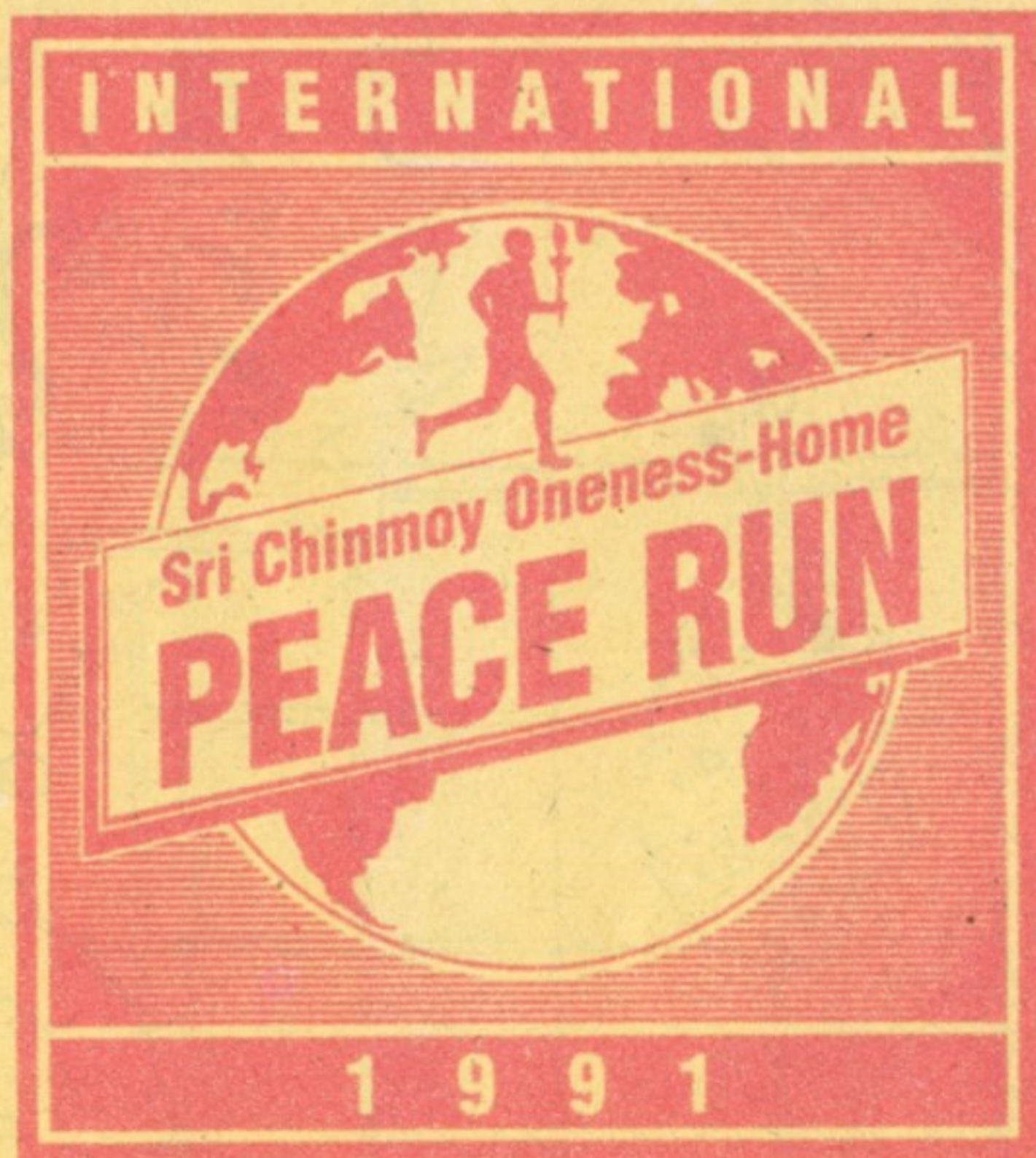
Али, ни то није све. Оштар тренинг тела, започет пре пола века у Бенгалу, Шри Чинмој никада није прекидао.

Маратонац и дизац тегова

И данас у 62. години Шри Чинмој је захваљујући томе веома снажан и виталан, али не као неки други обичан човек који води рачуна о себи. Шри Чинмој је снажан и виталан као сваки надчовек!

Његов хоби су били маратони и ултрамаратони (истрчао их је више од 20 и основао „Шри Чинмој маратон тим“ чији су чланови учествовали на више од 500 маратона, ултрамаратона и тријатлона). А 26. јуна 1985. одлучио је да се озбиљно посвети дизању тегова и то не оном уобичајеном код нас – сагнеш се, ухватиш тег и дигнеш га (ако можеш) – већ америчком који се користи при бодибилдингу (обликовању тела). То изгледа овако: Пред вама стоји голема скаламерија на коју можете да додајете тегове по жељи и дижете их једном руком или обема, раменима из чучња, или ногама.

Шри Чинмој се одлучио за дизање тегова једном руком, а узрок је био тег од 40 фунти (18 килограма и нешто грама) који није успевао да подигне једном руком. Тегови, нарав-



Знак „Трке мира“ која је 1991. обишла 70 земаља

САВЕТНИК ОСМОСТРУКОГ ОЛИМПИЈСКОГ ШАМПИОНА

Шри Чинмој је пре четири године упутно шестоструког олимпијског шампиона Карла Луиса у тајне медитирања и вежби опуштања и сада је Луис – осмоструки олимпијски шампион.

– Када трчиш, покушај да од старта осетиш да имаш да трчиш 10 метара мање него твоји ривали и да ћеш сигурно победити. Ако то заиста можеш да осетиш, сигурно ћеш победити – рекао ми је Шри Чинмој – објашњава у књизи „У трци“ Карл Луис, најбржи човек света.

но, нису ни могли да наслуте да ће убрзо доживети тежак пораз. Гвоздена воља мајстора медитације и, вероватно упоран тренинг брзо су довели до чуда. Једном је подигао слонче и петорицу људи који су се налазили на специјалној платформи, а после само 19 месеци – 30. јануара 1987. године у 13.25 часова – Шри Чинмој, тежак 73 килограма и 494 грама, подигао је једном руком 3.204 килограма и 117 грама (7.063 и 3/4 фунте) што је тачно четрдесет три и по пута више од његове тежине!

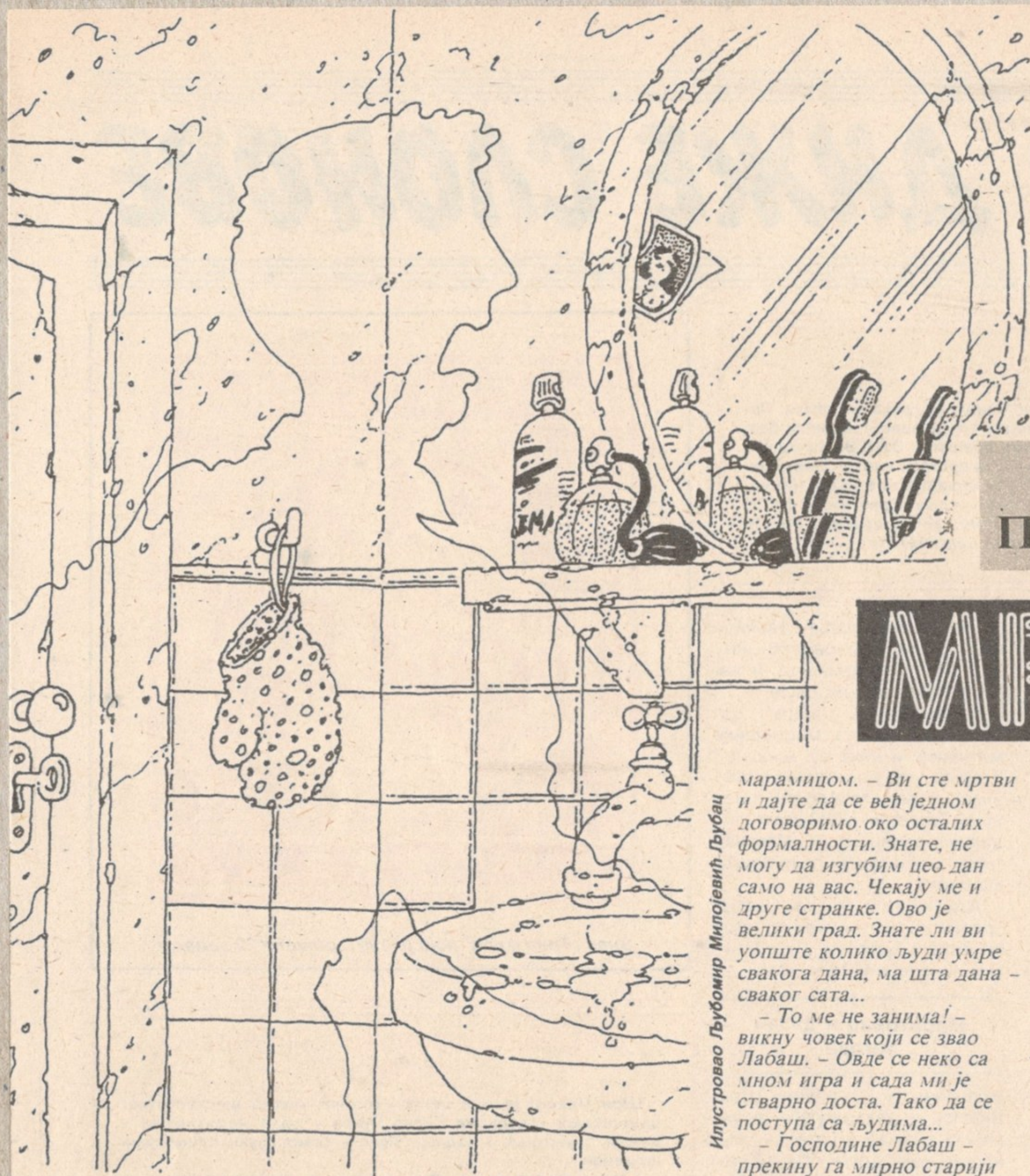
Да ли је то уопште могуће, запитаће се свако, јер сведоци смо великих опсена широм света. За веродостојност тог подухвата постарали су се непристрасни посматрачи ко-

је је предводио Британац Џим Смит, двоструки светски шампион у дизању тегова из 1959. године, данас запослен као регистратор рекорда при Британском аматерском удружењу дизаца тегова.

Џиму Смиту остало је само да потврди да је Шри Чинмој за 47 минута пет пута покушао да подигне тежину са којом би се помучила свака мања дизалица; да су му прва два покушаја била неуспешна, а да су трећи, четврти и пети изведени за 25 минута (уз прекиде због концентрације и медитације) били савршено успешни!

Због свега тога Шри Чинмоја зову првим „глобалним човеком 20. века“.

Ж. Б.



Уређује
др Зоран Живковић

ЗОРАН
ПОНАРАШИЋ

МРТВИ

Илустровао Љубомир Милојевић Љубац

Господине Лабаш, ви сте мртви – рече чиновник. У последњих пола сата то је поновио бар десет пута.

– Не, не – упорно је вртео главом млади човек – то не може бити истина. Већ сам вам рекао, ради се о некој грешци. Ја сам само прочитао оглас у новинама и дошао на назначену адресу, а портир ме је упутио на вас. Рекао је соба 301, а ова је соба 301, зар не?

– Господине Лабаш – настави чиновник – тај оглас о коме причате, тај што сте га прочитали у новинама, он је само путоказ, позив који нико осим вас није могао да прочита. Нема потребе да вам сада нашироко објашњавам, али рецимо овако: неколико тренутака пре него што сте умрли

вероватно сте седели у својој фотељи и читали новине. И логично је било да вас позовемо баш огласом из новина. Да вас је којим случајем прегазио аутомобил, средили бисмо тако да вас овде доведу кола хитне помоћи.

– Од чега сам умро? – упита Лабаш.

Чиновник се збуни, а онда се загледа у папире расуте пред њим на столу.

– Доживели сте инфаркт – рече на крају – али ви се тога, наравно, не можете сетити.

– Инфаркт? – зачуди се човек. – Али, ја сам се осећао сасвим добро. Нисам никада имао невоље са срцем.

– Шта ћете – одврати чиновник слежући раменима. – Догађа се.

Млади човек је ћутао.

– Ето – рече чиновник па скину наочаре и обриса стакла не превише чистом

марамicom. – Ви сте мртви и дајте да се већ једном договоримо око осталих формалности. Знате, не могу да изгубим цео дан само на вас. Чекају ме и друге странке. Ово је велики град. Знате ли ви уопште колико људи умре свакога дана, ма шта дана – сваког сата...

– То ме не занима! – викну човек који се звао Лабаш. – Овде се неко са мном игра и сада ми је стварно доста. Тако да се поступа са људима...

– Господине Лабаш – прекину га мирно старији човек – ми нисмо људи, схватите, ми смо мртви. – Сви ови? – упита Лабаш махнувши руком према вратима иза којих се чуло кретање, пригушени гласови, отварање и затварање врата.

– Сви – одговори чиновник. – Хајде да сада испунимо овај упитник...

– Али, ја вас видим! – упаде му у реч млади мушкарац. – Хоћу да кажем, ако смо мртви, како то да имамо тела и све остало?!

– То је привид – рече чиновник нервозно лупкајући оловком по столу. – Ова тела у ствари не постоје, то само наш дух жели да их види. Ради се о енергији која... До ђавола! – узвикну.

– Ја се не разумем у те ствари! Када сам ја дошао овамо, рекао сам да желим да будем чиновник, а не научник. И да знате, ја нисам правио никакве

невоље. Ја сам четрдесет година радио у општини и знам шта је ред!

Чиновник је изненада заћутао. Из џепа је извадио ону прљаву марамicu, обрисао зној с ћелаве главе, а затим у исту марамicu издувао нос.

– А можда ви, господине Лабаш, желите да budete научник? – рече чиновник и подигну оловку – Ево, записаћемо...

– Не! – викну Лабаш. – Ја не желим да будем никакав проклети научник. Не желим да будем ништа од тога што ми ви нудите! И баш ме брига за тај ваш упитник! Ја желим да изађем одавде!

– Е, ово је превише! – врисну чиновник замагливши при том наочаре.

Из гомиле печата изабрао је један и бесно лупио њиме по неиспуњеном упитнику.

– Готово! – рече он Лабашу показујући руком према вратима. – Изволите напоље!

Зидни сат огласио се четрнаест пута. Лабаш се пробудио. Не устајући из фотеље, погледао је око себе. На поду, поред његових ногу, лежале су новине.

Ипак је то био само сан, помисли он одахнувши с олакшањем. Затим је устао, отишао у купатило и умрио се хладном водом. Подигавши главу, застале слеђен.

Огледало испред њега било је празно.

Педесет пет врхунских дела научне фантастике, епске фантастике и популарне науке у библиотеци

ПОЛАРИС



1. Исак Асимов, ГОЛО СУНЦЕ, 6 DM
2. Исак Асимов, КРАЈ ВЕЧНОСТИ, 6 DM
3. Исак Асимов, ЧЕЛИЧНЕ ПЕЋИНЕ, 6 DM
4. Исак Асимов, САБРАНИ РОБОТИ, 15 DM
5. Исак Асимов, РОБОТИ ЗОРЕ, 13 DM
6. Исак Асимов/Роберт Силверберг, СПУШТАЊЕ НОЋИ, 8 DM
7. Исак Асимов/Роберт Силверберг, ДЕТЕ ВРЕМЕНА, 8 DM
8. Артур Кларк, ПАД МЕСЕЧЕВЕ ПРАШИНЕ, 7 DM
9. Артур Кларк, 2061: ТРЕЋА ОДИСЕЈА, 7 DM
10. Артур Кларк, СУСРЕТ СА РАМОМ, 7 DM
11. Артур Кларк/Центри Ли, РАМА II, 8 DM
12. Артур Кларк/Центри Ли, ВРТ РАМЕ, 10 DM
13. Артур Кларк, ГРАД И ЗВЕЗДЕ, 7 DM
14. Артур Кларк/Грегори Бенфорд, С ОНЕ СТРАНЕ СПУШТАЊА НОЋИ, 8 DM
15. Артур Кларк, ДУХ СА ГРЕНД БЕНКСА, 7 DM
16. Артур Кларк, ДУБОКО ПОНИРАЊЕ, 9 DM
17. Артур Кларк, РАЈСКИ ВОДОСКОЦИ, 9 DM
18. Артур Кларк, КРАЈ ДЕТИЊСТВА, 9 DM
19. Артур Кларк, ПЕСАК МАРСА, 9 DM
20. Фредерик Пол, КАПИЈА, 8 DM
21. Фредерик Пол, С ОНЕ СТРАНЕ ПЛAVОГ ОБЗОРЈА ДОГАЂАЊА, 8 DM
22. Фредерик Пол, СУСРЕТ СА ХИЧИЈИМА, 8 DM
23. Фредерик Пол, АНАЛИ ХИЧИЈА, 8 DM
24. Фредерик Пол, КАПИЈСКО ПУТОВАЊЕ, 6 DM
25. Урсула Легвин, ЛЕВА РУКА ТАМЕ, 9 DM
26. Урсула Легвин, ЧОВЕК ПРАЗНИХ ШАКА, 11 DM
27. Урсула Легвин, ХАИНСКЕ ПРИЧЕ, 8 DM
28. Урсула Легвин, СТАЛНО СЕ ВРАЋАЈУЋИ КУЋИ, 15 DM
29. Џин Волф, СЕНКА МУЧИТЕЉА, 9 DM
30. Џин Волф, КАНЦА ПОМИРИТЕЉА, 9 DM
31. Џин Волф, МАЧ ЛИКТОРА, 9 DM
32. Џин Волф, ЦИТАДЕЛА АУТАРХА, 9 DM
33. Џин Волф, УРТ НОВОГ СУНЦА, 12 DM
34. Дејвид Брин, ПОНИРАЧ У СУНЦЕ, 9 DM
35. Дејвид Брин, ПОДИЗАЊЕ ЗВЕЗДАНЕ ПЛИМЕ, 12 DM
36. Дејвид Брин, РАТ УЗДИЗАЊА, 15 DM
37. Даглас Адамс, АУТОСТОПЕРСКИ ВОДИЧ КРОЗ ГАЛАКСИЈУ, 8 DM
38. Даглас Адамс, РЕСТОРАН НА КРАЈУ ВАСЕЉЕНЕ, 8 DM
39. Даглас Адамс, ЖИВОТ, ВАСЕЉЕНА И СВЕ ОСТАЛО, 8 DM
40. Даглас Адамс, ДО ВИЂЕЊА И ХВАЛА НА СВИМ РИБАМА, 8 DM
41. Даглас Адамс, УГЛАВНОМ БЕЗОПАСНИ, 8 DM
42. Клајв Баркер, УТКАНИ СВЕТ, 15 DM
43. Кетрин Невил, ОСМИЦА, 15 DM
44. Стивен Доналдсон, КОБ ПОГЛАВАРА КЛЕТНИКА, 14 DM
45. Стивен Доналдсон, РАТ ЗЛОЗЕМЉА, 14 DM
46. Стивен Доналдсон, МОЋ ОЧУВАЊА, 14 DM
47. Стивен Доналдсон, РАЊЕНА ДОМАЈА, 14 DM
48. Стивен Доналдсон, ЈЕДИНО ДРВО, 14 DM
49. Стивен Доналдсон, НОСИЛАЦ БЕЛОГ ЗЛАТА, 14 DM
50. Урсула Легвин, ЗЕМЉОМОРЈЕ, 13 DM
51. Урсула Легвин, ТЕХАНУ, 7 DM
52. Алберт Ајнштајн, МОЈА ТЕОРИЈА, 5 DM
53. Алберт Ајнштајн, МОЈ ПОГЛЕД НА СВЕТ, 6 DM
54. Стивен Хокинг, КРАТКА ПОВЕСТ ВРЕМЕНА, 6 DM
55. Исак Асимов, ЖИВОТ У СВЕМИРУ, 7 DM

НАРУЦБЕНИЦА

Овим неопозиво наручујем следеће књиге (навести редне бројеве одабраних наслова)

Име и презиме:

Улица и број:

Поштански број и место:

Телефон:

Обавезујем се да ћу уплату извршити у року од три дана по добијању попуњене поштанске упутнице од издавача.

Наруцбеницу попунити читко штампаним словима и послати на адресу:

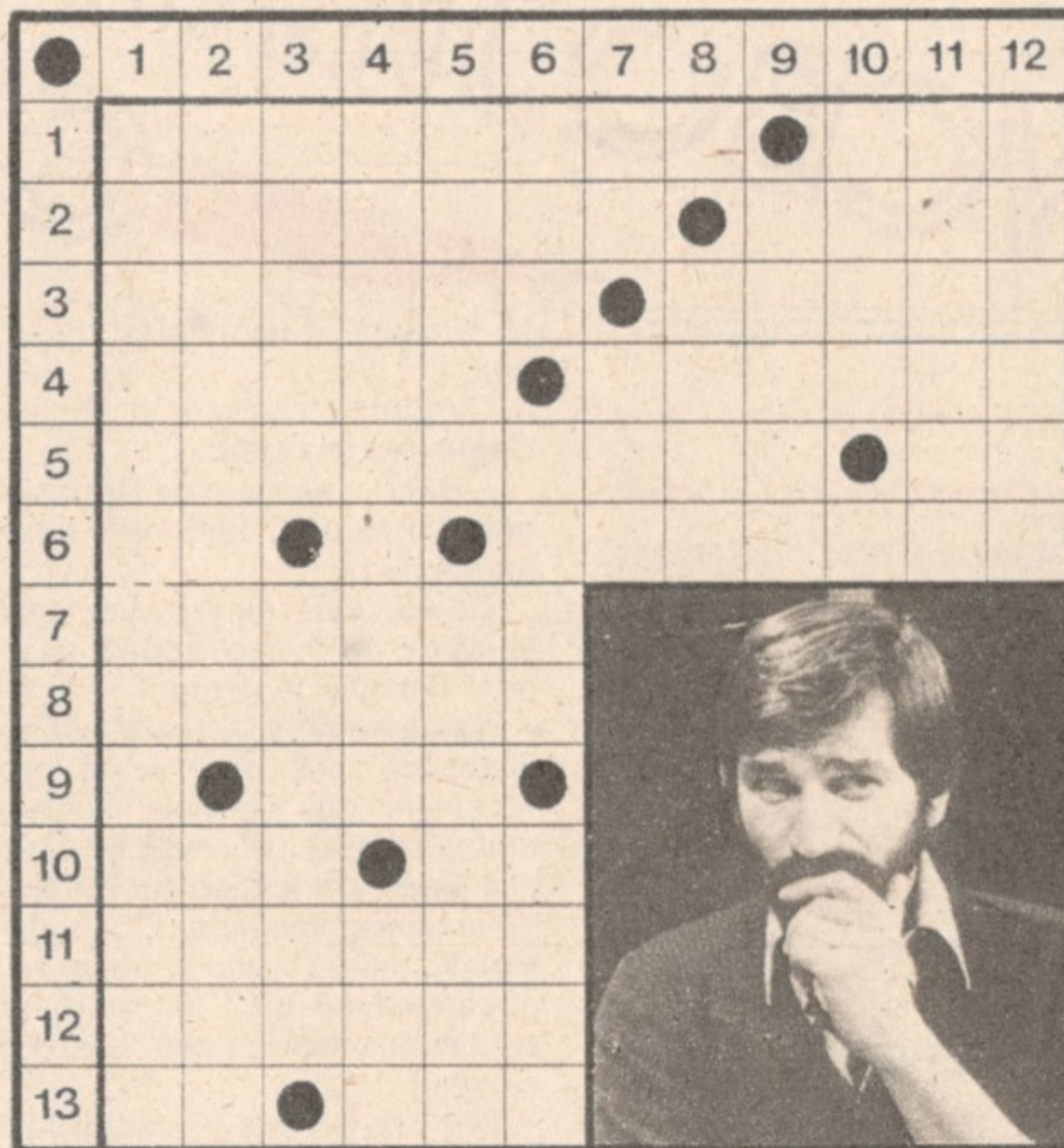
Библиотека ПОЛАРИС, др Зоран Живковић, Сењачка 32, 11000 Београд

Све додатне информације могу се преко целог дана добити на тел. 652-304.

ВАЖНА НАПОМЕНА: Цене исказане у немачким маркама само су обрачунске, односно уплата се врши у динарима, при чему се до динарског износа долази тако што се збирни износ у DM помножи са нижим реалним („црним“) курсом ове валуте на дан уплате. Овај курс објављује већина дневних новина, а информацију о њему можете добити и на наведени телефон библиотеке ПОЛАРИС.

ЕНИГМАТИКА

Припремају: М. Јеленковић и З. Зељковић



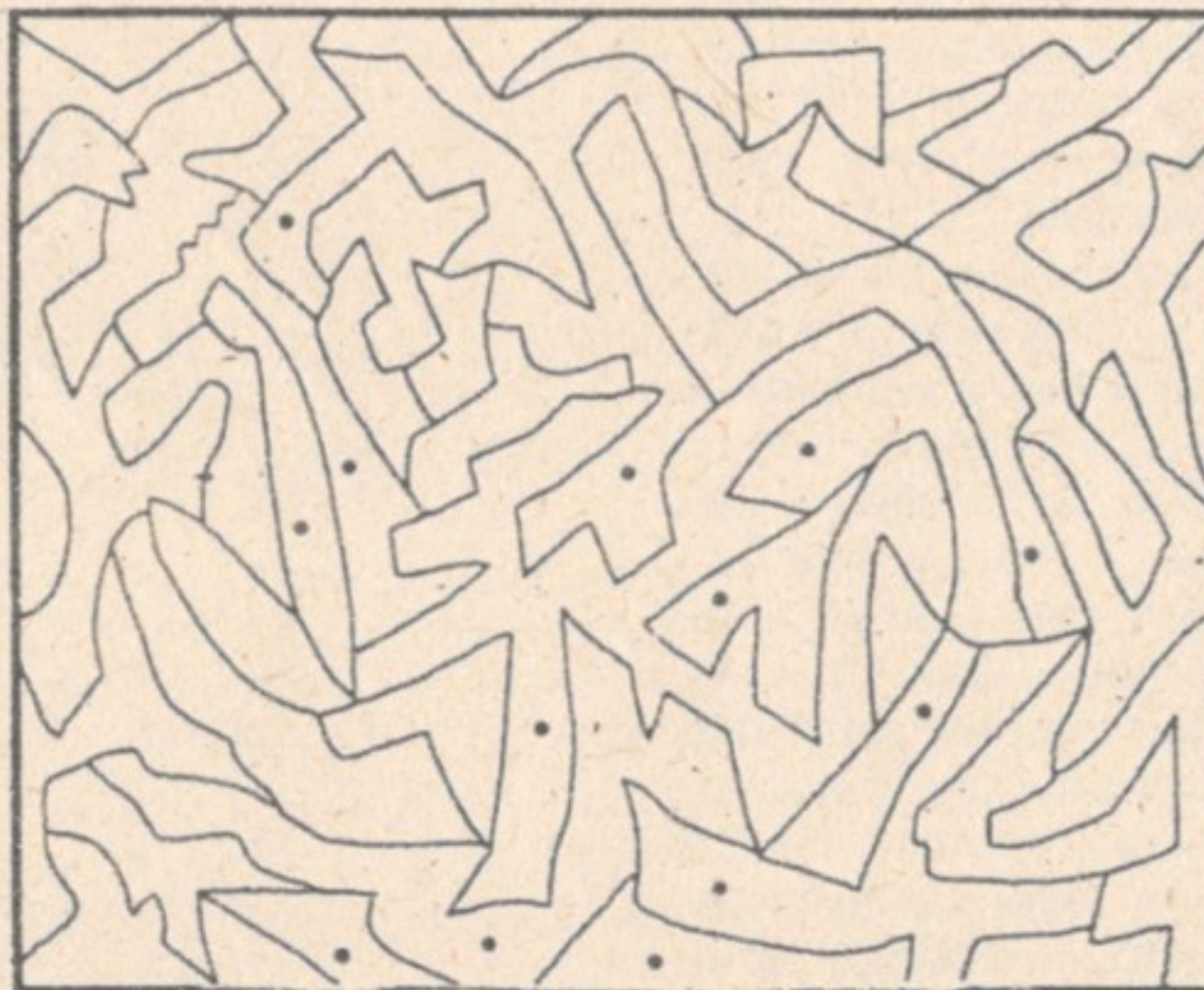
УКРШТЕНЕ РЕЧИ

ВОДORAVHO: 1. Двоцифрен број – Блато, калиште. 2. Дубровачка тврђава – Пиће од грозђа. 3. Халапљив човек, алавац – Шампион. 4. Место код Карловца – Обухватити рукама у знак нежности. 5. Асанација – Образовни центар (скр.). 6. Ауто-ознака за Никшић – Символ урана – Црквено проклетство. 7. Место у Срему. 8. Истицања, изливања. 9. Ознака за карат – Прва жена по Библији. 10. Узвик за терање волова – Упишите: њм. 11. Амерички борбени авиони. 12. Прастановник Италије. 13. Далматинска узречица – Женско име, Инослава.

УСПРАВНО: 1. Глумац са слике. 2. Славни шпански сликар, Дијео Родригез да Силва – Грчко слово. 3. Планина над Београдом – Шлезија, Шљонск. 4. Умањена реч – Раставна свеза. 5. Полет (мн.) – Дан светог Ивана. 6. Мушко дете – Превремени – Женско име, Милица. 7. Име америчке глумице Бакстер – Град у Белгији, Гент. 8. Ознака за тону – Крпа, дроњак. 9. Краш, голет. 10. Тропско воће – Ознака за електрон. 11. Познавалац анатомије. 12. Име наше балерине Стефановић.

ТАЈАНСТВЕНИ ЦРТЕЖ

Зацрните само оне делове означене тачком и добићете занимљиву силуету.



РЕШЕЊА ЕНИГМАТИКЕ НА СТРАНАМА МАЛЕ ПОШТЕ

УСВОЈИЛИ СМО ДИВЉАКА

**Однели смо га у
Пиринејски на-
ционални парк,
помиловали га
последњи пут и
пустили. Поју-
рио је као ве-
тар, пијан од
слободе**

Прошлог лета доживели смо у нашој вили на југу Француске праву инвазију пољских мишева. Постављао сам мишоловке, али се уљези нису на њих ни освртали, просипао сам затрована зрна пшенице која су била „гарантовано смртоносна за све врсте глодара“ – али су мишеви били све дебљи. Бесан, одлучио сам се за грубу силу. Једне вечери стуштио сам се наоружан мочугом на тврђаву непријатеља у штали. Кад сам пришао, крзнено клупче полетело је у ваздух и набило се у један угао. Подигао сам своје оружје...

– Стани, стани! – повикала је моја жена Роз. – Па то је зечић!

Стварно је то био тек окоћен зец, тако мајушан да је могао да стане у удубљење длана.

– Ми га ни у ком случају нећемо овде оставити. Угинуо би од глади и хладноће – казала је Роз. Када би моја жена донела неку одлуку, увек би говорила „ми“.

Дакле, „ми“ смо узели животињицу и положили је у стару кутију за женске шешире и однели у нашу спаваћу собу.

– Зваћемо га Пемпен – казала је Роз. То баш и није било нарочито оригинално име за једног зеца, али сам ту своју мисао радије задржао за себе. Отишли смо у постеље и угасили светлост. Неколико минута чуло се како се Пемпен врпољи у својој кути-

ји, а онда је наступила тишина.

Сутрадан ујутру Роз је победнички викнула:

– Видиш ли како се Пемпен лепо понаша? Целу ноћ није ни писнуо.

Тачно, није ни писнуо, али је за то постојао добар разлог: Пемпен је нестао.

Наша вила има десет соба. Завирио сам, вукући се по поду на све четири, испод сваког комада намештаја. После два сата нашао сам Пемпена испод клавира. У својим мрким очима имао је некакав обешечаки сјај. Могао бих да се закунем да ми се подсмевао.

Роз ми је пала око врата а онда се дала у храњење изгубљеног и опет нађеног „сина“. Свака два сата уливала му је пипетом млеко у уста и давала му најмањом кашицом пасирано воће. Ја сам, пак, читаво поподне правио велики жичани кавез. Пемпен је заузео своје место у нашем животу.

После шест седмица дотрчао би кад бисмо га позвали по имену и пружао нам главу, истежући се као маче, да га почешкамо испод браде. Али, знао је Пемпен да буде и бесан и ђудљив. Дрхтао би од најмањег шума, а када је био лоше воље борио се и шапама и зубима да се ослободи из наших руку.

Пемпен је сјајно напредовао. Крзно му је било сјајно, риђе на леђима и снежнобело на стомаку. Глава, уши и задње ноге расле су му и рас-

ле! Постале су му већ толико велике да смо се једног дана моја жена и ја, пошто смо га извесно време посматрали, збуњено погледали:

– Па он уопште није питоми зец – промуцала је најзад Роз.

Нови шок

Обратили смо се једном старом сељаку који је потврдио наше сумње. Питоми зечеви имају округлије њушке, мање уши и задње ноге су им мање мишићаве. Наш усвојеник био је прави правциги дивљи зец!

Нови шок доживели смо када нам је старац објаснио да још никоме, никад, није пошло за руком да пропитоми дивљег зеца. „Он ће радије, у пуној брзини, главом да се залети у зид но што ће пристати да заувек живи у заробљеништву“ – прорицао нам је.

Били смо тешко погођени.

– Онда ћемо га однети у Пиринејски парк – одлучила је Роз. – Тамо је лов забрањен.



Осећали смо кнедлу у грлу када смо нашег малог дивљака, пошто смо га последњи пут помиловали, пустили на слободу. Одјурio је као ветар, опијен слободом.

— Видиш, Роз — рекао сам усиљено се смећећи — овде је много срећнији.

Али, тек што сам то изговорио, Пемпен се окренуо и дотрчао назад. Улетео је право у наш аутомобил и скочио на задње седиште. Није нам био потребан већи доказ да се он ту, поред нас, осећа како код своје куће.

Кад је нашем одмору дошао крај, предали смо кавез с Пемпеном, заједно са осталим крупним пртљагом, у теретни вагон и вратили се у Париз. По доласку отишли смо до тог вагона и открили да је Пемпен прегризао жице кавеза и сад је мирно чукао крај њега. Уши су му штрчале увек као слово V, знак победе. „Желим да останем код вас“ — као да је говорио — „али захтевам своју слободу“.

Током зиме Пемпен је јурцао по нашем стану. Иако је још на летовању навикао да живи у кући, ипак је понекад грицкао цвеће из саксија и оштрио канџе о тепих. Али, ми смо га толико волели да нисмо могли да се на њега наљутимо.

Наши пријатељи долазили су нам сада знатно чешће. Пемпен је био атракција и то је осећао. Када бисмо имали госте, постајао је центар пажње и страшно се шепурио, скакао увис и правио салто

као какав циркуски акробата на трапезу.

Када је, међутим, дошло пролеће, Пемпен се видно изменио. Данима је чукао у неком углу или скакао као опседнут, превртао чинију с водом и шапама табао по својој храни. Дотад ни гласа од њега нисмо никад чули, а сад је цвилео и издавао неке звуке слично старој аутомобилској труби.

Ноћ без сна

Једне вечери нестало је у мраку. Звали смо га, обишли ближу и даљу околину, узбунили суседе, тумарали улицама. Загледали смо у сваки сливник и олук све у страху да ћемо тамо открити отромбољено уво или окрвављено крзно. Ни Роз ни ја нисмо те ноћи могли да спавамо. Ујутру се чуло куцање на вратима: Пемпен је опет био ту. Власник једне продавнице животиња открио га је у малом врту иза своје радње и донео нам га у кавезу.

Отишли смо с Пемпеном ветеринару. Он нам је објаснио да се код Пемпена пробудио нагон за парењем и дао нам логичан савет: да свог љубимца вратимо у природу. Сама помисао на то тешко нам је пала. Разуме се, Роз је нашла решење.

— Ми ћемо нашег Пемпена оженити — објавила је.

Један наш пријатељ имао је у околини Париза ограђен врт с разном дивљачи и он је обећао да ће за нашег, за парење спремног, љубимца наћи „невесту“. Додао је, додуше, да ће нас та Пемпенова љубавна игра коштати 400 франака.

Већ сутрадан појавио се на нашим вратима са будућом госпођом Пемпен. Љубав је планула на први поглед и оно што се морало догодити одмах се и догодило. И опет је требало донети одлуку.

— Једно је јасно — казала је Роз. — Не можемо у стану држати два зеца. Потомство боље и да не помињем. Слажеш се са мном, зар не?

Сложио сам се с њом, још како.

— У том случају — наставила је — постоји само једна могућност. Ти ћеш дати оставку на службу и преузећеш винограде и винарију свог оца. Он те ионако већ годинама моли да то учиниш.

Наједном ми се овај предлог учинио примамљив. Већ дуго смо Роз и ја желели да се повучемо у нашу кућу на селу.

И Пемпен са супругом с нама, то се разуме.

Никола Пулен



Илустровао: Драгана Јовчић



Уређује: Вито Недељковић

Илустровао: Љубомир Милојевић Љубац

Прва школа фудбала

Сви кажу да сам веома талентован за фудбал. Желим да ми он буде једино животно занимање, па хоћу да се у фудбалу и усавршавам. Прочитао сам да ће бивши фудбалер „Партизана“ Голац у Београду отворити фудбалску школу. Хтео бих међу првима да се пријавим, помозите ми да то урадим.

БОБЕ
Панчево

Школа, или колеџ, за фудбал већ је отворена у Београду. Бивши фудбалер „Партизана“ и репрезентативац Иван Голац успео је да оствари једну своју давнашњу жељу: да, како он каже, створи генерације које ће играти „прави енглески фудбал на београдски начин“. Велики број самониклих и, у већини случајева, неоткривених талената просто изазива човека да почне да ствара школоване фудбалске звезде.

У овом колеџу за фудбал биће обавезно и учење енглеског језика, а млади таленти ће имати прилике да уче од наших најбољих старијих фудбалера и тренера. Настава је подељена у четири циклуса: први (који је почео) траје до маја, други је од маја до јуна, трећи од септембра до новембра, а четврти завршава у јануару.

Школа се налази у Филолошкој гимназији, Каменичка 2, у Београду, телефон: 621-955.



Минђуше измислили мушкарци

Пошто је у питању нека врста опкладе између моје другарице и мене, обраћамо се „Забавнику“ да нам одговори да ли су минђуше прве почеле да носе жене или мушкарци?

ЈАСНА и МАЦА
Батајница

Давно, а тако је и данас, у неким примитивним племенима минђуше су носили најпре мушкарци. Оне су биле у моди и код народа старих култура. У старом Египту најрадије су се носиле оне са драгим камењем, док су Грци волели да минђуше представљају леп резбарски рад. У старом Риму сматране су великим луксузом, јер су биле веома скупоцене. Филозоф Сенека помиње да су минђуше које су носиле неке жене и мушкарци вределе колико имања три патрицијске породице.

Римски комедиограф Плаут исмеђавао је мушкарце из Картагине што су носили минђуше, а сачувана је и писана наредба којом император Александар Север (280–235) забрањује мушкарцима да носе минђуше пошто им то не приличи.

У средњем веку опет је завладала мода да мушкарци носе украсе на ушима. У доба француског краља Анрија II, средином 16. века, жене су носиле минђуше на оба ува, а мушкарци на једном. Познато је да је и у Наполеоновој војсци било војника који су их радо носили. И данас могу да се виде мушкарци који носе једну или обе минђуше.



Гђурци без опреме

Недавно сам на телевизији гледао документарни филм о коралним гребенима и рониоцима који се без икакве ронилачке опреме спуштају у морске дубине ловити ретке примерке рибица за акваријуме. То што сам видео просто је невероватно, па бих желео да ми кажете колико човек може да остане под водом без икакве ронилачке опреме?

ГОРАН САБИЛ
Нови Сад

Човек, под условом да је снажан и здрав, не може да остане под водом дуже од једног минута. Посебним тренинзима роњење без икакве ронилачке оп-

реме може да се продужи и нешто више од два минута. Вежба се састоји у томе да они пре заронавања удишу ваздух често и дубоко читава два минута, крв обогате кисеоником и онда организам може дуже да издржи без ваздуха. Рониоци који сакупљају бисерне шкољке у Персијском заливу, водама Аустралије и Јапана издрже од два до три минута, на дубини од 6 до 30 метара. Познате су жене „амадзи“ из Јапана, које као ловци на бисере зароне и по 120 пута. Ово напорно занимање доводи до професионалних болести уколико



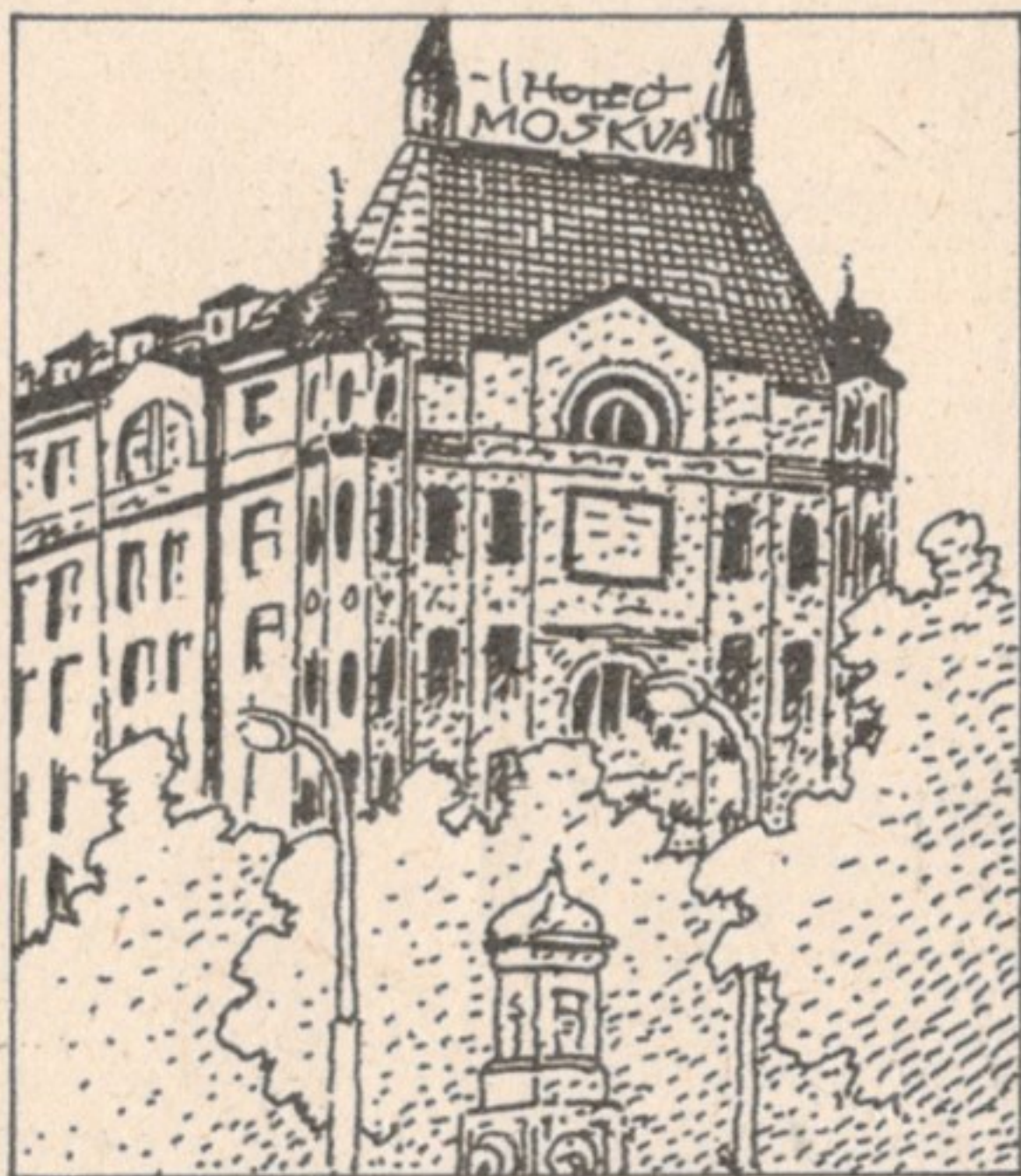
преживе јер су најчешће жртве ајкула. Познато је да два до три минута под водом могу да остану и ловци на сунђере. Више од три минута под водом могу да издрже само обучени циркуски артисти.

Симбол Теразија

Хтео бих нешто више да знам о хотелу „Москва“ који доминира београдским платоом Теразије, као и томе да је његову градњу платила ондашња Русија.

ДРАГАН РАЈИЋ
Апатин

По пројекту познатог београдског архитекте професора Војислава Илкића 1908. године подигнут је хотел „Мос-





Јелена Јелисавац, Карађорђево трг 9, 10/59, 11080 Земун – жели да се дописује с младима од 13 до 17 година.

Ана Ђорђевић, Бранка Крсмановића 23/8, 18000 Ниш – 10 година, воли спорт, књиге, музику и животиње, сакупља салвете, значке и мале фигуре.

Наташа Живковић, Београдска 20, 11211 Борча – 12 година, воли реп, сакупља салвете, значке, постере, налепнице...

Владимир (10) и Слађана (11) Јанићијевић, Личка 10, 34000 Крагујевац – сакупљају салвете, марке, беџеве, постере и украсна писма.

Миљана Медаревић, Зорана Никетићина 16, 23000 Зрењанин – 12 година, воли филм и музику.

Невена Цвјетићанин, Ивана Милутиновића 6, 21000 Нови Сад – воли музику, сакупља постере.

Бранислав Бударин, Бригадира Ристића 21/14, 23000 Зрењанин – 13 година, сакупља постере, воли музику, филм и путовања.

Маја Гернач, Гагаринова 10, 21000 Нови Сад – 13 година, воли спорт и књиге, сакупља марке.

ква", у то време један од најлукузнијих хотела у Европи. Његову изградњу платило је руско осигуравајуће друштво „Росијер“ из Петрограда (данас Санкт Петербург). Ово је био први објект који је градила царска Русија на Балкану и тада се сматрало да је подигнут на Теразијама, најлепшем месту у Београду. Убрзо је постао симбол Теразија и Београда.

Занимљиво је да у хотелу, који је недавно прославио 85 година постојања, у неким собама још постоји намештај из времена Обреновића, као и вредне уметничке слике домаћих и страних познатих сликара.

Овај хотел је под заштитом државе као историјски споменик. Реновиран је 1974. године, а фигуре на фасади, кас-

није оштећене временом и ратовима, рађене су у Печују, у Мађарској.

Хотел „Москва“ је само једном мењао име, за време Другог светског рата када се звао „Велика Србија“, највероватније по истоименој кафани која се налазила на том месту.

Постојала је и афиша

Пре сто година у Србији су све јавне манифестације објављивали плаћени добошари који су кружили улицама вароши. Занима ме да ли је ово био једини начин оглашавања наредби или циркусских представа.

ДАНКА
Брање

Тачно је да је у Србији тог времена, а и доста касније, варошки добошар био особа преко које се народ обавештавао о нечем значајном што се догодило или ће се догодити. То је било уобичајено с обзиром да је у Србији било веома много неписмених. Постојала је и цртана или штампана објава позоришне или циркуске представе, такозвана афиша. Она се истицала на за то одређеним панонима или, кад њих није било, на зидовима. На овај начин су оглашаване друге јавне манифестације, рецимо вашари.

РЕШЕЊЕ ЕНИГМАТИКЕ

УКРШТЕНЕ РЕЧИ – ВОДОРАВНО:
двадесет, кал, Ревелин, вино, аламан, првак, Галин, грлити, асанирање, ОЦ, НК, У, анатема, Нештин, изливи, к, Ева, ојс, њм, „Локиди“, Ита-лац, ђа, Ина.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

БРОЈ 2154

YU ISSN 0032-339X

Први број »Политикиног Забавника« изашао је 28. фебруара 1939. године

Издаје и штампа НИП »ПОЛИТИКА« 11001 Београд, Македонска 29

Главни и одговорни уредник
Зефирино Граси

Помоћник главног уредника
Славољуб Кешић

Уредник сатрија
Мирјана Маринковић

Ликовно графички уредник
Соња Јашовић

Редакција

Олга Вукадиновић, Бојана Дожић, Мина Илић, Мирјана Крстуловић, Иван

Лончар, Петар Милатовић, Вера Милићевић, Весна Минић, Нада

Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патригић, Весна

Софреновић, Војислав Стаменовић, Недељка Сташић, Миленко Тодоровић и

Бранислава Црномарковић

Техничка редакција

Душан Глушац, Радоје Савић, Зоран Петканић и Радана Весовић

Секретаријат

Зорица Филиповић

Редакција »ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК«
Македонска 31, 11001 Београд,
Поштански фах 124.

Телефони: секретаријат 324-471,
редакција 324-483, техничка редакција
326-620, централа 324-191 и 325-761,
претплата: 328-776.

Маркетинг агенција: Македонска 31/1,
телефон 320-645.

Рукописи, фототрофије и цртежи се не враћају.

На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Претплата се врши на жиро рачун број 60801-603-24875, уз обавезну назнаку
НИП »ПОЛИТИКА« – ПРЕТПЛАТА НА
ЛИСТ »ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК«

ОБАВЕШТЕЊЕ ПРЕТПЛАТНИЦИМА

Обавештавамо претплатнике који врше претплату за иностранство, да НИП

»ПОЛИТИКА« убудуће искључиво прима претплату преко

»EXIMPO« – AG, Bernstr. – West 64, CH-5034

SUHR Schweiz.

Тел. 41/64/310470 и 41/64/310471.

Факс 41/64/310472, на конто:

NEUE AARGAUER BANK, AARAU, Bahnhofstr. 49. CH – 5001 AARAU. Schweiz, Конто број

21.4957.157.6

Годишњу претплату на лист не примамо. ПОЛУГОДИШЊА ПРЕТПЛАТА ИЗНОСИ:

САД	USD 35.-
СР НЕМАЧКА	DEM 89.-
ШВЕДСКА	SEK 374.-
ФРАНЦУСКА	FRF 211.-
ШВАЈЦАРСКА	CHF 70.-

Трошкови АВАО превоза плаћају се посебно, независно од претплатне цене листа.

Директор
др Живорад Миновић

ВРЛО ПОВОЉНО НУДИМО:

Продају, сервисирање и откуп

Амига 1200

Амига 600 Хд, 600

Амига 500 + 500

Commodore 64 г, 64 II, 128

Атари конзоле за игру

СЕГА компјутери за игру

МОДУЛЕ

Пратећу опрему (дискови, цојстици и др.)



„ТРИМ“

Предузеће д.о.о.
Кајмакчаланска 42
Београд

Тел. 011/421-203, 155-294

ИМПРЕСУМ (латински IMPRESSUM), штампана ствар, по закону обавезно означавање имена издавача и уредника одговорних за садржину.

